

FIDES

BIULETYN

BIBLIOTEK KOŚCIELNYCH

Nr 1

1995

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES

Kraków

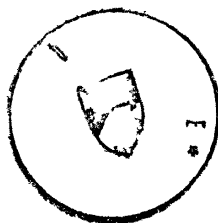
Redaguje:

**Zarząd Federacji Bibliotek
Kościelnych FIDES:
ks. Jan Bednarczyk
ks. Krzysztof Gonet
Piotr Latawiec
Ewa Poleszak
ks. Jerzy Witczak**

Redaktor naczelny: ks. Jan Bednarczyk

Sekretarz redakcji: Małgorzata Janiak

**Skład komputerowy, opracowanie graficzne i korekta:
Dorota Górską, Małgorzata Janiak**

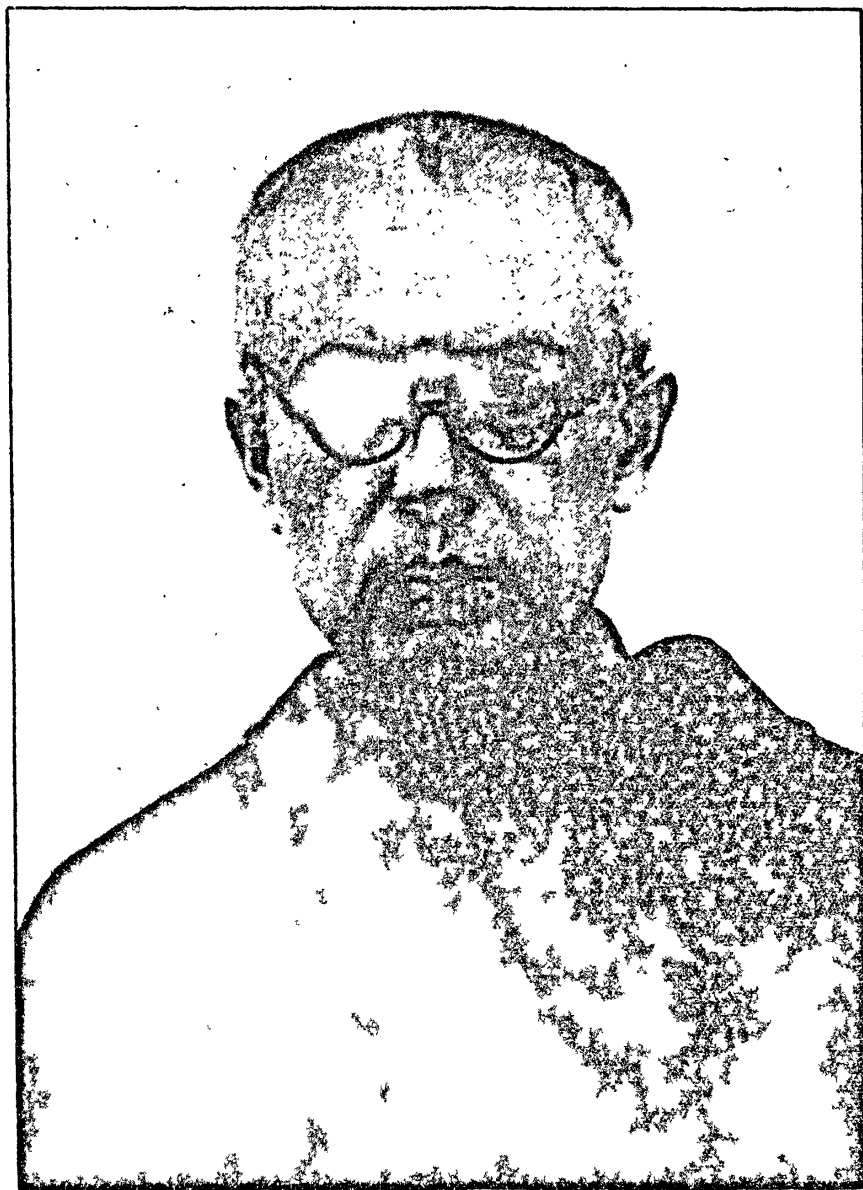
**Adres Biura Federacji:
ul. Podzamcze 8
31-003 Kraków**

„Chrystus Nauczający” - „Deesis”

Tempera na drewnie ; 120 x 59.5.

Ikona z drugiej połowy 15 w. z kościoła p.w. Narodzenia Matki Boskiej ze wsi Starychi, ok. Lwowa ; obecnie w Muzeum Narodowym we Lwowie.

O. Matysynian Mc Kolbe

św. Maksymilian Maria Kolbe
Patron Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES

SŁOWO WSTĘPNE

Staraniem Zarządu Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES oddajemy do rąk Czytelników pierwszy numer czasopisma *FIDES - Biuletyn Bibliotek Kościelnych*.

Zamiarem Redakcji jest wydawanie corocznie dwóch zeszytów. Na łamach naszego periodyku pragniemy zamieszczać informacje o działalności Federacji oraz artykuły poświęcone aktualnym problemom bibliotek kościelnych. Szczególną uwagę chcielibyśmy zwracać na zagadnienia związane z unowocześnianiem warsztatu pracy bibliotekarzy, z upowszechnianiem nowych metod działania dla dobra czytelników poprzez wdrażanie komputeryzacji oraz normalizacji funkcjonowania bibliotek zrzeszonych w FIDES, a także wymianę doświadczeń.

Przekazując te materiały, chcemy służyć realizacji zadań statutowych Federacji FIDES oraz w szerszym kontekście dzieła nowej ewangelizacji.

W pierwszym numerze publikujemy dokumenty statutowe Federacji, sprawozdania z dotychczasowej jej działalności do końca 1995 roku oraz głównie artykuły poświęcone problemom komputeryzacji bibliotek i kształceniu kadry, a także przybliżające sposób użytkowania program komputerowy MAK.

Gorąco zachęcamy wszystkich do czynnego udziału w życiu Federacji, zwracając się równocześnie z prośbą o nadsyłanie artykułów, jak również innych materiałów mogących przyczynić się do usprawnienia jej działalności, w której nie powinno braknąć spojrzenia historyczno - kronikarskiego.

Prosząc o wstawiennictwo patrona naszej Federacji św. Maksymiliana Kolbe, życzymy wszelkiego błogosławieństwa Bożego w służbie Czytelnikom naszych bibliotek.

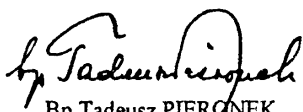
Ms. Jan Bednarek

DEKRET

Konferencja Episkopatu Polski na podstawie kan. 304, 305; 312 § 1, pkt 2; 313, 314 i 315 Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz uwzględniając art. 34 ust. 1, pkt 1 i ust 3-4 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego (Dz. U. Nr 29, poz. 154 z późniejszymi zmianami), na sesji plenarnej w Warszawie w dniu 18 marca 1995 r. erygowała Federację Bibliotek Kościelnych "FIDES" i zatwierdziła jej statut na okres pięciu lat.

+Józef Kardynał GLEMP
Przewodniczący Konferencji Episkopatu
Prymas Polski

Bp Tadeusz PIERONEK
Sekretarz Generalny
Konferencji Episkopatu Polski

SEKRETARIAT Episkopatu POLSKI
 Skwer księdza Kardynała
 Stefana Wyszyńskiego 6
 tel. 38-92-51
 01-015 WARSZAWA

STATUT FEDERACJI BIBLIOTEK KOŚCIELNYCH "FIDES"

I Postanowienia ogólne.

Art 1

1 Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES, zwana dalej Federacją, zrzesza osoby fizyczne należące do Kościoła Katolickiego reprezentujące biblioteki kościelne

2. Federacja jest Stowarzyszeniem Publicznym erygowanym przez Konferencję Episkopatu Polski (kán. 312 § 1, 2) i nabywa osobowość prawną w oparciu o art.10 i art.34 ust.1 pkt 1 i ust 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r o stosunku Państwa do Kościoła katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.Nr 29 poz. 154 z późn zm.).

Art 2

Federacja podlega zwierzchnictwu i nadzorowi kompetentnej władzy kościelnej, zgodnie z normami Kodeksu Prawa Kanonicznego

Art.3

1 Federacja używa własnego znaku graficznego

2 Nazwa Federacji i jej znaki graficzne podlegają ochronie zgodnie z przepisami prawa

3 Patronem Federacji jest św. Maksymilian Maria Kolbe

Art 4

1 Federacja obejmuje swoją działalnością teren całego kraju

2 Federacja może należeć do międzynarodowych organizacji o podobnych celach i założeniach ideowych

Art 5

Siedziba Federacji jest miasto Warszawa

II Cele i środki działania

Art 6

Celem Federacji jest popieranie chrześcijańskiej doktryny, podejmowanie poczynan związanych z ewangelizacją oraz ożywianie duchem chrześcijańskim porządku doczesnego przez

usprawnianie działalności polskich bibliotek kościelnych, wdrażanie postępu technicznego a w szczególności komputeryzację prac bibliotecznych

Art. 7

Mając na względzie szerokie oddziaływanie słowa drukowanego na wychowanie kształtowanie postaw osobistych i rozszerzanie orędzia ewangelicznego, dla zapewnienia skutecznych środków dla rozszerzenia tego oddziaływania Federacja realizuje swe cele poprzez

a) prowadzenie działalności badawczej i studiów nad zastosowaniem nowych technik w pracach bibliotecznych;

b) koordynację prac nad komputeryzacją prac bibliotecznych,

c) tworzenie i administrowanie komputerową ogólnopolską siecią bibliotek kościelnych,

d) tworzenie użytecznych standardów przy komputeryzacji czynności bibliotecznych.

e) pomoc poszczególnym bibliotekom we wdrażaniu systemu komputerowego i innych form unowocześnienia ich pracy,

f) stymulowanie prac nad tworzeniem komputerowych bibliografii i katalogów piśmiennictwa teologicznego i nauk pokrewnych,

g) szkolenia pracowników bibliotek w zakresie pracy w systemie komputerowym oraz innych nowoczesnych metod pracy;

h) obligatoryjną wymianę informacji między członkami o stanie prowadzonych indywidualnie prac nad komputeryzacją,

i) popularyzację doświadczeń prowadzoną w formie spotkań, konferencji i działalności wydawniczej,

j) zdobywanie środków materialnych na działalność własną oraz wspieranie działań poszczególnych bibliotek i osób prawnych do których one należą mających na celu indywidualnie uzyskiwanie środków na komputeryzację i wdrażanie postępu technicznego

III. Członkowie ich prawa i obowiązki

Art 8

1 Członkostwo może przybierać formy

a) członkostwa zwyczajnego,

b) członkostwa wspierającego,

c) członkostwa honorowego

2 Członkiem zwyczajnym Federacji może być osoba fizyczna reprezentująca bibliotekę kościelną w Polsce posiadającą osobowość prawną lub bibliotekę na terenie Polski należącą do kościelnej osoby prawnej.

3 Członkami wspierającymi mogą być osoby fizyczne i osoby prawne deklarujące pomoc materialną dla realizacji celów statutowych Federacji.

4 Członkami honorowymi mogą być osoby fizyczne i reprezentanci osob prawnych o szczególnych zasługach dla Federacji

Art 9

- 1 Członkami Federacji są jej założyciele
2. Innych członków przyjmuje w poczet Federacji jej Zarząd w trybie uchwały

Art 10

Każda biblioteka może być reprezentowana w Federacji tylko przez jednego członka zwyczajnego wyznaczonego przez kompetentne władze

Art.11

Wniosek o przyjęcie do Federacji powinien zawierać:

- a) oświadczenie woli o przyjęciu Statutu;
- b) oświadczenie właściwego organu biblioteki (posiadającej osobowość prawną) lub organu osoby prawnej do której biblioteka należy o wyznaczeniu osoby, która będzie członkiem Federacji reprezentującym tę bibliotekę.
- c) zwięzłą charakterystykę biblioteki.

Art.12

1. Członkostwo zwyczajne ustaje poprzez

- a) rezygnację złożoną Zarządowi Federacji;
- b) wykluczenie z Federacji na skutek naruszania postanowień Statutu, regulaminów i uchwał Federacji;
- c) skreślenie z listy członków z powodu nie płacenia składek przez jeden rok bez należytego usprawiedliwienia;
- d) odwołanie przez władzę, która wyznaczyła kandydata na członka;
- e) likwidację biblioteki reprezentowanej przez danego członka a także w razie śmierci członka i utraty przez niego zdolności do czynności prawnych

2. Członkostwo wspierające i honorowe ustaje poprzez rezygnację złożoną Zarządowi Federacji lub decyzją kompetentnej władzy

Art.13

Członek zwyczajny ma prawo:

- a) uczestniczyć w działalności Federacji;
- b) korzystać z pomocy Federacji zgodnie z jej celami i Statutem;
- c) uczestniczyć z prawem głosu w Walnym Zgromadzeniu.
- d) korzystać z czynnego i biernego prawa wyborczego.

Art. 14

Obowiązkiem członka zwyczajnego i stowarzyszonego Stowarzyszenia jest przestrzeganie postanowień Statutu, zarządzeń władz oraz regularne płacenie składek

Art 15

1 Członkostwo wspierające i honorowe nabywa się na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej na wniosek Zarządu

2 Członkowie wspierający i honorowi nie mają obowiązku płacenia składek

Art 16

1. Członek w stosunku do Federacji może działać przez pełnomocnika.

2 Udzielenie pełnomocnictwa o którym mowa w ust. 1 wymaga zachowania formy pisemnej

IV Władze Federacji

Art. 17

1 Władzami Federacji są:

- a) Walne Zgromadzenie jako najwyższa władza Federacji,
- b) Zarząd,
- c) Komisja Rewizyjna.

2 Organem Federacji jest Przewodniczący Zarządu

3 Kadencja wybieralnych władz trwa trzy lata. Nie można być wybranym na więcej niż dwie kolejne kadencje

Art. 18

1 Walne Zgromadzenie zwoływane jest przez Zarząd przynajmniej raz w roku

2. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej lub 1/5 ogólnej liczby członków zwyczajnych Federacji

3 Zawiadomienie o terminie i o porządku Walnego Zgromadzenia jest doręczone członkom Federacji nie później niż 14 dni przed terminem zebrania.

Art. 19

1. Walne Zgromadzenie otwiera Przewodniczący Zarządu a kieruje nim wybrany na tym zgromadzeniu przewodniczący obrad

2. Udział w głosowaniu mają podczas Walnego Zgromadzenia tylko członkowie zwyczajni lub ich pełnomocnicy.

3. Pozostałym członkom należy umożliwić wypowiedzenie się w istotnych sprawach Federacji.

4. Z obrad Walnego Zgromadzenia sporządza się protokół podpisany przez protokolanta i przewodniczącego obrad.

Art 20

1. Zarząd jest wybierany przez Walne Zgromadzenie w głosowaniu tajnym w oparciu o regulamin uchwalony przez Zgromadzenie

2. W pozostałych sprawach (o ile Statut nie stanowi inaczej) Walne Zgromadzenie podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów bez względu na liczbę obecnych członków, chyba że tajność zostanie uchwalona na wniosek chociażby jednego uczestnika.

Art 21

Do wyłącznej kompetencji Walnego Zgromadzenia należy:

- a) wybór oraz odwołanie Zarządu, jego Przewodniczącego i Komisji Rewizyjnej a także uchwalanie regulaminu ich działania;
- b) wytyczanie kierunków działalności Federacji;
- c) rozpatrywanie dorocznych sprawozdań Zarządu i udzielanie mu absolutorium.
- d) podejmowanie decyzji o prowadzeniu przez Federację działalności gospodarczej oraz uchwalenie jej regulaminu;
- e) zatwierdzanie rozliczeń finansowych w postaci bilansów rocznych,
- f) rozpatrywanie odwołań od decyzji innych władz Federacji,
- g) przyjmowanie członków wspierających i honorowych;
- h) podejmowanie decyzji o członkostwie Federacji w innych organizacjach,
- i) uchwalenie zmian Statutu, które winny być następnie przedstawione do zatwierdzenia Konferencji Episkopatu.
- j) wykluczanie członków;
- k) podejmowanie decyzji o rozwiązaniu Federacji.

Art 22

Do zadań Zarządu należy

- a) wybór spośród siebie Zastępcy Przewodniczącego, Skarbnika i Sekretarza,
- b) kierownie bieżącą działalnością Federacji,
- c) reprezentowanie go na zewnątrz;

- d) uchwalanie bieżących programów działania;
- e) przyjmowanie członków zwyczajnych i stowarzyszonych.
- f) ustalanie budżetu Federacji,
- g) zwoływanie Walnego Zgromadzenia.
- h) wykonywanie Uchwał Walnego Zgromadzenia,
- i) powoływanie i odwoływanie komisji problemowych, rad konsultacyjnych i innych organów pomocniczych oraz ustalanie ich regulaminów,
- j) podejmowanie i kierowanie działalnością gospodarczą oraz tworzenie w tym celu odpowiednich jednostek organizacyjnych;
- k) ustalanie wielkości składki członkowskiej oraz zasad jej płatności,
- l) sprawowanie pieczy nad majątkiem Federacji,
- l) składanie dorocznych sprawozdań z działalności Federacji (w tym finansowych) Walnemu Zgromadzeniu.
- m) przygotowywanie projektów uchwał przed Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniem.
- n) pozostałe sprawy nie zastrzeżone statutowo innym organom

Art.23

1 Zarząd Federacji składa się z pięciu członków, w tym z przewodniczącego oraz skarbnika i sekretarza.

2 Zarząd zbiera się co najmniej dwa razy w roku.

3 Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów. W przypadku równej ilości głosów decyduje głos Przewodniczącego.

Art.24

1 Komisja Rewizyjna składa się z trzech członków, w tym z przewodniczącego i sekretarza.

2 Przewodniczącego i sekretarza wybiera Komisja Rewizyjna spośród siebie na pierwszym posiedzeniu, które powinno odbyć się przed zakończeniem Walnego Zgromadzenia, zwykłą większością głosów w obecności wszystkich członków.

3 W przypadku niemożności wyboru Przewodniczącego lub sekretarza Walne zgromadzenie wybiera nowy skład Komisji Rewizyjnej.

Art.25

Komisja Rewizyjna.

- a) przeprowadza bieżącą i okresową kontrolę działalności Federacji, zwłaszcza spraw finansowych;
- b) wnioskuje o udzielenie absolutorium Zarządowi,
- c) wnioskuje zwołanie Walnego Zgromadzenia,

Art.26

Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają zwykłą większością głosów.

Art 27

Zarząd oraz Komisja Rewizyjna mają prawo dokooptować nowych członków na miejsce ustępujących. Ilość dokooptywanych nie może przekraczać 1/3 liczby statutowej liczby członków władz

Art 28

Członkowie władz statutowych nie otrzymują wynagrodzenia.

V Majątek Federacji.

Art 29

Majątek Federacji stanowią:

- a) składki członkowskie;
- b) darowizny, spadki, zapisy, dotacje, subwencje;
- c) dochody z działalności gospodarczej Federacji.
- d) inne wpływy związane z działalnością statutową;

Art.30

W sprawach majątkowych Federacji oświadczenia woli składają co najmniej dwaj członkowie Zarządu, albo pełnomocnik ustanowiony przez Zarząd.

VI Postanowienia końcowe

Art.31

1 Wszelkie zmiany niniejszego Statutu wymagają uchwały Walnego Zgromadzenia powziętej większością 2/3 głosów, przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków zwyczajnych lub ich pełnomocników

2 Prawo inicjatywy przysługuje członkom zwyczajnym Federacji.

3 Zmiana Statutu staje się prawomocna po zatwierdzeniu przez Konferencję Episkopatu Polski zgodnie z kanonem 314 Kodeksu Prawa Kanonicznego.

Art 32

1. Federacja może zostać rozwiązana przez Konferencję Episkopatu Polski albo na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków lub ich pełnomocników, większością 2/3 głosów.

2. W razie rozwiązania Federacji jej majątek zarówno nieruchomy jak ruchomy przechodzi na własność Konferencji Episkopatu Polski.

VII. Postanowienia przejściowe

Art.33

Pierwsze Walne Zgromadzenie zwołuje i otwiera jego obrady Przewodniczący Grupy Inicjującej Federację, która składa wniosek o powołanie Zarządu Federacji.

Warszawa, dnia 18 marca 1995 r.

Za zgodność

Kierownik Biura
Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski
Ks. Dr Marek Hępiel
Ks. Dr Marek Hępiel

PRYMAS POLSKI

Warszawa, dnia 16 czerwca 1995 r.

N.1985 /95/P.

**Drodzy uczestnicy Pierwszego Walnego
Zgromadzenia Federacji Bibliotek Kościelnych
FIDES,**

Dziękuję serdecznie za zaproszenie mnie na Wasze spotkanie, Chociaż nie mogę przybyć, to jednak pragnę wyrazić gorące poparcie dla podejmowanych przez Was inicjatyw.

O aktywnej działalności bibliotek tworzących Federację FIDES słyszę już od kilku lat. Wizytując w 1993 roku bibliotekę Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie, miałem możliwość zapoznania się z ogromnymi możliwościami tworzonego przez Was systemu komputerowego.

W dniu 18 marca 1995 roku Konferencja Episkopatu Polski zaakceptowała kierunki Waszej działalności erygując Federację i nadając jej statut.

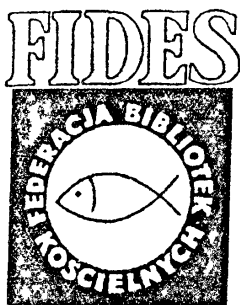
Cieszę się ogromnie, że biblioteki kościelne w Polsce pragną włączyć się w wielkie zadanie Nowej Ewangelizacji. Biblioteki ze swej istoty są skarbcem, w którym przechowywany jest zapis Bożej i ludzkiej mądrości. Nowoczesne metody wyszukiwania informacji pozwalają na coraz szersze otwieranie tego skarbcza dla ludzi poszukujących prawdę.

Federacji FIDES, rozpoczynającej nowy etap swojego istnienia, życzę jak największych sukcesów w tej służbie strzeżenia i przekazywania prawdy.

Wspieram Wasze trudy modlitwą i z serca błogosławie.

† Józef Kardynał Glemp

† Józef Kardynał Glemp
PRYMAS POLSKI

Kraków, dn 05 07.1995 r

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES

Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej
ul. Podzamcze 8, 31-003 Kraków
tel. (0-12) 21-84-40 ; 22-90-92

Umiłowany Ojcze Święty,

uczestnicy Pierwszego Walnego Zgromadzenia Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, odbytego w Warszawie w dniu 20 czerwca 1995 r., pragną przekazać Waszej Świątobliwości radosną dla nas wiadomość o erygowaniu i zatwierdzeniu statutu tejże Federacji w dniu 18 marca br. przez Konferencję Episkopatu Polski.

Świadomi będąc odpowiedzialnego zadania, jakiego podejmują się biblioteki kościelne w Polsce, włączając się w wielkie dzieło Nowej Ewangelizacji, Federacja nasza ośmiela się prosić o błogosławieństwo Waszej Świątobliwości w ważnym momencie rozpoczęcia swego działania.

Koordinacja wysiłków oraz modernizacja metod pracy bibliotek wyznaczać będą kierunek naszej służbie dla dobra Kościoła i chrześcijańskiej kultury narodowej w Polsce.

Niech błogosławieństwo Waszej Świątobliwości stanie się znakiem nadziei na drodze naszych zamierzeń.

Kornie całuję Ręce Jego Świątobliwości,
zapewniając o zawsze wiernej pamięci w modlitwie

ks. Jan Bednarczyk
ks. Jan Bednarczyk
Przewodniczący

Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES

SEKRETARIAT STANU

SEKCJA PIERWSZA - SPRAWY OGÓLNE

WATYKAN. 23 września 1995 r.

Wielebny Księżu,

W imieniu Jego Świątobliwości Jana Pawła II dziękuję za list z dnia 5 lipca br., zawierający informacje o Pierwszym Walnym Zgromadzeniu Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.

Powstanie Federacji Bibliotek Kościelnych stanowi ważny krok w rozwoju uczelni kościelnych w Polsce. Federacja przyczyni się z pewnością do koordynacji i usprawnienia metod działania bibliotek, które stanowią podstawowy warsztat pracy naukowej każdej uczelni.

Nowo powstałej Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES Ojciec Święty życzy, aby dobrze służyła sprawie nauki katolickiej w Polsce i udziela z serca swego błogosławieństwa.

Oddany w Chrystusie

Arcybiskup Giovanni B. Re
Substytut

Wielebny
Ks. dr Jan BEDNARCZYK
Przewodniczący
Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES
ul. Podzamcze 8
31-003 Kraków
Polonia

Monitor Rządowy
Dziennik Ustaw nr 120/1995
poz. 583

Rozporządzenie Ministra- Szefa Urzędu Rady Ministrów
z dnia 17 października 1995 r.
w sprawie nadania osobowości prawnej Federacji Bibliotek Kościelnych -
FIDES z siedzibą w Warszawie

Na podstawie art. 10 w związku z art. 34 ust. 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154, z 1990 r. Nr 51, poz. 297, Nr 55, poz. 321 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 95, poz. 425 i Nr 107, poz. 459. z 1993 r. Nr 7, poz. 34 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 3) i w związku z art. 7 ust. 4a ustawy z dnia 12 listopada 1985 r. o zmianach w organizacji oraz zakresie działania niektórych naczelnych i centralnych organów administracji państwowej (Dz. U. Nr 50, poz. 262, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1989 r. Nr 30, poz. 163, Nr 64, poz. 387, Nr 73, poz. 433 i 434 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198) zarządza się, co następuje:

§ 1. Nadaje się osobowość prawną organizacji kościelnej Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej pod nazwą „Federacja Bibliotek Kościelnych - Fides” z siedzibą w Warszawie, erygowanej przez Konferencję Episkopatu Polski.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister - Szef Urzędu Rady Ministrów:
w z. *G. Rydlewski*

ks. Jan Bednarczyk
 Papieska Akademia Teologiczna
 Kraków

Ku lepszemu organizacji pracy w bibliotekach kościelnych - Federacja FIDES¹.

Dziedzictwo zawarte w księgach, bibliotekach i archiwach stanowi *pamięć* Kościoła o jego stopniowym pogłębianiu wiary, ale może być również *pamięcią* dla całej ludzkości, gdy zapagnie ona odkryć, co znaczy kultura w duchu chrześcijańskim². Papież Jan Paweł II pojął wyjątkowy charakter tych spraw, decydując, aby ogólny problem ochrony, wykorzystywania i promocji wszystkich dóbr kulturowych Kościoła - i w konsekwencji również książek - nie zależał tylko od zachęcających dokumentów lub pojedynczych energicznych decyzji, ale stał się głównym przedmiotem zajęć specjalnego organu Kurii Rzymskiej - Papieskiej Komisji do spraw Dóbr Kulturowych Kościoła³. W przygotowanym w roku 1994 przez Komisję liście *Biblioteki Kościelne w misji Kościoła* postulowano między innymi tworzenie krajowych stowarzyszeń bibliotek kościelnych i ich uczestniczenie w stowarzyszeniach kontynentalnych i międzynarodowych, co ułatwi coraz ściślejsze wzajemne kontakty⁴.

W roku 1979 powstała inicjatywa utworzenia Stowarzyszenia Polskich Bibliotek Teologicznych w celu popierania współpracy i rozwoju bibliotek teologicznych, kształcenia i doskonalenia zawodowego ich pracowników, współpracy z innymi bibliotekami i organizacjami bibliotecznymi w kraju i za granicą⁵. Tymczasowe kierownictwo

¹ Odczyt wygłoszony na I Walnym Zgromadzeniu Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, odbyłym w Warszawie, w dniu 20.06.1995 r.

² M. Chappin, *Le biblioteche ecclesiastiche nella missione della Chiesa*, „L'Osservatore Romano”, 134 : 194, nr 137 (16.VI.1994), s. 5;

³ *Les bibliothèques ecclésiastiques dans la mission de l'Eglise. Lettre de la Commission pontificale pour les Biens culturels de l'Eglise aux évêques* (podpisany przez Francesco Marchisano - przewodniczącego i Paolo Rabiti - sekretarza), „La documentation catholique”, 76 : 1994, nr 11 (5.VI.1994) p. 3.1, s. 513;

⁴ *Les bibliothèques...*, p. 4.10, s. 515; M. Chappin, *Le biblioteche...*, s. 5;

⁵ Archiwum Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, (zwane dalej ABPAT), S, Statut Stowarzyszenia Polskich Bibliotek Teologicznych (SPBT), par. 2;

Stowarzyszenia wybrane na spotkaniu przedstawicieli głównych bibliotek teologicznych w Lublinie dnia 5 października 1979 r., ostatecznie ukonstytuowało się w maju 1980 r. w Warszawie, na posiedzeniu zwołanym przez ks. prof. Michała Petera - delegata Rady Naukowej Episkopatu Polski⁶. W tym samym roku także w Warszawie, dnia 2 czerwca odbyło się spotkanie Kierownictwa Stowarzyszenia z Generalnym Sekretarzem Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych - Dr Juan'em Antonio Cervello'-Margalef'em, który część swego przemówienia poświęcił nakreśleniu celów, jakim mogłoby służyć polskie Stowarzyszenie, zarówno w aspekcie zadań specyficznych dla naszego bibliotekarstwa teologicznego, jak i najszerzej pojętej współpracy z Międzynarodową Radą Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych (Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie)⁷. Tym samym stworzona została podstawa do włączenia się w działalność Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych, koordynowana przez Międzynarodową Radę, spotykającą się corocznie na posiedzeniach generalnych z udziałem przedstawicieli stowarzyszeń poszczególnych krajów. W tym miejscu należy odnotować fakt, że na swoich zebraniach Międzynarodowe Stowarzyszenie Bibliotek Teologicznych zawsze chętnie widziało udział przedstawiciela polskich bibliotek teologicznych, najpierw w charakterze „obserwatora”, a po spełnieniu odpowiednich warunków określonych statutem - jako członek Rady⁸.

Sytuacja zaistniała po roku 1981 nie pozwoliła na rozwinięcie Stowarzyszenia Polskich Bibliotek Teologicznych, powodując jednocześnie zawieszenie normalnych prac jego kierownictwa. Nie uległy jednak całkowitemu zerwaniu międzynarodowe kontakty. Na ręce Sekretarza napływały między innymi zaproszenia do uczestnictwa w generalnych posiedzeniach Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń

⁶ Tamże, [T. Górski], Do ks. Rektora [PAT], Kraków, 11.X.1983; tamże, [T. Górski] Notatki;

⁷ Tamże, [T. Górski], Sprawozdanie ze spotkania Kierownictwa Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych w Polsce z Juan Antonio Cervello'-Margalef'em; por. tamże, T. Górski, Relazione Riguardante la Riunione Svoltasi a Varsavia il. 2 giugno 1980; tamże, T. Górski do Ks. prof. A. Kubisia - Sekretarza Rady Naukowej Episkopatu, Prorektora Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, Kraków, 26.II.1983;

⁸ Tamże, [T. Górski], Do ks. Rektora [PAT], Kraków, 11.X.1983; tamże, T. Górski, Sprawozdanie z udziału w zebraniu generalnym Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie odbytych w Paryżu w dniach 8 i 9 września 1985 r. i udziału w sesji Association des Bibliothèques Ecclésiastiques de France odbytych w Paryżu w dniach 9-13 września 1985 r., Kraków 14.X.1985;

Bibliotek Teologicznych⁹. Ponieważ Stowarzyszenie Bibliotek Kościelnych w Polsce nie zorganizowało się ponownie, udział poszczególnych osób w Zgromadzeniu Generalnym Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych miał charakter prywatny i wiązał się z reprezentowaniem własnej instytucji¹⁰.

Pod koniec lat osiemdziesiątych zaczęto stosować w niektórych polskich bibliotekach kościelnych mikrokomputery do usprawnienia prac bibliotecznych. Biblioteki te napotykały wiele trudności związanych między innymi z brakiem odpowiedniego sprzętu komputerowego, brakiem komputerowych programów bibliotecznych, niedostateczną ilością przygotowywanych do tego kadr oraz brakiem ujednoczonego formatu opisów bibliograficznych. Stanowiło to mocny impuls do szerszej wymiany doświadczeń i podejmowania wspólnych inicjatyw w tym zakresie¹¹.

W roku 1991 Kolegium Rektorów Uczelni Papieskich jednomyślnie stwierdziło potrzebę stworzenia i działania Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych Wyższych Uczelni Katolickich Polski. Potrzebę tę dyktowały sprawy komputeryzacji poszczególnych bibliotek, chodziło bowiem o wprowadzenie ujednoczonego systemu biblioteczno-informacyjnego oraz wymianę dubletów i współpracę Stowarzyszenia z jego zagranicznymi odpowiednikami, zwłaszcza zaś z Conseil International des Associations de Bibliothèque de Théologie¹².

Pod patronatem ks. Kardynała Franciszka Macharskiego, przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski do spraw Nauki Katolickiej, w Wyższym Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Warszawie w dniu 24. VI. 1991 r., wicedyrektor biblioteki ks. mgr Krzysztof Gonet zorganizował konferencję na temat automatyzacji bibliotek kościelnych¹³. Ksiądz Kardynał w liście skierowanym do uczestników napisał: „Zadanie, które nas czeka - nowa ewangelizacja - wymaga, by z nowym entuzjazmem, przy użyciu nowych środków, głosić wieczną niezmienną treść naszej

⁹ Tamże, T. Górski do ks. bpa Rektora [PAT], Kraków, 16.IV.1985;

¹⁰ Tamże, Prorektor ks. A. Kubiś do ks. H. Morlion'a, Kraków, 23.VIII.1990;

¹¹ M. Wrocławska, *Możliwości komputeryzacji biblioteki*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 56 : 1988, s. 147-156; K. Gąsowska, K. Klaus, *Informacja i dokumentacja w naukach teologicznych*, tamże, s. 157-162;

¹² ABPAT, S, Ks. prof. W. Świerżawski - Rektor PAT w Krakowie i Przewodniczący Kolegium Rektorów Wyższych Uczelni Papieskich w Polsce do o. prof. Kazimierza Marciniaka, Kraków, 28.I.1991;

¹³ K. Gonet, ks., *Komputeryzacja bibliotek i możliwości jej wpływu na procesy gromadzenia księgozbiorów w bibliotekach kościelnych. Zarys problematyki*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 62 : 1993, s. 257;

wiary"¹⁴. W konferencji uczestniczyło około 120 osób z 48 bibliotek kościelnych i z 14 innych bibliotek i instytucji państwowych. Podczas konferencji zaprezentowano stan prac nad komputeryzacją bibliotek kościelnych w różnych ośrodkach w Polsce oraz przedyskutowano możliwość stworzenia w przyszłości jednolitego systemu informacyjnego¹⁵.

Na spotkaniu w dniu 23 września 1991 roku w Warszawie z udziałem przedstawicieli 13 bibliotek *wiodących*, które posiadały już komputery, podjęto decyzję o potrzebie utworzenia Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES i wybrano jej Biuro w składzie pięciu osób. Przewodniczącym został ks. dr Tadeusz Stolz - wicedyrektor Biblioteki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, członkami: ks. dr Jan Bednarczyk z Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, ks. dr Tadeusz Fitych z Biblioteki Papieskiego Wydziału Teologicznego i Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego we Wrocławiu, ks. mgr Krzysztof Gonet z Biblioteki Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie i O. lic. Włodzimierz Zatorski OSB z Biblioteki Ojców Benedyktynów w Tyńcu. Sekretarzem wybrano p. dr Teresę Pankowską z KUL¹⁶. Podjęto wówczas wspólną deklarację, że w pracach nad komputeryzacją bibliotek kościelnych konieczne jest zachowanie daleko idącego ujednoczenia działań, aby dzielić się doświadczeniami i nie ponosić niepotrzebnych kosztów na tworzenie od początku systemu w każdej bibliotece; wszystko w celu zbudowania w niedalekiej przyszłości jednolitego systemu komputerowego i wspólnej bazy katalogowej¹⁷.

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES powołana wtedy, określiła jako swój podstawowy cel „popieranie chrześcijańskiej doktryny, podejmowanie poczynań związanych z ewangelizacją oraz ożywianie duchem chrześcijańskim porządku doczesnego przez usprawnianie działalności polskich bibliotek kościelnych, wdrażanie postępu

¹⁴ ABPAT, F, Franciszek kard. Macharski Arcybiskup Metropolita Krakowski do ks. Krzysztofa Goneta, Kraków, 14.VI.1991;

¹⁵ K. Gonet ks., *Komputeryzacja bibliotek...*, s. 257-259; tenże, *Komputeryzacja w Bibliotece Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego św. Jana Chrzyciela w Warszawie*, „Przegląd Biblioteczny”, 59 : 1991, z. 3-4, s. 353;

¹⁶ Tenże, *Narada kościelnych bibliotek wiodących nt. komputeryzacji*, Warszawa-Bielany, 23.09.1991, „Pismo Okólne - Biuletyn Informacyjny, Biuro Prasowe Episkopatu Polski”, 11-17.XI.1991, R. 24, nr 46/91/1236, s.5-6; tenże, *Komputeryzacja bibliotek...*, s. 259-261; tenże, *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES*, w: *Komputeryzacja bibliotek. Materiały konferencji 24-26 maja 1993 r.*, Toruń, pod red. B. Ryszewskiego, Toruń 1994, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, s. 143;

¹⁷ Tenże, *Federacja...*, s. 144;

technicznego, a w szczególności komputeryzację prac bibliotecznych¹⁸. Mając na względzie szerokie oddziaływanie słowa drukowanego na wychowanie młodzieży, kształtowanie postaw osobistych i rozszerzanie orędzia ewangelicznego, dla zapewnienia skutecznych środków jego rozwoju, Federacja realizuje swe cele poprzez, między innymi, prowadzenie działalności badawczej i studiów nad zastosowaniem nowych technik w pracach bibliotecznych, koordynację prac nad komputeryzacją procesów bibliotecznych, stymulowanie wysiłków nad tworzeniem komputerowych bibliografii i katalogów piśmiennictwa teologicznego i nauk pokrewnych, szkolenie pracowników bibliotek w zakresie systemów komputerowych oraz innych nowoczesnych metod bibliotecznych, popularyzację doświadczeń prowadzoną w formie spotkań, konferencji i działalności wydawniczej, zdobywanie środków materialnych na działalność własną i wdrażanie postępu technicznego¹⁹.

Uczestnicy spotkania zatwierdzili „Tymczasowy format komputerowego opisu danych - opis książki”, który stał się formatem wymiennym dla bibliotek należących do Federacji. Powołali również Komisję do Spraw Autorytatywnej Modyfikacji Formatu, zbierającą sugestie doskonalenia „formatu wymiennego” dostarczanego przez biblioteki i określającą ich przydatność dla bibliotek należących do FIDES. Na podstawie tych danych oraz studiów nad rozwojem norm bibliograficznych i formatów w innych sieciach bibliotek, Komisja będzie dokonywać udoskonaleń w formacie wymiennym w sposób zobowiązujący. Pracownicy zrzeszonych bibliotek widzieli potrzebę kontynuowania prac nad formatem dla komputerowego opisu różnych kategorii wydawnictw, jak na przykład czasopism, artykułów w czasopismach, starych druków, poszczególnych rozdziałów z książek itp.²⁰

Na kolejnych plenarnych naradach roboczych członków Federacji dzielono się doświadczeniami z zakresu komputeryzacji oraz wspólnie szukano rozwiązań powstających problemów. Zainicjonowano również szkolenie podstawowe i dla osób zaawansowanych, odpowiedzialnych za wprowadzanie komputeryzacji w swoich bibliotekach. Na wspomnianych naradach rozpoczęła pracę nowoutworzona Komisja do spraw Opracowania Rzeczowego Zbiorów, której zadaniem jest stworzenie słownika słów kluczowych w oparciu o prace poszczególnych bibliotek i dane zaczerpnięte ze słowników dotyczących nauk teologicznych, na przykład z indeksu przedmiotowego katalogu systematycznego Biblioteki KUL oraz z teaurusu bazy *Religion Indexes*. Warto nadmienić, że biblioteki

¹⁸ ABPAT, F, Statut Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, art. 6;

¹⁹ Tamże, art. 7;

²⁰ K. Gonet, ks., *Komputeryzacja bibliotek...*, s. 260-261;

Federacji zaczynają tworzyć różnego typu komputerowe kartoteki tematyczne i bibliografie poszczególnych dyscyplin naukowych. Zakończeniem pewnego etapu prac było udostępnienie pierwszego fragmentu centralnego katalogu FIDES sieciom komputerowym EARN i INTERNET²¹.

Dla potrzeb automatyzacji bibliotek kościelnych zrzeszonych w Federacji zalecono stosowanie komputerowego programu bibliotecznego MAK. Został on opracowany przez specjalistów Biblioteki Narodowej w Warszawie i jest wykorzystywany w ponad 250 bibliotekach w Polsce²². Szczególne podziękowania należą się pracownikom Biblioteki Narodowej, dzięki którym Federacja może tak owocnie korzystać z programu MAK: mgr Janowi Wierzbowskiemu, mgr Jerzemu Swianiewiczowi, mgr Janowi Wrześniowi i mgr Annie Szymańskiej.

Federacja FIDES nawiązała kontakt ze stowarzyszeniem Amerykańskich Bibliotek Teologicznych ATLA (American Theological Library Association) w USA, które wydaje międzynarodową bibliografię książek i artykułów z czasopism na CD-ROM - *Religion Indexes* i będzie się starała o włączenie do tejże bibliografii polskiego piśmiennictwa teologicznego²³. Przygotowana została także na CD-ROM bibliografia zbiorów niektórych polskich bibliotek.

Na spotkaniu członków Federacji, które odbyło się dnia 9 maja 1994 r. w Warszawie, poinformowano między innymi o postępie prac nad komputeryzacją poszczególnych bibliotek i związanych tym problemami. Wybrano nowe władze Biura Federacji. Przewodniczącym został ks. dr Jan Bednarczyk - dyrektor Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, a członkami: ks. mgr Krzysztof Gonet - dyrektor Biblioteki Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie, kustosz dyplomowany mgr Piotr Latawiec - dyrektor Biblioteki Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, ks. dr Jerzy Witczak - wicedyrektor Biblioteki Papieskiego Wydziału Teologicznego i Wyższego

²¹ Tenże, *Federacja...*, s. 144-146; ABPAT, F. T. Stolz ks., *Narada Robocza Bibliotek Federacji FIDES (Sprawozdanie)*, (Lublin, 30 IX.1992); tamże, tenże, *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES. Druga Narada Robocza* (Sprawozdanie), Lublin, 8.V.1993. Ponadto odbywały się spotkania szkoleniowe: w dniach 7-9.XII.1992 i 21-23.IX.1993 w Lublinie, oraz 4.I.1994 w Warszawie;

²² W. Szczęch, *Komputeryzacja bibliotek krakowskich*, w: *Rola bibliotek w rozwoju demokracji*, praca zbiorowa pod red. Marii Kocójowej oraz Georga S. Bobinskiego, Kraków 1995, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego XCLXV, Prace z Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej*, z. 2 (4)], s. 134-136; K. Gonet ks., *Komputeryzacja bibliotek...*, s. 257, 261;

²³ K. Gonet ks., *Federacja...*, s. 147, tenże, *Komputeryzacja bibliotek...*, s. 261;

Metropolitalnego Seminarium Duchownego we Wrocławiu, i O. lic. Włodzimierz Zatorski OSB - dyrektor Biblioteki Ojców Benedyktynów w Tyńcu. Sekretarzem biura wybrano mgr Małgorzatę Janiak - kustosza Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie.

Do Federacji należy obecnie 61 bibliotek kościelnych, które wykorzystują komputery. W pracach nad automatyzacją bardzo zaawansowane są m.in. biblioteki: Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie, Papieskiego Wydziału i Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego we Wrocławiu, Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, Wyższego Prymasowskiego Seminarium Duchownego w Gnieźnie, Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie, Ojców Benedyktynów w Tyńcu, Księży Jezuitów w Krakowie i Warszawie, Prowincji Braci Mniejszych Kapucynów w Krakowie, Instytutu Tomistycznego Ojców dominikanów w Warszawie, Wyższego Seminarium Duchownego Ojców Redemptorystów w Tuchowie, Wyższego Seminarium Misyjnego Księży Najświętszego Serca Jezusowego w Stadnikach, Wyższego Misyjnego Seminarium Duchownego Księży Werbistów w Nysie, Filii KUL w Stalowej Woli oraz Rzymsko-Katolickiej Parafii św. Jana Chrzciciela w Trzciance²⁴.

Opracowany Statut Federacji przedłożono do zatwierdzenia przez Konferencję Episkopatu Polski. Od strony prawnej dużą pomoc okazał przy jego przygotowaniu sędzia Sądu Najwyższego p. Zdzisław Strus.

„Konferencja Episkopatu Polski... na sesji plenarnej w Warszawie w dniu 18 marca 1995 r. erygowała Federację Bibliotek Kościelnych FIDES i zatwierdziła jej statut na okres pięciu lat”²⁵. Jest to niezwykle ważne wydarzenie w życiu bibliotek kościelnych w Polsce.

„Federacja jest Stowarzyszeniem Publicznym erygowanym przez Konferencję Episkopatu Polski kan. 312 § 1, 2 i nabywa osobowość prawną w oparciu o art. 10 i art. 34 ust. 1, pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r., o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29 poz. 154 z późn. zm.)”²⁶. Podlega ona „zwierzchnictwu i nadzorowi kompetentnej władzy kościelnej zgodnie z normami Kodeksu Prawa Kanonicznego”²⁷. „Federacja...

²⁴ J. Bednarczyk, ks., Biblioteki kościelne w Polsce, w: Materiały XV Sesji Stałej Konferencji Archiwów, Bibliotek i Muzeów Polskich na Zachodzie 23-26.09.1993, red. ks. M. Jagosz, Rzym 1994, s. 86; A. Pernal, Biblioteki bez granic, "Magazyn - Słowo - dziennik katolicki", 2 : 1994, nr 7 (18), 11-12-13 II 1994, s. 18-19;

²⁵ ABPAT, Dekret Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 kwietnia 1995 r.

²⁶ Tamże, F, Statut Federacji... art. 1, p. 2;

²⁷ Tamże, art. 2;

zrzesza osoby fizyczne należące do Kościoła katolickiego reprezentujące biblioteki kościelne, ... obejmuje swoją działalnością teren całego kraju"²⁸, ... „może należeć do międzynarodowych organizacji o podobnych celach i założeniach ideowych"²⁹. „Patronem Federacji jest św. Maksymilian Maria Kolbe"³⁰. Jej siedzibą jest miasto Warszawa³¹.

Na dorocznej Sesji Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych odbytej w dniach 28.VII-1.IX.1994 r. został wygłoszony przez ks. Jana Bednarczyka komunikat pt. „FIDES - La Fédération des Bibliothèques Ecclésiastiques de Pologne". Warto tutaj zaakcentować, że Międzynarodowe Stowarzyszenie Bibliotek Teologicznych gotowe jest przyjąć Federację FIDES w poczet swoich członków.

Na sympozjum zorganizowanym w dniach 2 i 3 grudnia ubiegłego roku przez Krakowski Oddział Stowarzyszenia Archiwistów Polskich Polskiej Akademii Umiejętności na temat: „Czy stowarzyszenia są dzisiaj potrzebne. Tradycje i teraźniejszość na przykładzie stowarzyszeń działających na terenie południowej Polski” został wygłoszony przez ks. Jana Bednarczyka komunikat o Federacji FIDES. Delegat Federacji uczestniczył w dwóch kolejnych spotkaniach przedstawicieli stowarzyszeń regionu Małopolski w dniach 9.II i 26.IV br.

Zorganizowano kursy szkoleniowe: w Warszawie w dniach 30.I-2.II 1995 r. dla administratorów komputerowych systemów bibliotecznych pracujących z programem MAK oraz w Krakowie w dniach 6, 7 i 9 czerwca br. lokalne szkolenie w zakresie podstaw korzystania z programu MAK.

W dniu 10 grudnia 1994 r. odbyło się w Krakowie posiedzenie Zarządu Federacji FIDES, na którym omówiono między innymi sprawę zatwierdzenia Statutu, propozycje rozwoju działalności Federacji, w tym kwestię tworzenia katalogów i teaurusu oraz wymiany baz danych.

W przeddzień miało miejsce spotkanie dotyczące aktualnych problemów bibliotek kościelnych, zorganizowane przez Bibliotekę Papieskiej Akademii Teologicznej i Katedrę Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Uczestniczyło w nim ok. 50 osób ze środowiska bibliotek kościelnych Krakowa. Wygłoszono 4 referaty.

W dniach 19-23.V 1995 r. powtórnie gościem Federacji był p. John Bollier z USA - dyrektor ds. rozwoju ATLA. Omówiono z nim możliwe

²⁸ Tamże, art. 1 p.1, 4 p.1;

²⁹ Tamże, art. 4 p. 2;

³⁰ Tamże, art. 3 p.3;

³¹ Tamże, art. 5;

kierunki i formy współpracy. Wymieniono się bazami danych na dyskach optycznych. Warto podkreślić, że p. J. Bollier podczas podróży do Warszawy zatrzymał się na krótko w Krakowie, gdzie spotkał się z ks. prof. dr. hab. Adamem Kubisiem - Rektorem Papieskiej Akademii Teologicznej. Ksiądz Rektor, jak zawsze, okazał wielkie zainteresowanie sprawami dotyczącymi bibliotek. Zagadnienia związane z ich funkcjonowaniem, współpracą i zrzeszaniem się, są Mu bardzo bliskie od wielu, wielu lat. **BÓG ZAPŁAĆ** za wszelkie dobro nieustannie świadczone naszej Federacji.

Dobrym duchem Federacji jest ks. dyrektor Krzysztof Gonet, który od pierwszych chwil jej tworzenia uczestniczył we wszystkich pracach organizacyjnych, szkoleniowych i popularyzatorskich. On to był pomysłodawcą i organizatorem pierwszych spotkań, najaktywniej uczestniczył w pracach nad przygotowaniem i zatwierdzeniem statutu, publikował i wygłaszał referaty na wielu konferencjach propagujące Federację FIDES oraz program MAK, przeprowadził wiele szkoleń i zainstalował program MAK między innymi w bibliotekach w: Stalowej Woli, Gnieźnie, Białymstoku, Lublinie, Krakowie i Częstochowie. Wysuwał szereg cennych propozycji w nawiązaniu kontaktów międzynarodowych i wykorzystaniu w pracy bibliotek kościelnych nowych technik komputerowych m.in. dysków CD-ROM i sieci INTERNET. Za wszystkie te prace i wiele innych tu niewymienionych serdeczne **BÓG ZAPŁAĆ!**

Kierunki rozwoju działalności Federacji FIDES przewidują m.in.:

- umożliwienie szerokiego i łatwego dostępu do informacji bibliotecznych;
- wspieranie wysiłków nad utworzeniem bibliografii prac z zakresu teologii, filozofii, historii Kościoła i nauk pokrewnych;
- działania zmierzające do stworzenia komputerowej sieci bibliotek kościelnych;
- włączenie się do prac nad przygotowaniem ujednoczonych formatów opisu bibliograficznego oraz kartotek haseł wzorcowych (szczególnie z zakresu szeroko rozumianych nauk kościelnych);
- prowadzenie spotkań, szkoleń, kursów, poradnictwa w zakresie prac bibliotecznych a zwłaszcza w zakresie sprzętu, programów i usług komputerowych związanych z funkcjonowaniem bibliotek w różnych regionach Polski;
- wypracowanie form działalności gospodarczej pozwalającej zdobywać fundusze na rozwój bibliotek kościelnych (np. fundacje, płatne ekspertyzy, staże, wyjazdy szkoleniowe za granicę)
- przygotowanie i wydawanie materiałów szkoleniowo-metodycznych, periodycznych „Wiadomości Federacji FIDES” oraz bibliografii na aktualne tematy;

- propagowanie nowatorskich rozwiązań oraz szczególnych osiągnięć w pracy poprzez prowadzenie kursów oraz fundowanie nagród;
- nawiązanie współpracy z bibliotekami wyższych uczelni i instytutów w kraju, a także z bibliotekami Kościołów niekatolickich;
- ułatwienie przez Federację nawiązywania współpracy z zagranicznymi bibliotekami teologicznymi;
- podjęcie starań o formalne przyjęcie Federacji Bibliotek Kościelnych - FIDES do Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie³².

Na zakończenie mojego wystąpienia, pragnę podzielić się kilkoma ogólnymi refleksjami na temat przyszłych zadań i potrzeb polskich bibliotek kościelnych.

- Istnieje konieczność zwiększenia współpracy bibliotek kościelnych między sobą, oraz z innymi bibliotekami w kraju i za granicą.

- Przyszły system bibliotek kościelnych w Polsce mógłby opierać się na współdziałaniu trzech sieci: naukowych bibliotek teologicznych, sieci bibliotek w poszczególnych diecezjach i bibliotek kościołów niekatolickich. Jednostką nadrzędną, koordynującą działalność merytoryczno-organizacyjną mogłoby być Centrum Informacyjne Bibliotek Kościelnych w Polsce (Centrum Informationis pro Bibliothecis Ecclesiasticis in Polonia - CIBEP) pod patronatem Komisji Episkopatu Polski do spraw Nauki Katolickiej. W przyszłości można postulować utworzenie Głównej Biblioteki Kościelnej w Polsce (Bibliotheca Ecclesiastica Principalis in Polonia - BEPP), której celem byłoby gromadzenie piśmiennictwa związanego z Kościołem i ukazującego jego wkład w naszą historię, naukę i kulturę na przestrzeni wieków.

Utworzenie sieci bibliotek w poszczególnych diecezjach pod zarządem miejscowych biskupów diecezjalnych byłoby pilnym zadaniem do realizacji.

Powyzsze propozycje dotyczą struktury funkcjonalnej, a nie organizacyjnej systemu.

- Powaznym problemem jest odpowiednia polityka gromadzenia księgozbiorów w sytuacji drogiej książki i niewystarczających funduszy. Można postulować aktywizację wymiany z innymi ośrodkami w kraju i za granicą. Niebagatelną rolę dla uzupełnienia księgozbiorów bibliotecznych mają różnego rodzaju dary i legaty.

³² Federacja została przyjęta w dniu 9.09 1995 r.

- Nie należy zapominać o ujednoczeniu metod opracowywania księgozbiorów, w szczególności o unifikacji formatów opisów bibliograficznych i terminologii charakteryzowania treściowego dokumentów. Pomocą dla tych prac mógłby być przygotowanie zaleceń metodycznych, informatorów o wszystkich bibliotekach kościelnych, słowników terminologicznych itp.

- Uwzględnić należy reinwentaryzację zasobów czasopism, druków zwartych i zbiorów specjalnych (rękopisów, inkunabułów, starodruków) w bibliotekach kościelnych, w szczególności zapisanie ich opisów na nośnikach maszynowych.

- Celowym byłoby sporządzanie wykazu dubletów w celu ich wymiany lub przekazania innym bibliotekom.

- Szczególnej troski wymagać powinna działalność bibliotek bezpośrednio związanych z wiernymi, w świetle szeroko rozumianej misji ewangelizacyjnej Kościoła. Dotyczy to przede wszystkim bibliotek parafialnych, ale również szerszego otwarcia bibliotek zakonnych, stowarzyszeń i organizacji katolickich, jak też, i to nie na końcu - prywatnych księgozbiorów duchowieństwa³³.

- Trzeba, aby „posługa bibliotek” odnalazła pełny szacunek i energię we wspólnocie chrześcijańskiej, bo rolą bibliotekarza jest nie tylko wypożyczanie książek, ale ożywianie kultury i przez to, ewangelizacja wspólnoty, do której należy oraz poszukiwanie tych, którzy pragną poszerzać swoje wiadomości. Tym samym formacja zawodowa będzie mu znaczącą pomocą w jego misji przekazywania kultury i towarzyszenia, w miarę możliwości, tym, którzy pragną powiększyć swoją znajomość myśli chrześcijańskiej³⁴.

Kończąc pamiętajmy, że wśród dóbr kulturowych Kościoła książka ma szczególne znaczenie. Wiara chrześcijańska karmi się książkami, jest przekazywana przy pomocy książek, pogłębia się przez nie i odmładza. Ci, którzy strzegą i podnoszą wartość bibliotek kościelnych, będą mieć tę zasługę, że uczestniczyli w promocji godności człowieka, ożywiali wiarę i podsycali płomień prawdy³⁵.

Słowa te chciałbym odnieść do wszystkich wymienionych i niewymienionych tu osób, które nie szcędząc sił i czasu, aktywnie włączyły się w prace Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.

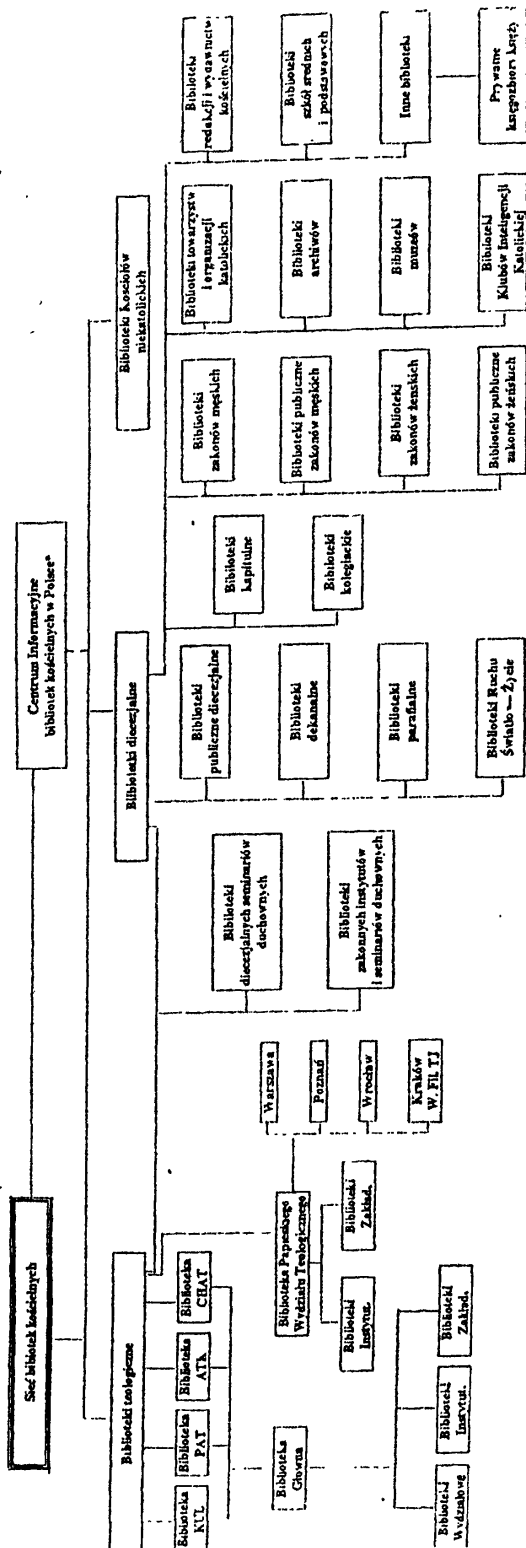
Serdeczne Wam wszystkim BÓG ZAPŁAĆ !

³³ J. Bednarczyk, ks., dz. cyt., s. 86-88;

³⁴ Les bibliothèques..., p. 4.1, s. 513;

³⁵ M. Chappin, Le bibliothéque..., s.5.

Siec bibliotek kościelnych w Polsce według stanu na rok 1995^{*}
(projekt własny schematu)

* - Proponowane centrum koordynacyjne

Nazwa Federacji w językach:

polskim:

Federacja Bibliotek Kościelnych - FIDES.

łacińskim:

Foederatio Bibliothecarum Ecclesiasticarum - FIDES

francuskim:

Fédération des Bibliothèques Ecclésiastiques - FIDES

angielskim:

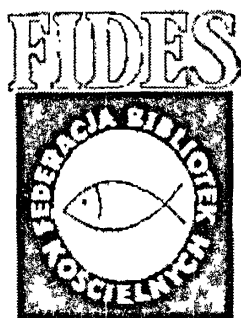
The Federation of Ecclesiastical Libraries - FIDES

niemieckim:

Die Föderation der Kirchlichen Bibliotheken - FIDES

włoskim:

Federazione delle Biblioteche Ecclesiastiche - FIDES

I Walne Zgromadzenie Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES

W dniu 20 czerwca 1995 r. odbyło się w Warszawie, w Seminarium Metropolitalnym Archidiecezji Warszawskiej, I Walne Zgromadzenie Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, erygowanej przez Konferencję Episkopatu Polski w dniu 18 marca br.

Obecnych było 43 przedstawicieli bibliotek kościelnych z całej Polski.

Przebieg obrad:

1. Przywitanie uczestników Zgromadzenia przez ks. dr. Stanisława Kura - Rektora Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego .

2. Wybór przewodniczącego obrad poprzez głosowanie jawne.
Wybrany został ks. Krzysztof Gonet.

3. Odczytanie listu życzeniowo-gratulacyjnego od ks. Prymasa kard. Józefa Glempa.

4. Przedstawienie przez ks. dr. Jana Bednarczyka, Przewodniczącego Grupy Inicjującej Federację, sprawozdania z czteroletniej nieformalnej działalności FIDES

5. Złożenie wniosku o wybór zarządu (art. 33 statutu) oraz ustalenie regulaminu wyborów.

Regulamin: każdy przedstawiciel biblioteki może zgłosić innego reprezentanta biblioteki

zgłoszona osoba musi wyrazić zgodę na swój wybór
wybory są tajne

osobno odbędą się wybory: Zarządu (5 osób)

Przewodniczącego Zarządu

Komisji Rewizyjnej (3 osoby)

6. Wybór komisji skrócacyjnej w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów.

Wybrano: br. Piotra Krzyżaniaka oraz Sławomira Czulaka.

7. Przedstawienie kandydatów do zarządu.

8. Obliczenie głosów przez Komisję Skrócacyjną.

W wyniku głosowania do Zarządu weszli:

ks. dr Jan Bednarczyk

ks. lic. Krzysztof Gonet

mgr Piotr Latawiec, kustosz dypl.

mgr Ewa Poleszak

ks. dr Jerzy Witczak.

9. Przedstawiono wniosek o wybór przewodniczącego Zarządu.
10. Przeprowadzono głosowanie i wybrano ks. dr Jana Bednarczyka na przewodniczącego.
11. Wybór Komisji Rewizyjnej.
12. Zgłoszenie kandydatur i tajne głosowanie.
13. Do komisji wybrano:
 - br. Piotra Krzyżaniak
 - ks. mgr Macieja Lisieckiego
 - ks. dr Antoniego Żurka.
14. Komisja rewizyjna wybrała spośród siebie na przewodniczącego: ks. Macieja Lisieckiego, a na skarbnika br. Piotra Krzyżaniaka.
15. W trakcie przerwy odbyło się zebranie Zarządu, z którego sprawozdanie zamieszczone jest poniżej. Pozostali uczestnicy Zgromadzenia przeprowadzali rozmowy i zasięgaliby konsultacji u p. mgr Jana Wierzbowskiego i p. mgr Jerzego Swianiewicza.
16. Zaakceptowano wybór:
 - patrona Federacji, którym jest św. Maksymilian Maria Kolbe; emblemat.
- Ustalono składki w wysokości 20 zł. rocznie.
17. Zdecydowano, że zostaną od Federacji wysłane listy do Ojca Św. Jana Pawła II, ks. kard. Józefa Glempa, ks. biskupa Tadeusza Pieronka oraz p. mecenasa Zdzisława Strusa.
18. Omówiono też sprawy bieżące:
 - dostępu do bazy: ATLA Religion Database
 - formatu US MARC
 - przesyłania do Warszawy baz katalogowych poszczególnych bibliotek i scalenia ich na kolejnym CD-ROM-ie
 - szkoleń
 - zaproponowano wydawanie biuletynu FIDES
 - przedstawiono możliwości korzystania z INTERNET-u.
- Ks. Krzysztof Gonet zaprezentował CD-ROM-y: z bazami sporządzonymi przez biblioteki należące do FIDES oraz z Przewodnikiem Bibliograficznym (dzieło Biblioteki Narodowej).
19. Przeprowadzono głosowanie za tym, aby ks. dr Jan Bednarczyk podjął starania o przynależność Federacji do Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych. Wniosek przyjęto jednogłośnie.
20. Na koniec zaprezentowane zostały nowości programu MAK i wypożyczalni.

Sprawozdanie sporządziła Małgorzata Janiak

Zdjęcia z I Walnego Zgromadzenia (Warszawa, 20.06.1995 r.)

Wybory: od lewej siedzą: ks. J. Witczak, o. W. Zatorski, ks. K. Gonet,
ks. J. Bednarczyk, P. Latawiec, M. Janiak; stoi: br. P. Krzyżaniak.

Po wyborach: od lewej siedzą: ks. J. Witczak, P. Latawiec, M. Janiak,
ks. K. Gonet, ks. J. Bednarczyk, E. Poleszak.

Komisja Rewizyjna:
od lewej: br. P. Krzyżaniak,
ks. M. Lisiecki, ks. A. Żurek.

Nowości programu MAK prezentuje: S. Czulak.

Informacje z zebrań Zarządu Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES

Pierwsze zebranie Zarządu miało miejsce podczas obrad Walnego Zgromadzenia w dniu 20 czerwca 1995 roku i dotyczyło:

- 1/ Ukonstytuowania się Zarządu
- 2/ Ustalenia programu działania.

Ad 1/ Walne Zgromadzenie wybrało Zarząd w następującym składzie: ks. dr Jan Bednarczyk, ks. mgr Krzysztof Gonet, mgr Piotr Latawiec, ks. dr Jerzy Witczak, mgr Ewa Poleszak. Wybrało też (zgodnie ze Statutem) Przewodniczącego Zarządu, został nim ks. dr Jan Bednarczyk.

Zarząd wybrał spośród siebie: ks. Krzysztofa Gonetę na Zastępcę Przewodniczącego, Piotra Latawca na Skarbnika, Ewę Poleszak na Sekretarza, członkiem Zarządu został ks. dr Jerzy Witczak.

Ad 2/ Powołano Sekretariat Federacji z siedzibą w Bibliotece PAT w Krakowie. Na czele Sekretariatu - mgr Małgorzata Janiak.

Do zadań Sekretariatu należy:

- 1 - Utrzymywanie kontaktów z członkami Federacji i przekazywanie informacji;
- 2 - Opieka nad materiałami Federacji (archiwum Federacji);
- 3 - Utrzymywanie i aktualizacja centralnej bazy adresowej;
- 4 - Prowadzenie bazy o tworzonych kartotekach komputerowych.

Ustalono wysokość składki członkowskiej 20,00 zł za rok. O terminie wpłat poinformuje się członków Federacji, gdy założone zostanie konto bankowe.

Podjęto jednogłośnie decyzję o tym, że znakiem graficznym używanym w naszej Federacji będzie znak ryby z napisem FIDES Federacja Bibliotek Kościelnych.

Przewodniczący Zarządu przedstawił możliwości włączenia się naszej Federacji do międzynarodowej organizacji bibliotek teologicznych. Walne Zgromadzenie głosowało za tym, aby Przewodniczący Zarządu podjął starania o członkostwo naszej Federacji w Międzynarodowej Radzie Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych.

Przewodniczący Zarządu podał do wiadomości Walnego Zgromadzenia, że wystosowane zostaną podziękowania tym, którzy przyczynili się do powstania naszej Federacji m.in. do Księdza Prymasa J. Glempa, ks. bpa T. Pieronka, sędziego Z. Strusa i innych osób. Postanowiono podzielić się radością z powstania FIDES z Ojcem Świętym. O istnieniu Federacji poinformowane zostanie Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Ministerstwo Kultury i Sztuki.

* * * * *

Następne zebranie Zarządu miało miejsce w dniu 20 września 1995 roku i dotyczyło następujących spraw:

- 1/ Sprawozdania z dotychczasowej pracy;
- 2/ Przyjmowania nowych członków do Federacji;
- 3/ Konta Federacji;
- 4/ Informowania o działalności Federacji;
- 5/ Zadań do realizacji w przyszłości.

Ad 1/ Przewodniczący Zarządu złożył sprawozdanie z dotychczasowej pracy. Zostały wysłane listy informujące o powstaniu i działaniu Federacji:

- list do Ojca Św. (5.07.1995) oraz list do ks. Prałata Stanisława Dziwisza,

- list do Księdza Prymasa J. Glempa (5.07.1995),

- list do Ks. Bpa T. Pieronka (5.07.1995),

- list do Ministerstwa Kultury i Sztuki (21.07.1995). Na list odpowiedział podsekretarz stanu p. Z. Podkański, który wyraził chęć spotkania. Jego termin uzgodni p. P. Latawiec;

- pismo przesłane na ręce p. Marka Borowskiego Ministra-Szefa Urzędu Rady Ministrów w sprawie nadania osobowości prawnej Federacji FIDES (23.06.1995);

- list do Gwardiana Klasztoru Braci Mniejszych Kapucynów (osoba z tego zakonu - br. Piot Krzyżaniak - prowadzi szkolenia w MAK, jest też członkiem Komisji Rewizyjnej);

- list z podziękowaniem do p. sędziego Z. Strusa (5.07.1995);

- list do Ministerstwa Edukacji Narodowej (21.07.1995);

- list do ks. bpa A. Nossola (21.08.1995);

- list do ks. prof. M. Zahajkiewicza z ABMK oraz inne listy.

Następnie ks. Bednarczyk zreferował wyjazd (IX 1995) do Lille (Francja), gdzie uczestniczył w spotkaniu Międzynarodowej Rady Sowarzysteń Bibliotek Teologicznych (Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie). Po uprzednim złożeniu stosownych pism wystąpił o rozpatrzenie prośby przyjęcia naszej Federacji FIDES w poczet członków w/w Rady. Gorącą aklamacją Federacja nasza została przyjęta, (9.09.1995) do Conseil International..., w charakterze zwyczajnego członka, o czym zostanie oficjalnie powiadomiona. Jest to ważne wydarzenie w życiu bibliotek kościelnych.

Ks. J. Bednarczyk zaproponował, by coroczna sesja Conseil International... w 1997 roku mogła mieć miejsce w Krakowie. Obchodzona wówczas będzie 600 - letnia rocznica erygowania najstarszego Wydziału Teologicznego w Polsce, którego kontynuatorką jest

Papieska Akademia Teologiczna. Zaproszenie zostało mile przyjęte. Ponieważ w 1997 r. Walne Zgromadzenie Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych ma się odbyć w Kolonii (termin wcześniej uzgodniony), zaproponowano, żeby w roku jubileuszowym PAT, w Walnym Zgromadzeniu Federacji FIDES udział wzięli Członkowie Biura (Przewodniczący, Zastępca, Sekretarz i Skarbnik) Conseil International..., a w 1998 r., także w Krakowie, odbędzie się Walne Zebranie Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych. Szczegóły zostaną omówione nieco później.

Ponadto nawiązane zostały kontakty m.in. z Seminarium w Orchard Lake (USA).

We wrześniowej konferencji zorganizowanej przez ABMK w Lublinie uczestniczyli prawie wszyscy członkowie Zarządu Federacji. Ks. K. Gonet i ks. J. Witczak przewodniczyli obradom, a ks. J. Bednarczyk wygłosił odczyt o Federacji FIDES. P. M. Janiak i ks. J. Bednarczyk spotkali się z ks. dr T. Stolzem z Biblioteki KUL, aby poinformować go o aktualnej sytuacji w Federacji FIDES, rozmawiali też o możliwościach dalszej współpracy. Zależałoby Federacji na zorganizowaniu konferencji na temat katalogu rzeczowego.

Ks. K. Gonet został wydelegowany na spotkanie rektorów seminariów duchownych i zakonnych w Krakowie (6.09.1995), gdzie złożył krótkie sprawozdanie z osiągnięć bibliotek kościelnych w zakresie komputeryzacji i zachęcił obecnych do wspierania wysiłków podejmowanych przez biblioteki.

Ad 2/ W poczet członków zostały przyjęte nowe biblioteki, które dostarczyły odpowiednie dokumenty:

- Biblioteka Centrum Formacji Misyjnej w Warszawie,
- Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Łodzi,
- Biblioteka Franciszkańskiego Centrum dla Europy Wschodniej i Azji Pn. z siedzibą w Warszawie,
- Biblioteka Warszawskiej Prowincji Braci Mniejszych Kapucynów w Zakroczymiu.

Członkowie Federacji, którzy nie uczestniczyli w Walnym Zgromadzeniu, byli proszeni o nadsyłanie stosownych dokumentów (możliwie do 30.10.1995), aby mogli zostać oficjalnie przyjęci w poczet jej członków.

Bibliotekom kościołów niekatolickich oraz bibliotekom kościelnym poza krajem, które chcą się związać z Federacją FIDES możemy (zgodnie ze Statutem) zaoferować różne formy współpracy (m.in. zapraszanie na szkolenia i konferencje tematyczne).

Ad 3/ Rozpoczęcie starań o posiadanie konta bankowego uzależnione jest od nadania naszej Federacji osobowości prawnej na gruncie prawa państwowego.

Gdy Federacja posiadać będzie konto bankowe Przewodniczący Zarządu ks. Bednarczyk złoży wniosek do KBN o dofinansowanie jej działalności:

- na opracowanie słowników haseł przedmiotowych, słów kluczowych,
- na tworzenie baz danych, szczególnie na wydawanie Centralnego Katalogu Książek Bibliotek Kościelnych na CD-ROM,
- na szkolenia, działalność wydawniczą, CD-ROM-y.

Ks. K. Gonet poinformował o podejmowanych staraniach, by Federacja FIDES została zwolniona z opłaty za korzystanie z sieci INTERNET w roku 1995 i w następnym latach.

Ad 4/ Kogo należy informować o działalności Federacji FIDES ?

Najpierw konieczne jest nawiązanie kontaktu z ks. Biskupem T. Pieronkiem w celu złożenia sprawozdania z działalności Federacji z zapytaniem, kogo powiadamiać o dalszym jej funkcjonowaniu.

Trzeba też poinformować o istnieniu Federacji FIDES Kolegium Rektorów Uczelni Papieskich i poprosić o poparcie dla jej działalności.

Ważne jest rozpoczęcie redagowania biuletynu wewnętrznego Federacji FIDES jako informatora dla naszych członków.

Została też poruszona sprawa dotycząca potrzebnej informacji o publikacjach i wydawnictwach katolickich.

Ad 5/ Zarząd ustalił zadania, które należałoby realizować w przyszłości. Oczywiście będzie to możliwe, gdy znajdą się osoby chętne do współpracy.

1 - Komisja d/s autorytatywnej modyfikacji formatu (obecny format nie zmieni się, ale czeka nas przejście na US-MARC, a z tym wiążą się problemy: jak robić konwersję, jakie nowe elementy dopisywać, oraz przeprowadzać odpowiednie szkolenia - ważna jest współpraca z Biblioteką Narodową i z konsorcjum VTLS);

2 - Komisja d/s opracowania rzeczowego zbiorów (wybór jednolitego sposobu opracowania rzeczowego piśmiennictwa w bazach komputerowych Federacji, przygotowanie słownika haseł przedmiotowych lub słów kluczowych - w kontakcie z konsorcjum VTLS, ATLA);

3 - Komisja zajmująca się kartotekami haseł wzorcowych (oprócz kartoteki przedmiotowej);

4 - Komisja zajmująca się Bibliografią Nauk Kościelnych (książki, artykuły z czasopism), współpraca z Komisją Bibliograficzną ATK i zdobywanie funduszy na ten cel. W ramach tego:

- konwersja na nośnik komputerowy za lata 1945-1979;
- uzupełnienie danych za lata 1980-1995;
- organizacja bieżącej rejestracji piśmiennictwa.

Ważna jest współpraca z ATLA w udostępnianiu naszych opisów w serwisach światowych;

5 - Komisja zajmująca się tworzeniem Centralnego Katalogu Książek Bibliotek Kościelnych:

- scalenie danych w ramach bazy;
- udostępnianie poprzez CD-ROM-y;
- udostępnianie w sieci INTERNET.

6 - Zajęcie się tworzeniem Komputerowej Sieci Bibliotek Kościelnych;

7 - Współpraca z zagranicą m.in.:

- zdobywanie informacji o działalności bibliotek kościelnych (ew. na temat stanu komputeryzacji);

- współpraca w dziedzinie wydawania bibliografii, słowników słów kluczowych m.in. z Ośrodkiem w Belgii (Maredsous);

- stała współpraca z Międzynarodową Radą Sowerzyszeń Bibliotek Teologicznych;

- pomoc w negocjacjach z ATLA;
- wycieczki szkoleniowe zagraniczne.

8 - Komisja d/s szkoleń:

- kursy dotyczące MAK;
- współpraca z ABMK w Lublinie;
- pomoc w fachowym organizowaniu pracy bibliotecznej.

9 - Zespół d/s działalności informacyjno-wydawniczej:

- własny biuletyn informacyjny;
- informacja w mediach;
- wydawanie podręczników, poradników, materiałów szkoleniowych, informatorów.

Ad 5/ Wobec wyłonienia powyższych zadań zdecydowano, aby wysłać pismo-ankietę do każdej z Bibliotek zrzeszonych w FIDES z prośbą o zdeklarowanie się, doktórej komisji i w jakim zakresie włączy się ona we wspólne prace.

Postanowiono, że w trybie pilnym zostanie wysłana odezwa do rektorów uczelni kościelnych informująca o istnieniu FIDES (do odczytania na spotkaniach rozpoczynających nowy rok akademicki).

Przewiduje się zorganizowanie szkolenia w programie MAK, 2-go stopnia dla administratorów. Termin szkolenia: koniec stycznia lub początek lutego 1996, miejsce - Biblioteka Narodowa w Warszawie.

* * * * *

Kolejne spotkanie Zarządu Federacji miało miejsce 30 października 1995 roku. Zebranie było związane z wizytą w Ministerstwie Kultury i Sztuki w Warszawie, gdzie zaplanowana została wizyta u Podsekretarza Stanu wiceministra Zdzisława Podkańskiego. Nieco wcześniej rozmawiano z doktorem Dariuszem Sobkowiczem dyrektorem Departamentu Upowszechniania Kultury, o kwestiach interesujących Federację. Sprawy te stały się później przedmiotem rozmowy z ministrem Z. Podkańskim.

Rozmowa dotyczyła m.in.: nowelizacji ustawy o bibliotekach, do której można jeszcze zgłaszać uwagi i uzupełnienia, egzemplarza obowiązkowego (ewent. dla KUL), roli bibliotek parafialnych, potrzeby jednego systemu komputerowego dla bibliotek, idei Narodowego Zasobu Bibliotecznego (w tym biblioteki kościelne). Uznano, że warto byłoby zorganizować w przyszłym roku sesję na temat Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Ideą tej sesji należałoby zainteresować władze lokalne (wydziały kultury, dyrektorów bibliotek wojewódzkich), biblioteki kościelne. Patronem tej ewentualnej sesji zgodził się zostać minister Zdzisław Podkański.

Korzystając ze wspólnego spotkania Zarząd przyjął w poczet członków następujące biblioteki, które złożyły wymagane dokumenty:

- Bibliotekę Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie;
- Bibliotekę Towarzystwa Maryi w Częstochowie (Marianiści);
- Bibliotekę Diecezjalną w Płocku;
- Bibliotekę Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku;
- Bibliotekę Towarzystwa Chrystusowego w Poznaniu;
- Bibliotekę Wyższego Seminarium Duchownego w Przemyślu.

* * * * *

Ostatnie zebranie Zarządu Federacji miało miejsce w dniu 28.12.1995. Na zebraniu tym na członków Federacji przyjęto jednogłośnie 10 bibliotek, które złożyły odpowiednie dokumenty. Są to:

- Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego Misjonarzy Oblatów MN w Obrze;
- Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Ełskiej w Ełku;
- Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Radomiu;
- KUL Filia w Stalowej Woli - Biblioteka Uniwersytecka;
- Biblioteka Arcybiskupiego Wyższego Seminarium Duchownego w Szczecinie;
- Jasnogórska Biblioteka Maryjna w Częstochowie;

- Biblioteka Szkolna Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego Księży Pijarów w Krakowie;
- Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego Zakonu Pijarów w Krakowie;
- Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży;
- Biblioteka OO. Karmelitów Bosych w Krakowie.

Aktualnie do Federacji należą 62 biblioteki .

Na kurs administratorów programu MAK zgłosiły się dotychczas 24 osoby. Kurs odbędzie się w Bibliotece Narodowej w Warszawie w dniach 29.01.-1.02.1996, natomiast 2.02.1996 będzie się pokazywały nowości MAK-a.

Są już zgłoszenia do pracy w niektórych komisjach Federacji:

- Komisja d/s autorytatywnej modyfikacji formatu - 2 osoby;
- Komisja d/s opracowania rzeczowego zbiorów - 3 osoby ;
- Komisja zajmująca się Bibliografią Nauk Kościelnych - 4 osoby
- Komisja zajmująca się tworzeniem Centralnego Katalogu Książek Bibliotek Kościelnych - 2 osoby;
- Komisja współpracy z zagranicą - 3 osoby;
- Zespół d/s działalności informacyjno-wydawniczej - 2 osoby.

Federacja oczekuje jeszcze na zgłoszenia do w/w Komisji oraz do sekcji zajmujących się kartotekami haseł wzorcowych, tworzeniem Komputerowej Sieci Bibliotek Kościelnych i szkoleniami.

Zauważono, że w nowym projekcie „Ustawy o bibliotekach” nie zostały uwzględnione biblioteki kościelne. Trzy osoby z Zarządu Federacji przygotowują i prześlą uwagi do tego projektu.

Otrzymano oficjalne potwierdzenie przyjęcia Federacji na pełnoprawnego członka Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych. Zarząd tej Rady weźmie udział w Walnym Zgromadzeniu FIDES w 1997 r., a w 1998 Federacja gościć będzie członków Walnego Zgromadzenia Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie. Uroczystości te mają się odbyć w Krakowie z okazji 600-lecia Wydziału Teologicznego (wyżej jest o tym mowa).

Wysłano list 16 XII 1995 r. do Biskupa J. Śrutwy w Zamościu z prośbą o objęcie patronatu nad Federacją.

Przewodniczący Zarządu ks. J. Bednarczyk otrzymał list z Rzymu (25.10.1995) od abpa F. Marchisano Przewodniczącego Papieskiej Komisji d/s Kościelnych Dóbr Kultury. W odpowiedzi ks. J. Bednarczyk prześle informacje o Federacji oraz jej Statut.

Protokoły sporządziła:
Ewa Poleszak
Sekretarz Zarządu

ks. Krzysztof Gonet
Seminarium Metropolitalne Archidiecezji Warszawskiej
Warszawa

Nasza Federacja

Z wielką radością witam pojawienie się pierwszego numeru Biuletynu FIDES. W tym pierwszym numerze chciałbym się podzielić z Wami kilkoma refleksjami. Przepraszam za „ojcowski” styl, ale czuję się trochę „ojcem” Federacji jako jej inicjator. Dziś na szczęście Federacja ma już „wielu ojców” i jest naprawdę naszym wspólnym dziełem.

Myśl o potrzebie takiej współpracy pomiędzy naszymi bibliotekami jest wynikiem moich przemyśleń z okresu studiów na Bibliotekoznawstwie na Uniwersytecie Warszawskim oraz bezpośrednich doświadczeń w pracy nad komputeryzacją biblioteki. Tego się nie da robić w pojedynkę!!! Trzeba przyznać, że czerwiec i wrzesień 1991 - nasze pierwsze spotkania na Bielanach - okazały się „strzałem w dziesiątkę”. Trafiły bezpośrednio w potrzeby środowiska i to we właściwym momencie. Ciekawe, że jeszcze kilka lat temu próby podjęcia podobnej współpracy nie znalazły poparcia środowiska. Widocznie było jeszcze za wcześnie. Takie próby nawiązania współpracy bibliotek kościelnych w dziedzinie komputeryzacji podejmował m.in. ks. dr Tadeusz Fitych - ówczesny dyrektor Biblioteki PWT we Wrocławiu. Chciałbym mu w tym miejscu wyrazić głęboki szacunek i podziękowanie za te prekursorskie działania, które z pewnością stanowiły budowanie fundamentu naszej obecnej Federacji. Dziękuję mu też publicznie za to, że się nie zraził obojętnością i milczeniem jakie wtedy napotkał, a w 1991 roku z całą siłą podjął się tworzenia FIDES uczestnicząc aktywnie w pracach jej Biura.

Federacja istnieje już ponad cztery lata i warto będzie w którymś z następnych numerów naszego Biuletynu przedstawić osoby i fakty z jej historii aby ocalić od zapomnienia wysiłki i prace wielu entuzjastów komputeryzacji bibliotek kościelnych.

W 1995 roku, uzyskaliśmy już osobowość prawną na gruncie praw Kościoła i praw państwowych. Jest to bardzo ważna podstawa do dalszego działania i bardzo się cieszę, że udało się to osiągnąć. Jeszcze bardziej jednak cieszę się z tego, że przez te cztery lata Federacja naprawdę istniała i działała. Efektem naszej pracy są tworzone przez nas bazy

danych katalogowych i bibliograficznych. Mamy już co zaoferować naszym czytelnikom oraz innym bibliotekom. Nasze komputerowe katalogi umiemy też udostępniać na dyskach CD-ROM oraz poprzez międzynarodową sieć Internet. Przeprowadziliśmy też w tym czasie kilka szkoleń II stopnia dla administratorów systemów MAK i niezliczoną ilość szkoleń podstawowych w ramach wzajemnej pomocy bibliotek. To naprawdę dobre rezultaty jak na kilka zaledwie lat naszego działania.

Największą jednak korzyścią jaką moim zdaniem zdobyliśmy w tym czasie, to fakt, że mogliśmy się poznać, że stworzyliśmy środowisko. Każdy z nas dotychczas pracował w odosobnieniu. Teraz spotykamy się, wymieniamy doświadczenia, pomagamy sobie wzajemnie. Nie jesteśmy sami. Trzeba powiedzieć też z radością, że nasza współpraca budzi zainteresowanie i szacunek wielu bibliotekarzy z innych środowisk, o czym mogłem się wielokrotnie przekonać, uczestnicząc w różnych ogólnopolskich konferencjach bibliotekarskich oraz prowadząc kursy dla bibliotekarzy z bibliotek państwowych.

Przed nami różne, interesujące możliwości działania. Zachęcam do włączania się w te prace. Tworząc różne komisje, możemy wykorzystać siły, pomysły i zdolności wszystkich uczestników zgodnie z zainteresowaniami. Zachęcam też gorąco do podwyższania własnych, bibliotekarskich kwalifikacji. Specjalistyczne studia bibliotekarskie, studia podyplomowe, kursy i szkolenia - to nie luksus. Wiedza i dobre, fachowe przygotowanie są nam bardzo potrzebne, aby rozwiązywać trudne problemy. Musimy doprowadzić do u s p r a w n i e n i a naszych bibliotek. Biblioteki i bibliotekarze nie cieszą się obecnie społecznym szacunkiem. Możemy ten obraz zmienić tylko poprzez usprawnienie i unowocześnienie naszej działalności. Mam nadzieję, że nasza współpraca w ramach Federacji FIDES spowoduje istotną i tak oczekiwaną przez nas zmianę sytuacji kościelnego bibliotekarza i naszych bibliotek.

Jeszcze raz wszystkich gorąco zachęcam do współpracy w naszej Federacji FIDES, a ks. dr Janowi Bednarczykowi, naszemu Przewodniczącemu i jego współpracownikom dziękuję za wspaniałą inicjatywę powstania tego Biuletynu.

Maria Kocójowa
Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej
Uniwersytetu Jagiellońskiego
Kraków

Biblioteki kościelne w programie kształcenia kierunku bibliotekoznawstwo i informacja naukowa Uniwersytetu Jagiellońskiego¹

Refleksja nad rolą bibliotekarzy bibliotek kościelnych skłania do przypomnienia maksymy zamieszczonej w Bibliotece Aleksandryjskiej: „*Skarb lekarstw duchowych*”. Dzisiaj już nie istnieje ta największa i najstarsza biblioteka świata, założona przez Ptolemeusza II w III wieku p.n.e., ale pamięć o tak wiele sugerującym aforyzmie przetrwała, do dzisiaj inspiruje bibliotekarzy m.in. do działań na rzecz czytelników. Do podstawowych powinności bibliotekarzy należy bowiem czuwanie, aby owe „lekarstwa duchowe” dotarły do właściwych adresatów. Bibliotekarze bibliotek kościelnych pełnią tutaj szczególną rolę. Oni to winni wspierać zagubionych w rozterkach, zwłaszcza duchowych, w dotarciu do ksiąg pomagających je rozstrzygnąć. Oni mogą wskazać drogę postępowania zgodną z nauką społeczną kościoła, kształtować postawy zgodne z przykazaniami dekalogu przez ułatwienie, wskazanie i udostępnienie zbiorów bibliotecznych o trwałych wartościach dla nauki i kultury.

Wskazane cele obciążają ogromną odpowiedzialnością bibliotekarzy, ważną dla rozwoju społeczeństwa, jako zarządców i opiekunów, powierzonego im „*Skarbu lekarstw duchowych*”. W obecnej dobie mass-mediów, podbojów kosmosu, szybkiego postępu cywilizacyjnego - ta rola bibliotekarzy - jest jeszcze znaczniejsza. Dzięki nowoczesnym technikom można dotrzeć bardzo szybko do katalogów zbiorów w różnych punktach świata, na odległość odczytać zawartość ksiąg, łącznie z ilustracjami, a nawet usłyszeć muzykę zapisaną w nutach. Możliwe to jest dzięki elektronicznym systemom jak Internet, dzięki którym powstało

¹ Referat wygłoszony na spotkaniu nt: „Aktualne problemy bibliotek kościelnych” PAT, 9 XII 1994.

określenie: „biblioteka bez ścian”, zwana inaczej biblioteką wirtualną. Zarówno w przypadku służb bibliotecznych tradycyjnych, czy nowoczesnych, konieczna jest osoba wykwalifikowana, umiejąca się swobodnie poruszać w gąszczu narosłych przez wieki ksiąg i informacji, rozumiejąca potrzeby czytelników, sprawna i chętna do pomocy.

Taką ofertę zapewnienia najwyższego standardu kwalifikacji dla bibliotekarzy m.in. bibliotek kościelnych składa Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Studia pięcioletnie odbywają się systemem dziennym (warunek przyjęcia matura i rozmowa kwalifikacyjna) oraz zaocznym (płatne). Prowadzone są również dwa typy jednorocznych studiów podyplomowych dla absolwentów różnych kierunków. Dają one specjalne kwalifikacje w zakresie automatyzacji zbiorów lub wyższy stopień specjalizacji, wymagany np. dosyć rygorystycznie w bibliotekach państwowych. Programy są konsultowane ze środowiskiem. Wprowadza się przedmioty aktualnie pożyteczne. Możliwe są też studia indywidualne oraz staże naukowe i dydaktyczne, ekspertyzy i poradnictwo.

W programach tych, treści związane z bibliotekami kościelnymi pojawiają się zarówno w kontekście historycznym, jak i współczesnym, nawet prognostycznym. Odnaleźć te zagadnienia można w wielu przedmiotach, m.in. specjalnie ukierunkowanych na problemy bibliotek kościelnych, na różnych poziomach szczegółowości (zajęcia kierunkowe ogólne oraz na specjalizacjach).

Wśród zajęć tych - w kontekście historycznym - wzbogaca się wiedzę o piśmiennictwie z zakresu filozofii, historii nauki, literatury pięknej polskiej i obcej. Wskazuje się rolę bibliotek kościelnych w toku dziejów dla rozwoju kultury i nauki w przedmiocie „Historia książki i bibliotek”. Zajęcia specjalizacyjne pomagają nabyć umiejętności i wiedzę nieodzowną dla opieki nad rękopisami, starodrukami, zbiorami graficznymi, kartograficznymi, stanowiącymi skarby każdej prawie biblioteki kościelnej.

Studia kierunku bibliotekoznawstwo i informacja naukowa pomagają też poznać zagadnienia priorytetowe współcześnie i prognostycznie dla rozwoju bibliotek kościelnych.. Można się na nich nauczyć zasad nowoczesnej i efektywnej organizacji instytucji książki i to nie tylko bibliotek, ale też księgarni, wydawnictw, oraz poznać potrzeby i wymagania czytelników. Studia te ukazują drogę jak stać się pełnowartościowym bibliotekarzem - pośrednikiem między otaczającym światem a użytkownikami.

Zajęcia ukierunkowane specjalnie na sprawy bibliotek kościelnych, poruszają problemy wynikające m.in. ze spontanicznego rozwoju bibliotek oazowych i parafialnych w Polsce (specjalne proseminarium prowadzone przez ks. dr Jana Bednarczyka). Dla studentów odkrywają nową, interesującą ofertę pracy.

Z tymi bibliotekami wiąże się bowiem nadzieje na odbudowę moralną społeczeństwa i rodziny. Konieczna jest diagnoza potrzeb i trudności, ocena stanu faktycznego, roli pomocy społeczeństwa, przedłożenie planu i propozycji, wynikających z rozwoju bibliotekarstwa na świecie, organizacja doszkalania wolontariuszy-bibliotekarzy, etc.

Luki w literaturze bibliotekoznawczej i waga bibliotek kościelnych jako zjawiska społeczno-religijnego skupia uwagę studentów lat najstarszych. Powstają dzięki temu interesujące, dokumentacyjne prace magisterskie, często z bazami danych, jak m.in.:

„Biblioteki parafialne w Krakowie” (Teresa Kowalska, 1995);

„Tygodnie Kultury Chrześcijańskiej w Krakowie (1980-1991)” (Małgorzata Stanula, 1994);

„Krakowska prasa oficjalna i prasa drugiego obiegu w systemie komunikowania masowego” (na przykładzie relacji z II Pielgrzymki Ojca Św. Jana Pawła II do Polski w 1983 r.) (Ewa Stefańska, 1994);

„Działalność biblioteczna i bibliograficzna o. Romualda Gustawa (1911-1976)” (O. Nazariusz-Zbigniew Popielarski, 1994);

„Książka w kościele i w sztuce kościelnej” (Monika Rząsa, 1993);

„Krakowskie wydawnictwa o zabytkach sakralnych w okresie autonomii galicyjskiej (1867-1914)” (Jolanta Wilczyńska, 1991);

„Bieżące czasopisma zagraniczne w wybranych bibliotekach kościelnych Krakowa w l. 1981-1986” (ks. Jan Bednarczyk, 1988).

Reguły optymalnego postępowania w bibliotekach są proste, bliskie dekalogowi. Przystępnie sformułował je np. sławny na świecie z prac bibliotekarskich Shiyali Ramamrita Ranganathan (1892-1972). Znane są w związku z tym jako Pięć Praw Ranganthana:

1) Książki są dla użytku

2) Każdy czytelnik winien mieć swoją książkę

3) Każda książka powinna mieć swojego czytelnika

4) Należy oszczędzać czas czytelnika

5) Biblioteka jest żywym, rozwijającym się organizmem.

Do kanonu tego po II wojnie światowej, Anglik - Brian Vickery dorzucił jeszcze jedno prawo: „Żadna biblioteka nie może być samowystarczalna”.

W myśl tych zasad, do dzisiaj aktualnych, na studiach bibliotekoznawstwa i informacji naukowej pomagamy poznać procesy biblioteczne i informacyjne (gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów bibliotecznych oraz informacyjnych). Podporządkowane są one wysiłkom stworzenia sprawnych służb zdolnych do:

a) oceniania i kształtowania powierzonych im pieczy zbiorów i instytucji;

b) umiających się posługiwać nowoczesnymi narzędziami i technikami, pozwalającymi oszczędzać czas czytelnika;

c) znających zasady marketingu;

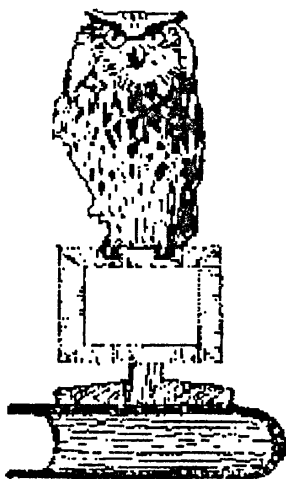
d) mających zawsze na uwadze duchową rolę bibliotek i ich posłannictwo w kontekście innych placówek kulturalnych.

Wszystkie wspomniane zagadnienia są bardzo ważne też dla budowania korzystnego lobby dla bibliotek kościelnych. Szczęśliwie minął już okres ich izolacji i należy umiejętnie dostosowywać je do standardów światowych, wypełniać luki informacyjne i organizacyjne.. Pomóc w tym najlepiej mogą światli, nowoczesnie wykształceni bibliotekarze i dlatego też warto zastanowić się nad propozycją kształcenia kierunku bibliotekoznawstwo i informacja naukowa w Uniwersytecie Jagiellońskim. Dodatkową zachętę stanowi znakomite zaplecze tych studiów w postaci kadry - nauczycieli akademickich, jak i bibliotek krakowskich, na czele z Biblioteką Jagiellońską - jej zbiorami i pracownikami, podejmującymi obowiązki dydaktyczne; wreszcie nowoczesne laboratorium komputerowe w Uniwersytecie Jagiellońskim, właśnie w Katedrze BiIN UJ.

Pragnę też poinformować oraz zaprosić bibliotekarzy bibliotek kościelnych do współuczestniczenia w ruchu naukowo-popularyzacyjnym, inspirowanym przez Katedrę Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego przez działające przy niej Polskie Towarzystwo Bibliologiczne - Oddział w Krakowie. Zebrania naukowe na ważne i aktualne tematy krajowe i zagraniczne odbywają się raz w miesiącu przy ul. Gołębiej 16, w siedzibie Katedry. Staramy się dyskutować wówczas, zwłaszcza problemy przemian w środowisku bibliotekarskim Krakowa oraz Polski Południowej. Prowadzone jest doradztwo naukowe. Od 1990 r. w styczniu spotykamy się na tradycyjnym opłatku dla bibliotekarzy orgnizowanym wspólnie i z inspiracji Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej i pod protektoratem władz uczelni i Kościoła.

W zachodniej Europie i w USA słusznie przyjmuje się za zobowiązujące stwierdzenie, że „jaka biblioteka taki poziom instytucji” i od analizy biblioteki rozpoczyna się np. ocenę uczelni. Taka wykładnia sugeruje podobny sposób postępowania przy analizie działalności

instytucji kościelnych (uczelnia, szkół, parafii). Tym większe znaczenie należy więc przykładać do image bibliotekarzy jako źródła i motoru przemian społeczeństwa. Oni sami często stają się bowiem synonimem rozwoju nauki, kultury, tym wspomnianym aleksandryjskim „skarbem lekarstw duchowych”, przewodnikiem - potrzebnym w każdej epoce i w każdym zakątku świata. Skarbów tych nie wolno marnować. Nic nie pomoże posiadanie najdoskonalszego technicznie sprzętu komputerowego np. w bibliotekach kościelnych, jeżeli nie spotkamy przy nim kwalifikowanego, nowoczesnego, hołdującego zasadom etyki chrześcijańskiej bibliotekarza. Należy więc inwestować w kształtowanie jego postawy etycznej i kwalifikacji zawodowych na miarę potrzeb społeczeństwa informacyjnego, nadchodzącego XXI stulecia. Trud ten i koszty zwrócą się wielokrotnie w przyszłości, z pożytkiem dla użytkowników bibliotek kościelnych.

Piotr Latawiec
Akademia Teologii Katolickiej
Warszawa

Pamiętnikarze XVIII-wieczni wobec Kościoła katolickiego w Polsce

Literatura pamiętnikarska, choć szeroko i często wykorzystywana przez historyków, nie należy do pierwszorzędnych źródeł historycznych. Głównymi źródłami do odtworzenia dawnych dziejów są źródła dokumentalne, aktowe, opisowe i w ostatniej kolejności pamiętnikarskie. Jednocześnie pamiętniki oraz wszelkie wspomnienia przynoszą historykowi to, co nie jest dla niego dostępne w żądanych dokumentach, ani w aktach urzędowych. Pamiętniki są bowiem pełne drobnych spostrzeżeń, informacji na temat tła wydarzeń, oceny wydarzeń prezentowanych przez ludzi im współczesnych. Rzecz jasna, że dane te obarczone są subiektywnymi odczuciami obserwatorów. Stąd wymagana jest ich konfrontacja z innymi źródłami. Generalnie rzecz biorąc pamiętniki stanowią interesujący materiał faktograficzny dla historyków i winny być w pełni docenione i wykorzystane.

Wartość pamiętników była odpowiednio doceniona przez Edwarda Maliszewskiego¹, który opracował bibliografię ważniejszych wspomnień ogłaszając ją drukiem w 1928 roku. Mimo to, stanowi ona duże ułatwienie dla badaczy. Nadto, warto zaznaczyć, iż w "Ruchu literackim" ukazały się uzupełnienia do bibliografii Maliszewskiego².

Lata panowania króla Augusta III (1733-1763) mogą posłużyć za inspirujące tło do rozważania na temat wkładu pamiętników do wiedzy o omawianym okresie³. Przegląd pamiętników z tego czasu pozwala

¹ E. Maliszewski: *Bibliografia pamiętników polskich i Polski dotyczących*. Warszawa 1928.

² St.. Wasylewski: *Dopełnienia bibliografii pamiętników polskich E. Maliszewskiego*. Ruch literacki. R.6: 1931 s.309-310; R.7: 1932 s.27-30, 61-62, 119-123, 149-152.

³ Por. B. Królikowski: *Marcina Matuszewicza o czasach saskich świadectwo*. Kwartalnik historyczny. R. 75: 1968 nr.2 s.395.

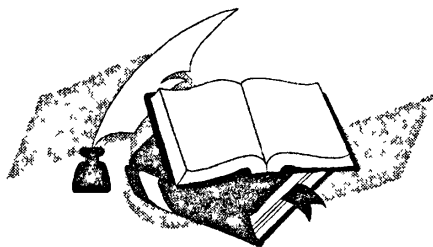
ocenić stopień zgodności materiału źródłowego ze stanem wiedzy dzisiejszej nauki. Za najbogatsze źródło wiedzy uznaje się „Opis obyczajów za panowania Augusta III” pióra Jędrzeja Kitowicza, oraz „Pamiętnik o stanie Duchowieństwa Katolickiego Polskiego i innych wyznań w połowie XVIII wieku” autorstwa księdza Hugona Kołłątaja. Obaj autorzy, stanu duchownego, szczególnie interesowali się sprawami kościelnymi, stad w cytowanych pamiętnikach zawarta jest znaczna porcja wiadomości. Pozostali pamiętnikarze w różnym stopniu dotyczyli spraw religii i Kościoła. Związane to było z jednej strony z ich osobistymi zainteresowaniami, z drugiej zaś - z koncepcją pamiętnika i obraną w pisany utworze główną linią przewodnią.

Interesujące są postacie samych pamiętnikarzy. Oprócz wspomnianego Kitowicza i Kołłątaja do dyspozycji mamy pamiętniki: ks. Wojciecha Bagińskiego, Wacława Boreyko, Józefa Bosckvica, Amanda de la Chapelle, bpa Antoniego Dembowskiego, Antoniego Jabłonowskiego, Wojciecha Jakubowskiego, Franciszka Karwowskiego, ks. Stanisława i Ignacego Konarskich, Marii Leszczyńskiej, Ignacego Łopacińskiego, prymasa Władysława Łubieńskiego, Marcina Matuszewicza, Adama Moszczeńskiego, Salomei Pilsztynowej, ks. Płaczkiewicza, Antoniego Potockiego, Ulryka Radziwiłła, Anny, Leona i Seweryna Rzewuskich, Wilhelma Schlemullera oraz nieznanego z imienia Wolskiego. Wszyscy oni znali czasy Augusta III-go z autopsji, lecz jedni pisali wspomnienia na bieżąco, inni - w późnej starości; jedni tworzyli na zamówienie, inni z własnej chęci i z zamiłowania; jedni zajmowali wysoką pozycję społeczną (król Stanisław Leszczyński, prymas Władysław Łubieński), inni wywodzili się z przeciętnych warstw. Z tych racji dokładność, szerokość horyzontów i wiarygodność omawianych pamiętników jest różna. Istotna w twórczości pamiętnikarskiej jest także uczciwość pisarska autorów. Trafnie scharakteryzował pamiętniki Henryk Barycz: *„Przez pamiętnikarstwo wypowiedała się surowa i trzeźwa rzeczywistość w suchych lapidarnych faktach, to znów rozigrana wyobraźnia, nie zawsze zdyscyplinowana potrzebami czy wymogami autentyzmu, przenoszona nad rzeczowy opis skłonność do barwnej narracji, nieraz wręcz dająca upust chęci koloryzowania, wyolbrzymiania swych przygód czy urojonych nieraz zastug”*⁴. Na temat diariuszy zdania są podzielone, czy należy zaliczać je do pamiętników.

⁴ H. Barycz. *Barok*. [w:] *Historia nauki polskiej*. T.2. Warszawa 1970 s.178-179.

Pamiętniki nie wyczerpują całokształtu informacji na temat spraw religijno - kościelnych w Polsce za czasów panowania Augusta III-go, ani nawet wszystkich ważniejszych problemów, choć przyznać trzeba, że dotyczą bardzo szerokiego ich wachlarza. Podane wiadomości można sprowadzić do informacji o polskim duchowieństwie (prymasach, biskupach, księżach świeckich i duchowieństwie zakonnym) i do zewnętrznych przejawów religijności społeczeństwa świeckiego w porównaniu z kościelnymi obchodami i zwyczajami.

Pamiętniki zawierają opinie o: duchowieństwie, Stolicy Apostolskiej, warszawskiej nuncjaturze, metropoliach i biskupach, księżach, wyznaniach obowiązujących w kraju, kościołach, ofiarności na cele sakralne, cudownych obrazach, pielgrzymkach, świętych, przejawach religijności w życiu publicznym i prywatnym, wychowaniu religijnym, nabożeństwach i nauczaniu prawd wiary, spowiedzi, postachu, obrzędowości ludowej, pogrzebach, wykroczeniach przeciw moralności, sprawach religijno - kościelnych za granicą.

ks. Jerzy Witczak
Papieski Fakultet Teologiczny
i Metropolitalne Wyższe Seminarium Duchowne
Wrocław

Biblioteki FIDES w sieci (komputerowej)

Art. 7 p. (c) Statutu Federacji FIDES stwierdza, że Federacja realizuje swe cele przez „tworzenie i administrowanie komputerową, ogólnopolską siecią bibliotek kościelnych”. Taka sieć w sposób wirtualny już nawet istnieje: rolę medium transmisyjnego pełnią w niej krążące po Polsce dyskietki z kolejnymi wersjami MAK-owych baz katalogowych i bibliograficznych, wymieniane przez biblioteki należące do FIDES. Ale, mówiąc poważnie, nie o takiej sieci myślimy czytając Statut i słysząc również o tym, że już cały świat opleciony jest delikatną pajęczyną sieci komputerowych, łączących między sobą setki tysięcy komputerów - dużych i małych. Łączami kablowymi i światłowodami, drogą radiową i poprzez satelitę przepływają w nich niezliczone ilości informacji.

Znaczną część tych informacji stanowią takie, których do tej pory czytelnik szukał w bibliotece. Teraz może usiąść przy komputerze włączonym do sieci i poszukiwać interesujących go danych w komputerowych katalogach wielkich światowych bibliotek, w specjalistycznych bazach danych (niestety, najczęściej są one płatne) czy np. w biuletynach elektronicznych poszczególnych uniwersytetów. Ten nasz czytelnik mógłby nawet (gdyby biblioteka w pełni korzystała z dobrodziejstw sieci) przeglądać sobie na ekranie np. stronicę manuskryptów przechowywanych w Bibliotece Watykańskiej (skomputeryzowanej przez koncern IBM) lub (gdyby miał twardą walutę) - zamówić sobie przesłanie kopii interesującego go artykułu.

Tyle i z pewnością jeszcze więcej mógłby skorzystać z sieci czytelnik. A bibliotekarz? Również i jemu (jej) ogólnopolska i światowa sieć komputerowa może bardzo ułatwić pracę: katalogowanie i opracowanie rzeczowe - poprzez korzystanie z gotowych opisów czy list haseł wzorcowych, a także wymianę międzybiblioteczną, nie mówiąc już o "zwykłej" poczcie elektronicznej.

wzorcowych, a także wymianę międzybiblioteczną, nie mówiąc już o "zwykłej" poczcie elektronicznej.

A zatem jest o co zabiegać, nie bacząc na codzienne trudności egzystencjalne. Nie potrzebujemy na szczęście budować własnej sieci FIDES od podstaw. Wystarczy włączyć się w istniejącą światową sieć komputerową o profilu akademickim, a mianowicie sieć INTERNET. Przypuszczam, że w przyszłości jej wykorzystanie będzie równie trywialne, jak dziś skorzystanie z telefonu. Musi jednak w ramach tej sieci powstać jeden bądź kilka „węzłów” FIDES, tak aby było gdzie „dzwonić” po informacje.

Jak wygląda obecnie w Polsce sytuacja bibliotek kościelnych od tej strony? Kilka z nich bierze udział w wielkich projektach komputeryzacji całych środowisk akademickich (tzw. sieci MAN - sieci miejskie), połączonych najczęściej z ideą wspólnego korzystania z oprogramowania bibliotecznego. Przede wszystkim trzeba tu wymienić Bibliotekę Uniwersytecką KUL, która jest już w pełni skomputeryzowana (od strony sprzętowej) w oparciu o program VTLS. (Do konsorcjum VTLS w Polsce należą także m.in. biblioteki Krakowa, biblioteki uniwersyteckie w Warszawie, Wrocławiu i Gdańsku.) Należy mieć nadzieję, że niedługo zacznie powstawać i będzie widoczny w sieci katalog komputerowy Biblioteki KUL. Byłaby to wielka pomoc dla bibliotek FIDES. Również Biblioteka PAT w Krakowie uczestniczy w konsorcjum VTLS wraz z całym środowiskiem krakowskim i uzyskała już bezpośrednie połączenie światłowodowe z Miejską Siecią Komputerową.

Biblioteka powstałego niedawno Wyższego Seminarium Duchownego w Toruniu włączona ma być z kolei do toruńskiej sieci miejskiej TORMAN. Na serwerze Biblioteki Głównej UMK tworzona jest centralna baza katalogowa dla środowiska toruńskiego. Baza oparta jest na zintegrowanym systemie bibliotecznym Marquis firmy Horizon. Jest to system trzeciej generacji, oparty na relacyjnej bazie danych Sybase typu klient-serwer i zainstalowany na komputerze SUN 1000. Udostępniono już moduł katalogowania, katalog publiczny (OPAC) oraz moduły gromadzenia i czasopism. W trakcie instalowania jest moduł wypożyczania. Do systemu dołączane są sukcesywnie biblioteki zakładowe. Zakupy obejmujące system biblieczny wraz z serwerem i 70 stacji roboczych Dell zrealizowano dzięki grantowi z fundacji Mellona. W dalszej kolejności w ramach kooperacji m.in. z WSD serwer będzie obsługiwał sieciowo wszystkie główne zasoby biblieczne w Toruniu — środowisko biblieczne tego miasta przy wsparciu finansowym z grantu TEMPUS koordynuje program komputeryzacji bibliotek, w którym uczestniczą m.in. biblioteki uniwersytetów w Poznaniu, Łodzi oraz WSP

z Bydgoszczy i Olsztyna (na podst. Netforum, nr 3/95. Bliższe informacje dostępne są pod adresem: ms48@vm.cc.uni.torun.pl). A zatem, i te wspomniane diecezje mają szansę na „wielką” komputeryzację.

Właśnie w Łodzi 30 września br. podczas konferencji prasowej w Rektoracie Politechniki Łódzkiej władze uczelni poinformowały o uzyskaniu dotacji w wysokości 800 tys. USD, również z amerykańskiej fundacji Mellona, na komputeryzację dziewięciu akademickich bibliotek w tym mieście. Projektem objęta jest m.in. biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego. W bibliotekach zostanie zainstalowany jednolity system, umożliwiający pełną automatyzację prac bibliotecznych. Będzie to również, jak w przypadku Torunia, amerykański system Marquis-Horizon. Otrzymana dotacja jest przeznaczona na zakup oprogramowania oraz niezbędnego sprzętu komputerowego. Koszty wdrożenia systemu pokryją we własnym zakresie uczelnie. Realizacja projektu już się rozpoczęła, a zakończenie prac nad komputeryzacją bibliotek łódzkich przewidziane jest na styczeń 1997 r. (na podst. PCkuriera, nr 22/95).

Według innych danych do sieci miejskiej uzyskują również dostęp: Papieski Wydział Teologiczny w Poznaniu (sieć POZMAN), WSD w Rzeszowie (sieć RMSK) i WSD w Szczecinie (Zachodniopomorska Akademicka Sieć Komputerowa ZASK), nie wiadomo jednak nic o planach komputeryzacji tamtejszych bibliotek (na podst. Netforum, nr 4/95). Kończy się już także budowa linii światłowodowej, która włączy lokalną sieć komputerową Biblioteki PFT i MWSD we Wrocławiu do Wrocławskiej Akademickiej Sieci Komputerowej (WASK). Jednocześnie dostęp do sieci Internet uzyska położona w pobliżu Biblioteka Kapitulna, z cennymi zbiorami starodruków.

A zatem, co najmniej aż 8 dużych bibliotek kościelnych włączonych jest lub będzie do sieci miejskich, a przez nie - do sieci o zasięgu światowym. Ponadto Biblioteka WMSD w Warszawie od dłuższego czasu - chyba jako pierwsza - posiada połączenie z siecią NASK nieco innego rodzaju, a mianowicie za pośrednictwem dzierżawionej linii telefonicznej. Być może do wymienionych tu bibliotek dołączy jeszcze kilka innych i razem stanowiąc one będą mogły szkielet („węzły”) przyszłej sieci bibliotecznej FIDES. Nie wszystkie spośród nich należą do Federacji, ponadto - jak widać - pracować mają one w różnych systemach komputerowych, ale właśnie dlatego - już w początkowej fazie - wydaje się konieczne nawiązanie między nimi porozumienia, aby przemyśleć formy współpracy i do nich odpowiednio się przygotować od strony sprzętowej, programowej i organizacyjnej. Niebagatelna jest również rola, jaką te biblioteki powinny pełnić wobec dziesiątek małych bibliotek kościelnych

w Polsce. Winna to być przede wszystkim służba, tym bardziej że chyba w większości przedstawionych przypadków owe „sukcesy” nie są zasługą tych bibliotek, lecz wynikają z korzystnej lokalizacji i zyczliwości sponsorów, tak krajowych (Komitet Badań Naukowych), jak i zagranicznych.

Zanim będzie można czerpać korzyści z omówionych przedsięwzięć, upłynie trochę czasu. Ale już dziś te „pokrzywdzone” biblioteki powinny się do tego przygotować. Należy przede wszystkim poszukiwać możliwości w miarę taniego dostępu do sieci Internet, a w pierwszym rzędzie planować zakup dobrego, szybkiego modemu, czyli urządzenia sprzęgającego komputer z telefonem. Być może okaże się konieczne zacząć właśnie od założenia w bibliotece telefonu z bezpośrednim wyjściem na miasto. Takiego rodzaju połączenie, tj. za pośrednictwem modemu, w przypadku korzystania z informacji katalogowej i bibliograficznej w zupełności wystarczy. Możliwe, że również samą Federację stać będzie kiedyś na zainstalowanie odpowiedniego urządzenia, dającego dostęp telefoniczny do Internetu dla swoich członków, ale problemem pozostałyby wtedy i tak koszty połączenia telefonicznego z takim ośrodkiem.

To, że dzisiaj na biurkach większości naszych bibliotek stoi przynajmniej jeden komputer (a powinny być co najmniej dwa - jeden dla czytelników!), nikogo nie dziwi. Myślę więc, że niedługo tak samo nikogo nie będzie dziwiło połączenie tych komputerów w sieć. Przecież nie od dziś wiadomo, że w jedności siła. A także świadectwo - w ramach Nowej Ewangelizacji.

ks. Jerzy Witczak
e-mail: pwtwr@pwr.wroc.pl

Małgorzata Janiak
 Papieska Akademia Teologiczna
 Kraków

Adresy INTERNET-u

Poniższy artykuł zawiera najbardziej podstawowe komendy związane z pracą w Internecie oraz wykaz adresów sieciowych (co najbardziej interesujących). Wszystkich zainteresowanych autorka namawia do „ściągnięcia” informacji jeszcze przed marcem br. ponieważ nie wiadomo, czy wzrost cen za korzystanie z Internet-u nie zamknie dla wielu użytkowników to źródło cennych informacji.

TELNET, GOPHER¹:

TELNET - podstawowe komendy:

otwarcie sesji:

open *adres-serwera*

telnet *adres-serwera*

połączenie z IBM mainframe: tn3270 *adres-serwera*

zamknięcie sesji: quit, exit lub done

Biblioteki polskie:

149.156.73.10 (fridge.bj.uj.edu.pl)- Biblioteka Jagiellońska

potem należy wpisać: hello user.clas01 - BJ

hello user.clas02 - Biblioteka Główna

AGH

do wyboru innych bibliotek służy komenda:

/lb

lub

/remote

148.81.207.1 (limba.buw.uw.edu.pl)- Biblioteka Uniwersytetu
 Warszawskiego

¹ Wszystkie komendy, które opisane są powyżej, służą do połączeń „spod” DOS-u lub UNIX-a. Do połączeń „spod” WINDOWS wykorzystywać należy komendy z *Menu* konkretnego programu lub widoczne w pasku narzędziowym ikony. Wyjątkiem są polecenia programu VTLS (BJ, BG AGH, BUW, BG UG).

koala.bg.univ.gda.pl. - Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego
potem należy wpisać: hello user.clas01.

Biblioteki zagraniczne:

140.147.254.3 - Biblioteka Kongresu (USA)
128.32.159.19 - Berkeley
150.203.84.3 - Cambera (Australia)
131.188.2.42 - Erlangen (Niemcy)
128.214.4.130 - biblioteki fińskie
131.196.1.3 - biblioteki francuskie
134.34.3.5 - Konstanza
129.67.1.46 - Oxford
128.143.70.101 - Virginia Library (USA)
131.130.1.5 - Wiedeń

Telnet do Archie (program do wyszukiwania informacji):

wyszukiwanie: prog *nazwa*
 find *nazwa*

włączenie stronicowania (aby móc przeczytać adresy): set pager

wyłączenie stronicowania: unset pager

wyszukiwanie opisowe: whatis *słowo-kluczowe*

przeglądanie listy serwerów FTP: list

przeglądanie listy serwerów Archie: servers

Serwery Archie:

archie.mcgill.ca (132.206.2.3) McGill University, Montreal, Canada

archie.sura.net (128.167.254.179) SURAnet, Maryland, USA

archie.ans.net (147.225.1.2) ANS, New York, USA

archie.unl.edu (129.93.1.14) Lincoln, Nebraska, USA

archie.rutgers.edu (128.6.18.15) Piscataway, New Jersey, USA

archie.funet.fi (128.214.6.100) FUnet, Helsinki, Finland

archie.au (139.130.4.6) Deakin University, Geelong, Australia

archie.doc.ic.ac.uk (146.169.11.3) Imperial College, London, UK

cs.huji.ac.il (132.65.6.5) Hebrew University, Jerusalem, Israel

Poprzez telnet połączyć się można z publicznym kontem programu
gopher po wpisaniu adresu:

gopher.mat.uni.torun.pl

lub

um.amu.edu.pl (użytkownik: gopher).

Inne komputery dostępne już przez program gopher:

gopher.appia.gliwice.edu.pl	gopher.uci.agh.edu.pl
gopher.ae.poz.edu.pl	gopher.atr.bydgoszcz.pl
gopher.fuw.edu.pl	gopher.gliwice.edu.pl
immunio.pan.wroc.pl	gopher.ia.pw.edu.pl
gopher.iam.tup.edu.pl	gopher.ietpp.poz.edu.pl
gopher.tup.edu.pl	gopher.umcs.lublin.pl
laserspark.anu.edu.au	ldhpux.immt.pwr.wroc.pl
mvax.ci.pwr.wroc.pl	pk-siec.oeto.pk.edu.pl
plearn.edu.pl	ruby.poz.edu.pl
poniecki.berkeley.edu	paula.univ.gda.pl
prelude.iss.uw.edu.pl	sabat.tu.kielce.pl
sunrise.pg.gda.pl	sctoux1.cto.us.edu.pl
vm.cc.uni.torun.pl	olt.item.pw.edu.pl

WORLD WIDE WEB (WWW) : MOSAIC, LYNX, NETSCAPE

Program Netscape dostępny jest na serwerach o adresach:

<ftp://ftp.netscape.com/netscape1.1b2/>

<ftp://ftp.cyfronet.krakow.pl/pub/mirror/netscape/netscape1.1b2/>

Program Mosaic w wersji freeware: <ftp.nasca.uiuc.edu>

Skopiować należy je (jeden lub drugi - polecam Netscape) programem ftp.

Informacje archiwalne na temat Internetu:

<http://www.internic.net/htbin/search-net-happenings>

Elementarz Internetu znaleźć pod adresami:

<http://www.cto.us.edu.pl/elemente/ei.html>

<http://scholar2.lib.vt.edu/handbook/handbook.html>

<http://www.hcc.hawaii.edu/handbook/handbook.html>

<http://www.cc.gatech.edu/cns/handbook/>

<http://www.cc.columbia.edu/~hauben/project.book.html>

Nowości o Netscape: <http://home.mcom.com/home/whats-cool.html>

Informacje z cyklu „*Internet dla świata nauki*” (z Polski) :

<http://www.cto.us.edu.pl/>

Serwery WWW:

w Polsce:

www.fuw.edu.pl (Warszawa)
www.uci.agh.edu.pl (Kraków - AGH)
class1.phys.uni.torun.pl (Toruń)
www.cc.uni.torun.pl (Toruń)
www.ia.pw.edu.pl (Wrocław)
www.ict.pwr.wroc.pl (Wrocław)
www.ita.pwr.wroc.pl (Wrocław)
andante.iss.uw.edu.pl (Warszawa)
www.amu.edu.pl
www.astro.uw.edu.pl (Warszawa)
www.icm.edu.pl

na świecie:

<http://www.yahoo.com>
<http://www.microsoft.com> (MICROSOFT)
<http://www.ibm.com> (IBM)
<http://www.seagate.com> (Seagate - firma produkująca twarde

dyski)

<http://www.spewww.com/index.html>
<http://www.w3.org> (laboratorium CERN)
<http://nearnet.gnn.com/gnn/gnn.html> (Global Network

Navigator)

<http://www.town.hall.org/> (Internet Tawn Hall - oprogramowanie
 dostępne publicznie, można przegrywać)
<http://sosig.ac.uk/>

Biblioteki:

Adres katalogów Bibliotek FIDES „posadowiony” na Uniwersytecie Warszawskim przez ks. Krzysztofa Goneta:

<http://plearn.edu.pl/stairs3/stdbinfo?>

<p>Informacje o Bazach Danych w standardzie STAIRS</p> <p>AESA ADRESY ELEKTRONICZNE UZYTKOWNIKOW SIECI AKADEM.</p> <p>AEWP ADRESY ELEKTRONICZNE UZYTKOWNIKOW WEZLA PLEARN</p> <p>CEUW CENTRUM EUROPEJSKIE UW - KATALOG OSRODKA WSPOLNOT EUROPEJSKICH</p> <p>FIDE KATALOG FEDERACJI BIBLIOTEK KOSCIELNYCH FIDES</p> <p>FID2 BIBLIOTEKA WYDZIALU FILOZOFII XX JEZUITOW - KRAKOW</p> <p>FISO KATALOG BIBLIOTEKI WYDZIALU FILOZOFII I SOCJOLOGII UW</p> <p>KSYS KSIAZKI DOSTEPNE W PRAC. SYSTEMOWEJ (CIUW, P.225)</p> <p>KUCH ZESZYT KUCHARSKI SIOSTRY ZYFIRYNY</p> <p>MGR PRACE MAGISTERSKIE I DOKTORSKIE Z TEOLOGII</p> <p>MROZ GRAFIKI STEFANA MROZEWSKIEGO - KATALOG CENTRALNY</p> <p>TMOR BIBLIOGRAFIA KSIAZEK I ARTYKULOW Z TEOLOGII MORALNEJ</p> <p>MEAL RECIPES OF INTERNATIONAL COOKING</p> <p>VTOC OS/V51 IEHLIST VTOC LISTING</p>
--

rys. 1 - Wykaz baz dostępnych w standardzie STAIRS

<p>Wyszukiwanie w Bazie Danych STAIRS</p> <p>Nazwa Bazy: FISO</p> <p>Wyszukiwanie w Polach Formatowanych</p> <p>1 no document</p> <p>2 no document</p> <p>Wyszukiwanie w Paragrafach</p> <p>1 and Jan</p> <p>2 and Pawel</p> <p>3 no</p> <p>4 no</p> <p>Zakres numerow dokumentow do przegladania</p> <p>Numer pierwszego: 1 Ilosc: 1</p> <p>wysluj zapytanie: SUBMIT lub wyzeruj pola RESET.</p>

rys. 2 - Przykład wyszukiwania w bazie FIDES:
sporządzenie wykazu przedmiotowego i podmiotowego
- Jana Pawła II (prace o nim i jego autorstwa).

Bibl. Politech. Wroc.: <http://www.bg.pwr.wroc.pl/>

Informacje na temat *Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego* przeczytać można pod adresem: <http://www.bg.univ.gda.pl/artykul/artykul.html>

Ankiętę o polskich bibliotekach przeprowadza p. Maria Anna Jankowska.

Oglądnać i zgłosić można się na adres:

<http://www.uidaho.edu/~majanko/ankieta/>

Biblioteka Kongresu (USA): <http://www.loc.gov>

<http://lcweb.loc.gov/homepage/lchp.html>

Biblioteka Watykańska:

<http://sunsite.unc.edu/expo/vatican.exhibit/Vatican.exhibit.html>

The WWW Virtual Library (przeszukiwanie przez słowo kluczowe):

<http://www.w3.org/pub/DataSources/bySubject/Overview.html>

(w innym przypadku należy wymazać tekst od bySubject)

UC Berkeley's Digital Library - wirtualna biblioteka:

<http://http.cs.berkeley.edu/~wilensky>

Alexandria Digital Library (informacje graficzne):

<http://alexandria.sdc.ucsb.edu/>

British Library's Initiatives for Access Projects: <http://portico.bl.uk>

biblioteka cyfrowa: <http://ai.eecs.umich.edu/people/hucka/links-libraries-and-bookstores.html>

Telos - The Electronic Library of Science: <http://www.telospub.com/>

Uniwersytet Jagielloński:

<http://www.uj.edu.pl>

Uniwersytet Jagielloński. Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej:

<http://filon.filg.edu.pl/gts/pkin.htm>

Internetowa podróż po Rzymie i Watykanie:

<http://www.christusrex.org/>

Czasopisma dostępne poprzez komputer (wybrane adresy):

czasopisma komputerowe:

Byte: <http://www.byte.com/byte.htm> (pismo komputerowe)

CD-ROM Magazine Online: <http://www.widearea.co.uk/cdrom/>

Chips Magazine: <http://www.chips.navy.mil/chips/>

Computerworld - Dział Internetu:

<http://www.atm.com.pl/COM/CW/>

Computer-Mediated Communication Magazine

<http://sunsite.unc.edu/cmc/mag/current/toc.html>

Computing: <http://www.mpn.com/vnu/ctg/latest/>

D-Lib Magazine: <http://www.cnri.reston.va.us/home/dlib.html>
(elektroniczne biblioteki)

Desktop Publishing: <http://www.demon.co.uk/cyber/dp/dp.html>

Digital Media Perspective:

<http://www.digimedia.com/perspective/>

Exposure Online:

http://www.deltanet.com/cerro-villa/exposure/exp_pg1.html
(sztuka komputerowa)

Informacja Profesjonalna:

<http://www.gumbeers.elka.pg.gda.pl/WA/Czytelnia/IP/>

PC-Magazine & Co: <http://www.ziff.com/>

http://www.ziff.com/Welcome_noimap.html

Websight Magazine: <http://websight.com/>

(przewodnik po "Światowej Pajęczynie")

Wydawnictwo Lupus:

<http://www.polbox.com.pl/lupus/lupus.html>

Czasopisma niekomputerowe.

Angel Exhaust:

<http://www.offworld.org/angel-exhaust/Welcome.html> (poezja)

Art Bin: <http://aristotle.algonet.se/artbin/> (sztuka, literatura, muzyka)

Australian Mathematical Society Gazette:

<http://solution.maths.unsw.edu.au/htdocs.ams/Publ/Gazette/gazette.html>

Basilisk: <http://swerve.basilisk.com/>

(architektura, filozofia, literatura, muzyka itd.)

Documenta Mathematica:

<http://www.mathematik.uni-bielefeld.de/DMV-J/>

EcoLink: <http://www.medium.com/wendee/EcoLink/> (ekologia)

ISEE Newsletter:

gopher://infoserv.morehead-st.edu/11/campusinfo/msujournals/inter_soc (etyka)

ISI Public News: <http://www.securities.com.pl/cgi-bin/newspub>

codzienne wiadomości z Europy Środkowo-Wschodniej
min. z Polski

Net Literary Journal: (literatura)

<http://www.webcom.com/~netjourn/welcome.html>

Der Spiegel: <http://nda.net/bda/int/spiegel/index.html>

The Warsaw Voice: <http://www.contact.waw.pl/voice/>
 WORD: <http://rampages.onramp.net/~voorhees/> (sztuka i literatura)

Serwer NewsLink, na którym znaleźć można odnośniki do około 1200. pozycji dostępnych obecnie przez Internet: <http://www.newslink.org/>
Informacje na temat sieci neuronowych:

<http://class1.phys.uni.torun.pl/publications/publications.html>

Katalogi adresów Internetowych:

EINet Galaxy Directory Service - <http://www.einet.net/>

The WWW Virtual Library -

<http://info.cern.ch/hypertext/DataSources/bySubject/>

PLANET EARTH - <http://teal.nosc.mil/info.html>

GNN-The Whole Internet Catalog -

<http://www.gnn.com/wic/newrescat.toc.html>

Yanoff's Connections -

<http://www.uwm.edu/Mirror/inet.services.html>

CUI W3 Catalog - <http://cuiwww.unige.ch/w3catalog>

JumpStationII - http://js.stir.ac.uk/jsbin/jsii?jsii_doc_search

WWWW - World Wide Web Worm -

<http://www.cs.colorado.edu/home/mcbryan/WWWW.html>

Search the Web -

<http://webcrawler.cs.washington.edu/WebCrawler/WebQuery.html>

ALIWEB - <http://web.nexor.co.uk/public/aliweb/aliweb.html>

Lycos - <http://lycos.cs.cmu.edu/>

Polski SunSITE: <http://sunsite.icm.edu.pl/>

Znajdują się tu archiwa oprogramowania dla DOS, WINDOWS, UNIX oraz tekst Biblii w języku hebrajskim, greckim i angielskim (w katalogu pub).

Polish Connections - zbiór odnośników do zasobów sieci Internet związanych z Polską: <http://199.212.94.33/~aa144/polish.html>

Adres przewodnika po zasobach edukacyjnych:

http://www.dcs.aber.ac.uk/~jjw0/index_ht.html

Informacje na temat programów do nauki języków obcych - "The Virtual CALL Library": <http://www.sussex.ac.uk/langc/CALL.html>

Słowniki:

języka angielskiego: <http://www.uci.agh.edu.pl/~polak/slo.cgi>
terminów z informatyki:

<http://acacia.ens.fr:8080/home/jch/index.html.pl>

słownik synonimów języka polskiego:

[gopher://gopher.torun.edu.pl:70/77/jezyki/polski/.index/index](http://gopher.torun.edu.pl:70/77/jezyki/polski/.index/index)

inne słowniki: <http://bajer.ippt.gov.pl/rozne/dictionary.html>

FTP

Podstawowe komendy:

otwarcie połączenia: `open adres-serwera`

`ftp adres-serwera`

przygotowanie do przesłania pliku w ASCII: `ascii`

przygotowanie do przesłania pliku binarnego: `binary`

zmiana katalogu: `cd`

wyświetlenie zawartości katalogu: `dir`

`ls` (tylko nazwy plików)

pomoc: `help`

przesyłanie pliku: `get`

przesyłanie kilku plików: `mget`

zamknięcie połączenia: `close, exit, quit` lub `disconnect`

Listy dyskusyjne: <ftp.nisc.sri.com>

Prasa sieciowa: <ftp.uci.agh.edu.pl> (AGH - Kraków)

WWW Online - miesięcznik poświęcony systemowi World Wide Web:

<ftp://ftp.crl.com/ftp/users/ro/whisper/SPhome.html>

Zawartość katalogów dostępnych jako anonymous ftp:

<ftp://sunsite.icm.edu.pl/>

Zasoby sieci: <ftp.sura.net>, katalog `pub/nic` plik `infoquide.nr-wersji.txt`

csd4.csd.uwm.edu, katalog `pub`, plik `inet.servicës.txt`

Polskie zasoby sieciowe: <ftp.mat.uni.torun.pl>

Spis katalogów i baz danych dostępnych w sieci:

<ftp.unt.edu>, katalog `library`, plik `libraries`

<ftp.ariel.uhm.edu>, katalog `library`, plik `internet.library`

Polskie serwery anonimowego FTP: (wejście przez user: anonymous, password: adres-swojego-konta)

alfa.camk.edu.pl

amed01.amg.gda.pl

ftp.appia.gliwice.edu.pl

ftp.ict.pwr.wroc.pl

ftp.uci.agh.edu.pl	camk.uw.edu.pl
copernicus.astro.uni.torun.pl	ftp.amu.edu.pl
ftp.cc.uni.torun.pl	ftp.cyf-kr.edu.pl
ftp.elka.pw.edu.pl	ftp.fuw.edu.pl
ftp.mat.uni.torun.pl	ftp.mimuw.edu.pl
ftp.nask.org.pl	ftp.pg.gda.pl
gopher.iam.tup.edu.pl	halina.univ.gda.pl
jetta.if.uj.edu.pl	laserpark.anu.edu.au
ldhpux.immt.pwr.wroc.pl	merkury.atm.com.pl
poniecki.bekeley.edu.	samba.iss.uw.edu.pl
sigma.im.uj.edu.pl	sirius.astrouw.edu.pl
titan.coi.pw.edu.pl	ucil.ae.poz.edu.pl
zfja-gate.fuw.edu.pl	zsku.p.lodz.pl

FTP lub WWW związane z tematem: RELIGIA (np. teksty Biblii, dyskusje na wybrane tematy związane z religią, Biblią itp.):

Tekst Biblii w języku hebrajskim, greckim i angielskim:

ftp://sunsite.icm.edu.pl/pub/ (łatwo dostępny, ponieważ jest to komputer znajdujący się w Polsce)

Informacje o Janie Pawle II: www.catholic.net/RCC/POPE/Pope.html
www.zpub.com/un/pope/

Inne adresy: bible.acu.edu

ftp.funet.fi/pub/doc/religion/christian

ftp.funet.fi/pub/mirrors/rftm.mit.edu/pub/usenet-by-hierarchy/soc/religion/christian

ftp.loc.gov/pub/exhibit.images/vatican.exhibit

ftp.univie.ac.at/system/dos/simtel/win3

ftp.univie.ac.at/system/dos/simtel/msdos

ftp.std.com

kuyper.cs.pitt.edu

maxwell.physics.purdue.edu

mrcnext.cso.uiuc.edu

oak.oakland.edu/pub/msdos/

quiche.cs.mcgill.ca

sunsite.unc.edu/pub/academic/religious_studies/bible

sunsite.doc.ic.ac.uk/computing/systems/mac/Collections/ugle.unit.no

thor.acc.stdaf.edu

http://junix.ju.edu/UsrWebPages/tallen/jewl_bibles.html

Informacje na temat sztucznej inteligencji (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu): <ftp://ftp.amu.edu.pl/pub/ai/>

Na koniec ciekawa informacja dla osób interesujących się Internetem. Została zarejestrowana *Polska Społeczność Internetu* - w lipcu 1995 r.

W sprawie zapisów oraz informacji na temat tego stowarzyszenia należy kontaktować się z: prezesem Markiem Carem: mcaw@waw.ids.edu.pl, wiceprezesami: Maciejem Uhligiem: muhlig@us.edu.pl i Tomaszem Kokowskim: tommy@man.poznan.pl, skarbnikiem Rafałem Maszkowskim: rzm@prii.lodz.pl.

Informacje także pod adresem:

<http://www.gumbeers.eka.pg/gda.pl/WA/ISOC-PL/>

Formularz zgłoszenia: <http://www.man.katowice.pl/forms/psi.akces.html>

Wszyscy, którzy chcieliby zaprotestować przeciwko wzrostowi cen za Internet, powinni napisać na jeden z wyżej wymienionych adresów.

Do zebrania adresów wykorzystano następujące materiały:

1. Możliwości programu Archie oraz możliwości wyszukiwawcze serwera www.yahoo.com
2. *Monitor Sieciowy*, który przeczytać można w krakowskim Cyfronecie, a zwłaszcza informacje z artykułów autorstwa: Leszka Bogdanowicza, Bartosza Biernatowskiego, Macieja Uhliga, Grzegorza Sapijaszko.
3. Tracy LaQuey, Jeanne C. Ryer, *Internet i okolice*. Warszawa 1994.
4. Joel Snyder, *Mozaika*. "PC World Komputer" nr 3 1995 s. 31-33.
5. opr.(pb), *Internet. Jak się w nim znaleźć ?* "PC World Komputer" nr 3 1995 s. 21-29.
6. *Światowa pajęczyna*. "PC World Komputer" nr 11 1995 s. 80-82.
7. Rafał Wiosna, *Złapani w sieć*. "PC Kurier" nr 23 1995 s. 79-83.

Władysław Szczęch
 Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej
 Uniwersytet Jagielloński;
 Papieska Akademia Teologiczna
 Kraków

Uwagi na temat komputeryzacji bibliotek

Komputeryzacja w szerszym zakresie rozpoczęła się w bibliotekach polskich, dopiero w drugiej połowie lat osiemdziesiątych. Było to związane z kilkoma podstawowymi czynnikami.

Po pierwsze, powstała realna możliwość zakupu przez biblioteki mikrokomputerów do swojego wyłącznego użytkowania. Stało się to możliwe po pojawieniu się na polskim rynku komputerów osobistych typu IBM PC, które nie tylko były stosunkowo niedrogie, ale również bardzo szybko taniały. Równocześnie wzrastały możliwości kolejnych nowych typów tychże mikrokomputerów.

Po drugie, pojawiły się tanie lub wręcz bezpłatne programy do automatyzacji niektórych prac biblioteczno-informacyjnych - takie jak MicroISIS lub MAK.

Po trzecie, zwiększyła się ilość bibliotekarzy znających zagadnienia komputeryzacji bibliotek i problemy z tym związane, przekonanych, iż komputeryzacja jest nieodzownym kierunkiem unowocześniania pracy bibliotek i zwiększania stopnia zaspokajania potrzeb czytelników. Wzrosła również liczba informatyków znających specyfikę automatyzacji prac bibliotecznych.

Charakterystycznym dla okresu końca lat osiemdziesiątych było:

- tworzenie własnych lokalnych bibliotecznych baz danych, głównie katalogów czasopism, druków zwartych, zawartości czasopism, literatury firmowej oraz prac naukowo-badawczych pracowników uczelni, instytutu czy organizacji; rzadziej - komputeryzacja wypożyczeń lub bazy typu faktograficznego;

- zwrócenie większej uwagi przy wyborze priorytetów na prace związane z usprawnieniem obsługi informacyjnej czytelników;

- wymiana informacji na nośnikach maszynowych z Biblioteką Narodową i innymi bibliotekami ;

- podejmowanie działań ułatwiających wymianę doświadczeń związanych z komputeryzacją bibliotek, wypracowanie wspólnych

rozwiązań pojawiających się problemów, zapewnienie możliwości wymiany informacji na nośnikach maszynowych, a także niezbędnego szkolenia bibliotekarzy.

W ostatnich trzech - czterech latach dużą dynamikę wykazuje wprowadzanie nowego rodzaju usługi informacyjnej, tj. udostępnianie baz danych na dyskach optycznych CD-ROM. Stają się one dostępne nie tylko w dużych bibliotekach uczelnianych, ale także coraz więcej z nich trafia do mniejszych bibliotek naukowych i instytutowych.

Kolejnym ważnym czynnikiem warunkującym obecnie rozwój komputeryzacji bibliotek jest tworzenie metropolitalnych sieci komputerowych (MAN) w oparciu o łącza światłowodowe. Pozwolą one z jednej strony na uzyskanie wzajemnego dostępu do własnych baz danych oraz dostępu do katalogów bibliotecznych na całym świecie, a także informacji dostępnych w sieci INTERNET.

Możliwości rozwoju komputeryzacji bibliotek.

Efektywne wdrożenie systemu komputerowego w dowolnej bibliotece zależy od harmonijnego współdziałania pięciu podstawowych komponentów:

- odpowiednio przygotowanych i wprowadzonych danych i informacji bibliograficznych, dokumentacyjnych i bibliotecznych, zgodnie z przyjętymi normami bibliotecznymi i informatycznymi;

- odpowiednio wybranego i rozpoznanego komputerowego pakietu programów bibliotecznych, pozwalającego optymalnie realizować zadania i prace biblioteki objęte automatyzacją;

- odpowiednio skonfigurowanego sprzętu komputerowego, którego ilość i parametry zapewniają sprawne i niezawodne przetwarzanie danych i informacji;

- odpowiednio przygotowanych kadr bibliotecznych potrafiących zapewnić prawidłowe i terminowe wykonywanie podstawowych prac bibliotecznych i informacyjnych oraz zapewnić skuteczną organizację procesów w komputeryzowanej i skomputeryzowanej bibliotece;

- odpowiednio rozwiniętej i dostatecznie przepustowej sieci łączności informatycznej wewnątrz biblioteki oraz z innymi bibliotekami.

Wyrażając głębokie przekonanie, iż wymienione czynniki są jednakowo ważne dla osiągnięcia korzyści, sukcesu i satysfakcji płynących z komputeryzacji biblioteki, w dalszej części nieco dokładniej omówione zostaną programy komputerowe przygotowywane dla celów automatyzacji prac bibliotecznych.

W latach dziewięćdziesiątych nastąpił bardzo szybki rozwój praktycznego i szerokiego wykorzystania komputerów w bibliotekach

polskich. Początki tego procesu dało się zauważyć w połowie lat osiemdziesiątych, z chwilą pojawienia się w Polsce stosunkowo niedrogich komputerów IBM PC. Trafiły one na przygotowany grunt w bibliotekach, gdzie już znacznie wcześniej istniała świadomość konieczności wdrażania metod komputerowych do wykonywania wielu prac bibliotecznych i informacyjnych oraz gdzie pracowała spora ilość bibliotekarzy o znacznym poziomie wiedzy w tym zakresie.

Rodzaje oprogramowania bibliotecznego.

Wśród oprogramowania dla automatyzacji prac bibliotecznych i informacyjnych można wyróżnić:

- oprogramowanie pozwalające kompleksowo komputeryzować bibliotekę i oprogramowanie pozwalające komputeryzować tylko wybrane prace czy operacje;

- oprogramowanie uniwersalne przygotowywane przez wyspecjalizowane firmy z przeznaczeniem dla wielu bibliotek i oprogramowanie przygotowywane z myślą o specyficznych potrzebach jednej biblioteki;

- oprogramowanie przeznaczone do zastosowania w bibliotekach małych, na ogół przygotowywane z myślą o wykorzystaniu komputerów klasy IBM PC i systemu operacyjnego DOS oraz oprogramowanie przeznaczone dla dużych bibliotek, na ogół wymagające odpowiedniego sprzętu wyższej klasy oraz innego systemu operacyjnego;

- oprogramowanie pozwalające na korzystanie z baz danych na pojedynczych komputerach oraz oprogramowanie działające w lokalnych i rozległych sieciach komputerowych;

- oprogramowanie bezpłatnie rozpowszechniane (bardzo nieliczne, a i tak na ogół należy ponosić pewne koszty związane np. z wdrażaniem) oraz oprogramowanie komercyjne, sprzedawane użytkownikowi za określoną cenę;

- oprogramowanie o stałych funkcjach i stałej strukturze bazy danych oraz oprogramowanie pozwalające użytkownikowi zmieniać strukturę bazy i funkcje programu;

- oprogramowanie przygotowane przez firmy polskie lub zagraniczne.

Podstawowe moduły programu kompleksowej komputeryzacji biblioteki obejmują:

- gromadzenie;
- opracowanie formalne i rzeczowe;
- automatyczny katalog (OPAC);
- opracowanie czasopism;
- obsługa wypożyczeń;

- wspomaganie zarządzania biblioteką.

Kryteria oceny programów bibliotecznych.

Z dużą dozą prawdopodobieństwa możemy przyjąć, że obecnie w zasadzie trudność przy wyborze programu dla komputeryzacji biblioteki, nie polega na znalezieniu "programu najlepszego na rynku" ale do znalezienia programu *najlepiej dostosowanego do potrzeb konkretnej biblioteki*. Oprócz technicznych parametrów pracy programu niemniej ważne są przecież warunki finansowe, stopień przygotowania biblioteki do wprowadzenia automatyzacji, sytuacja w innych bibliotekach z którymi biblioteka musi współpracować, wymagania i przygotowanie czytelników itp.

Przytoczmy na koniec podstawowe kryteria oceny programów komputeryzacji bibliotek, które należałoby uwzględnić przy podejmowaniu decyzji o wdrożeniu komputerowego systemu w bibliotece. Powinny one obejmować:

- Kryteria ekonomiczne, czyli cenę programu, w tym opłatę jednorazową, opłatę coroczną za eksploatację, zależność ceny od wielkości zbiorów, ilości stanowisk komputerowych i ilości bibliotek; możliwość uzyskania zniżek w cenie; niezbędne nakłady roczne na stałą eksploatację bazy; koszt dostosowania programu do wymagań biblioteki, zainstalowania oraz przeszkolenia personelu, czy w końcu koszt nowych wersji programu.

- Wymagania sprzętowe, a więc zakup nowego sprzętu, możliwość wykorzystania posiadanych w bibliotece komputerów i istniejących baz danych, a także rodzaj wykorzystywanego systemu operacyjnego oraz sieci komputerowej.

- Charakterystykę ogólną m. in. dostosowanie do polskiego alfabetu, dostosowanie do polskich zasad katalogowania, dostosowanie do zasad katalogowania w poszczególnych bibliotekach, przyjazność dla czytelnika, przyjazność dla bibliotekarza, możliwość dokonywania prostych modyfikacji struktury baz i programu, kompleksowość obsługi wszystkich funkcji bibliotecznych (gromadzenia, opracowania, wyszukiwania, OPAC, wypożyczania, rejestracji czasopism, statystyk bibliotecznych i administrowania biblioteką), współpracy z CD ROM, możliwość wymiany informacji z VTLIS i innymi systemami, dynamikę ilości wdrożeń oraz nowych wersji programu.

- Czas niezbędny na dostosowanie programu do wymagań bibliotek, zainstalowanie programu, przyuczenie personelu.

Literatura:

1. I Forum SBP'94 : Komputery w bibliotekach - Polska 94. Mat. z Ogólnopolskiej Konferencji SBP, Chorzów 10-12.06.1994. Warszawa : Wydawnictwo SBP, 1994, s. 312 Ser. Nauka - Dydaktyka - Praktyka
2. Automatyzacja bibliotek. Wybór materiałów z konferencji "Automatyzacja Bibliotek" Wrocław 11-13 grudnia 1993. Wrocław : Instytut Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego - Leopoldinum, 1993, s. 63
3. Automatyzacja bibliotek publicznych : praktyczne aspekty. Materiały z II Ogólnopolskiej Konferencji. Białystok 26-28.X.1993 r. Warszawa : Wydawnictwo SBP, 1993, s. 152. Ser. Nauka - Praktyka - Dydaktyka
4. Dobosz J., Nowicki Z.M.: Mikro CDS/ISIS : wersja 3.0 : zmiany i rozszerzenia. Warszawa : IINTE, 1992, s. 104. Ser. Informacja Naukowa nr 6
5. Pakiet MAK : obsługa bazy. Warszawa : BN, 1994, s. 124. Ser. Materiały Analizy Informacje
6. Sanetra K., Gruchała I.: Katalog online systemu VTLS. Kraków : BJ, 1994, s. 110
7. Szarski H.: Komputeryzacja działalności bibliotecznej. Bibliotekarz 3/1993 s. 11-14.

Małgorzata Janiak
Papieska Akademia Teologiczna
Kraków

Funkcje programu MAK: wyszukiwanie, drukowanie spisów bibliograficznych

W P R O W A D Z E N I E¹

Informacje ogólne:

Program MAK jest programem do obsługi baz danych, stworzonym przez pracowników Biblioteki Narodowej w Warszawie - p. Jana Wierzbowskiego i p. Jerzego Swianiewicza. Dostępna jest w nim przede wszystkim baza zawierająca opisy Przewodnika Bibliograficznego od 1986 roku oraz inne bazy stworzone przez różne biblioteki - zwłaszcza przez biblioteki Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.

Objaśnienia:

opis bibliograficzny = 1 dokument

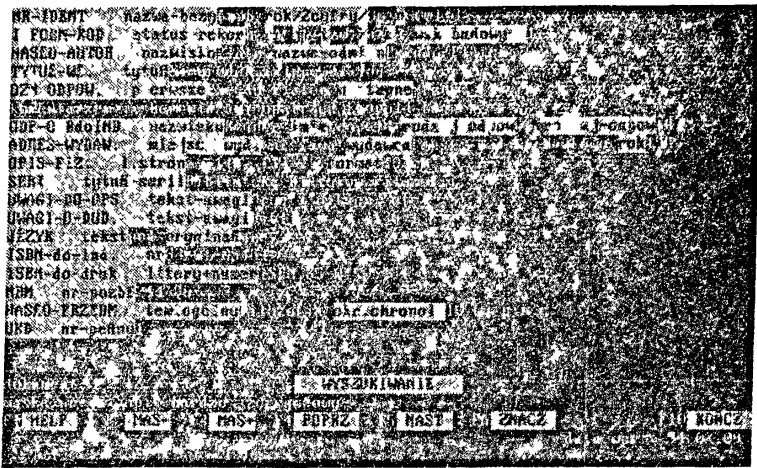
pole opisu = wyodrębniony fragment opisu bibliograficznego np. tylko adres wydawniczy ; podpole opisu = mniejszy od pola fragment opisu np. tylko wydawca.

W opisie bibliograficznym:

tekst na jasnym tle - to nazwa pola np. Tytuł-Wł. (tytuł właściwy) ;

tekst na ciemnym tle - już sam opis np. Zimorodek i inne dialogi - zob. ryc. poniżej:

¹ Niniejszy artykuł jest wersją opracowania przygotowanego dla potrzeb Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej.

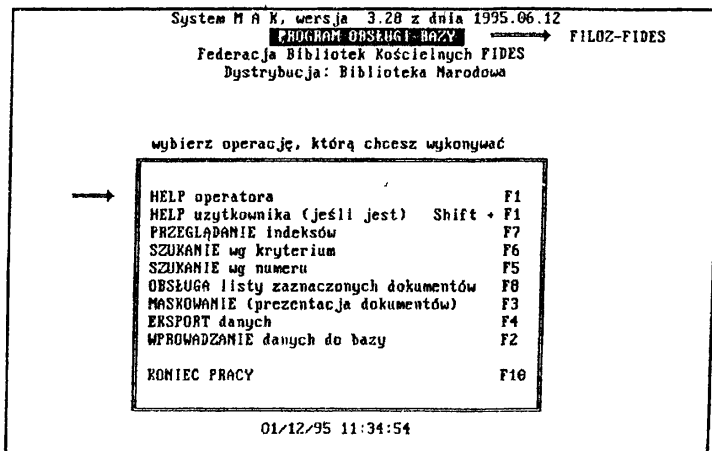

ryc. 1 - Opis bibliograficzny wraz z nazwami pól i podpól

Wywołanie programu MAK zależne jest od ustawień, dokonanych przez administratora. W Bibliotece PAT należy wpisać z klawiatury: **mak** i nacisnąć **Enter**.

Zgłasza się program wraz nazwami baz, które są dostępne do wyszukiwania z nich informacji. Bazę wybieramy przechodząc podświetleniem na nazwę interesującej nas bazy (poruszamy się strzałkami - szara część klawiatury) i naciskając **Enter**.

Zgłasza nam się tzw. menu główne:

ryc. 2 - Menu główne

Z tego to ekranu dostępne (i interesujące) są dla czytelnika:

przeszukiwanie indeksów

wyszukiwanie według kryterium

obsługa listy zaznaczonych dokumentów (tutaj kryje się możliwość drukowania spisów bibliograficznych).

Poszczególne możliwości opisane są w kolejnych punktach tego opracowania.

WYSZUKIWANIE według indeksów

Indeksy te, to najczęściej wymienione poniżej i zawierają:

autorski - nazwiska autorów, tłumaczy, redaktorów,

autora korporatywnego - nazwy instytucji sprawczych,

hasło-tytuł - dla książek bez lub mających więcej niż trzech autorów - początek tytułu,

tytułów - początek tytułu każdej opracowanej książki,

słowo-w-tyt. - słowa z tytułu (każde osobno w ciągu alfabetycznym) - bardzo wygodny indeks, choć zajmuje dużo miejsca na dysku,

przedmiotowy - hasła odzwierciedlające treść książki - nadawane według słownika haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej,

rzeczowy - jak przedmiotowy - lecz hasła to słowa kluczowe nadawane przez poszczególne biblioteki,

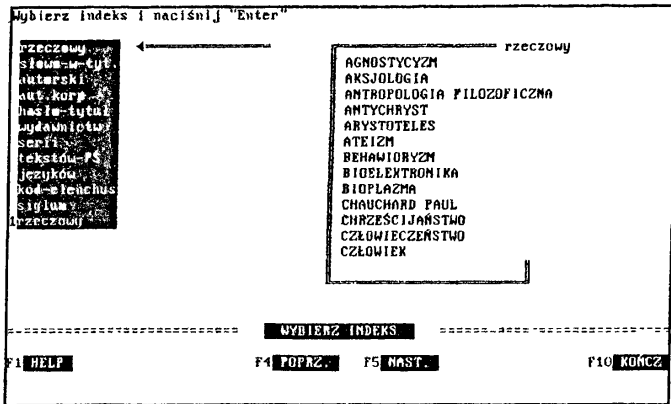
może zdarzyć się, że obydwa indeksy są połączone w jeden (przedmiotowy lub rzeczowy),

serii - zawiera tytuły serii,

sygnatur - zawiera sygnatury książek.

1. Z menu głównego przechodzimy do indeksów naciskając **F7** lub przechodząc strzałką do linii zawierającej napis: wyszukiwanie według indeksów i naciskamy **Enter**.

Widzimy spis indeksów przygotowanych do szybkiego wyszukiwania informacji:

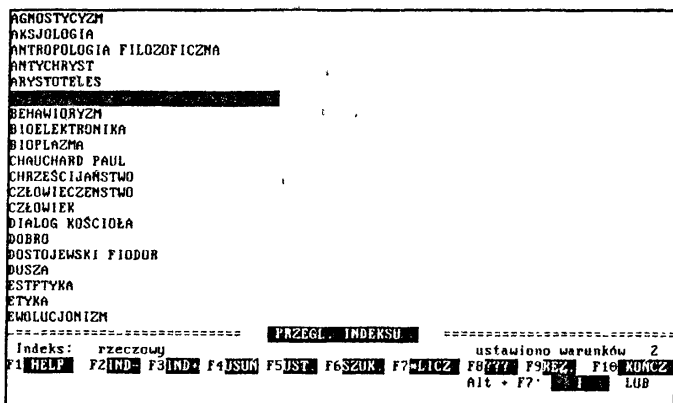

ryc. 2 - Przykładowy spis indeksów

Wybramy indeks np. autorski (poruszając podświetleniem - strzałkami lub wciskając **F5** - następny indeks lub **F4** - poprzedni indeks) i naciskamy **Enter**.

Będąc już w indeksie możemy go zmienić na inny naciskając klawisze **F2** (poprzedni indeks) lub **F3** - następny indeks ze spisu.

2. Z klawiatury wpisujemy szukane hasło lub jego początek, albo ustawiamy się podświetleniem na szukanym hasle (poruszać można się strzałkami lub klawiszami **PageUp** (strona w górę) lub **PageDown** (strona w dół) oraz **Home** (początek indeksu) i **End** (koniec indeksu)).

ryc. 3 - Przykładowy spis haseł indeksu rzeczowego

Gdy mamy podświetlone interesując nas hasło należy nacisnąć **Enter** lub **F6**. Otrzymamy informację ile opisów bibliograficznych otrzymamy na zadane przez nas pytanie. :

(Mając podświetlone interesujące hasło możemy od razu otrzymać informację, ile znajdziemy opisów bibliograficznych. Służą do tego klawisz **F7**.)

Po naciśnięciu **Enter** lub **F6** komputer zażąda od nas, aby nacisnąć **Esc**. Teraz możemy oglądać wyszukany opis; jeśli jest ich więcej niż jeden należy naciskać **Enter** lub **F5**, aby oglądać następne opisy. Aby powrócić do poprzedniego wciskamy **F4**.

Na dole ekranu po napisie: dokument nr... (numer dokumentu w bazie tzw. numer systemowy) w nawiasach znajduje się licznik dokumentów np. cyfry 1/2 oznaczają, że oglądamy pierwszy z dwóch wyszukanych przez program opisów , a 1/1, że jest to pierwszy i jedyny wyszukany dokument-zob. ryc. 4.

Opis wyglądać może tak jak to widać na ryc. 1 lub tak jak to widać poniżej na ryc. 4.

Zmianę sposobu prezentacji dokumentów (tzw. maski) otrzymujemy poprzez klawisze **F3** (poprzednia maska) lub **F4** (następna maska).

```

Plutarchus - Plutarch
Moralia : wybór
Z
Plutarch ; przeff. [z grec.], wstępem i przypisami opatrzyna Zofia
Abramowiczówna
Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe , 1977
20 cm
Biblioteka Klasyków Filozofii
1988
X, 111, 368 s. : err
Bibliogr. s IX-X - indeks
pol gre

dokument 130 * (1/1)===== WYSZUKIWANIE =====
maska nr 1. opis skrócony
F1 HELP F2 MAS F3 MAS* F4 POPRZ F5 MAST F6 ZNACZ F10 KUNCZ
data wpr 94 02 09

```

ryc. 4 - Opis bibliograficzny bez nazw pól

3. Chcąc wydrukować oglądane opisy możemy:

a. nacisnąć klawisz **PrintScreen** lub razem **Shift** i **F8** - wydrukuje się cały ekran wraz z interesującym nas opisem

b. skorzystać z możliwości programu MAK tzn. najpierw zaznaczyć opisy do druku, a potem je wydrukować poprzez tzw. obsługę

listy zaznaczonych dokumentów. Aby zaznaczyć dokumenty należy, przy każdym z nich widocznym na ekranie, nacisnąć **F6** (na dole ekranu pojawi się gwiazdka *, pomiędzy napisem : dokument nr... a zaznaczeniem, który dokument jest przeglądany np. (1/2) - zob ryc. 4).

Opis drukowania spisów bibliograficznych znajduje się w dalszej części tego opracowania w punkcie: Drukowanie.

4. Z opisu wracamy do indeksu naciskając **F10**.

5. Powtarzamy czynności od punktu 2 - wpisując inne interesujące nas hasło.

6. Chcąc zaznaczyć wszystkie opisy do wydrukowania, które podwiązane są do danego hasła możemy, nie oglądając pojedynczych opisów, przy konkretnym hasle, w indeksie, nacisnąć **Shift** i jednocześnie **F6**. Hasło zostanie na ekranie podświetlone, a wszystkie opisy zaznaczone do druku.

7. Możliwość zawężenia wyszukiwania:

Znajdujemy się w wybranym indeksie. Zaznaczamy dane hasło (podświetlone) poprzez naciśnięcie klawisza **F5** - zostanie ono wtedy podświetlone, wpisujemy z klawiatury kolejne hasło (lub przechodzimy w dół lub w górę strzałkami itp.) i kiedy belka podświetlenia znajduje się na interesującym nas słowie znowu wciskamy klawisz **F5**.

Kiedy zaznaczymy wszystkie hasła możemy je ze sobą połączyć łącznikami: *i, lub*.

I - to iloczyn logiczny, czyli taka sytuacja kiedy interesujące nas hasła występują w każdym opisie jednocześnie.

Lub - to suma logiczna, czyli ta sytuacja, kiedy dane hasła występują w różnych opisach, niekoniecznie w tych samych na raz.

Po zaznaczeniu przez **F5** kilku haseł zobaczymy w prawym dolnym rogu ekranu napis:

Alt + F7 i lub (zob. ryc. 3) oraz to, że podświetlone jest *i*, co oznacza, że wszystkie wybrane hasła zostaną połączone łącznikiem *i* (iloczyn logiczny).

Jeśli to nam odpowiada, to poprzez naciśnięcie **Enter** zobaczymy interesujące nas opisy, lub informację, że żadnego opisu nie znaleziono.

Jeśli interesuje nas połączenie haseł spójnikiem *lub* (suma logiczna), to poprzez wciśnięcie jednocześnie klawiszy **Alt** i **F7** zmienimy ustawienie podświetlenia oraz spowodujemy, że komputer pokaże nam opisy odpowiadające na sumę logiczną haseł (oczywiście po użyciu klawisza **Enter**).

Możliwości drukowania opisane są w punkcie 6.

Powrót do indeksu daje nam oczywiście klawisz **F10**.

8. Wyjście z indeksu uzyskujemy poprzez naciśnięcie dwa razy klawisza **F10**. Ponownie znajdujemy się w menu głównym. Szybki powrót do menu głównego z jakiegokolwiek miejsca w programie daje nam kombinacja klawiszy: **Ctrl F10**.

9. Jeśli nic nie drukujemy, a chcemy wyjść z programu, naciskamy jeszcze raz dwa razy **F10**.

WYSZUKIWANIE według kryteriów

Jeżeli nie mamy pewności, że przygotowane indeksy odpowiedziały wyczerpująco na nasze pytania możemy przeszukać wszystkie lub wybrane pola każdego opisu w bazie. Możemy w ten sposób znaleźć np. książki wydane przez dane wydawnictwo (w przypadku, gdy nie ma indeksu wydawnictw).

1. Naciskamy **F6** - pokazuje nam się menu, w którym powinno znajdować się kilka przygotowanych wcześniej pytań:

1. dowolne słowo w całym opisie
 2. dowolne słowo w tytule
 3. indeks autorski i rzeczowy
 4. tematyka i rok
 5. słowo w tytule i indeks rzeczowy
- I - standardowe wg. indeksów*
W - własne (wspomagane przez MAK)
C - czytane ze zbioru zewnętrznego

```

Podać nr pytania ('Esc' lub F10 gdy rezygnować)
pytanie 1: DOWOLNE SŁOWO W CAŁYM OPISIE:
pytanie 2: DOWOLNE SŁOWO W TYTULE:
pytanie 3: INDEKS AUTORSKI I RZECZOWY:
pytanie 4: TEMATYKA I ROK:
pytanie 5: SŁOWO W TYTULE + INDEKS RZECZOWY:
I (33): standardowe (wg indeksów)
W (34): własne - wspomagane przez MAK
C (35): czytane ze zbioru zewnętrznego

```

ryc. 5 - Spis dostępnych pytań w opcji: Szukanie wg. kryterium

Natomiast, gdy wiemy, że chcemy drukować wszystkie opisy, to naciskamy **F7** dwa razy, wtedy podświetlenie znajdzie się na *zaznaczanie*. Komputer przy wyszukiwaniu od razu zaznaczy odpowiadające na pytanie opisy, a my będziemy mieli przygotowaną listę dokumentów do druku.

3. Po wpisaniu hasła lub haseł wciskamy **Enter**, a na pytanie od którego dokumentu zacząć przeglądanie wpisujemy z klawiatury **1**, co znowu potwierdzamy **Enter**-em.

4. Komputer pokaże nam opisy lub zaznaczy je do druku (zob. punkt Drukowanie).

5. Wszystkie czynności kończymy klawiszem **F10**.

6. W przypadku, gdy nie ma przygotowanych pytań, lub nie są one dla nas wystarczające możemy sami takie pytanie stworzyć.

Na ekranie, na którym są przygotowane pytania (zob. ryc. 6), są też inne możliwości współpracy użytkownika z komputerem. Znajdują się tam trzy linijki:

I - standardowe wg. indeksów

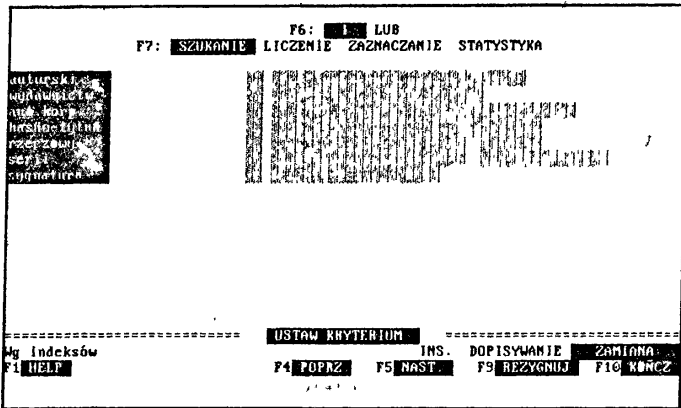
W - własne (wspomagane przez MAK)

C - czytane ze zbioru zewnętrznego

Nas interesują dwa: *I* oraz *W*, ponieważ nie ma standardowo przygotowanych pytań w zbiorze zewnętrznym. Bardziej zaawansowany czytelnik może je stworzyć i zapamiętać w jakimś zbiorze (poprzez naciśnięcie **F8** po stworzeniu pytania).

7. Po wpisaniu z klawiatury i pojawia nam się następny ekran, na którym wypisane są nazwy wszystkich indeksów. Poruszając się kursorem (strzałkami) wpisujemy w dwa pierwsze miejsca przeznaczone na tzw. operatory = (co oznacza, że komputer poszuka tylko konkretnego hasła), a w ciąg dalszych miejsc potrzebne nam hasła - zob. rys. 7.

Konieczną nam sumę logiczną wyrażeń otrzymujemy wykorzystując informacje z punktu 2.

ryc. 7 - Spis indeksów

Po naciśnięciu **Enter**-a otrzymamy interesujące nas opisy.

Uwaga: trzeba wpisywać całe potrzebne nam hasło np. nazwisko i imię autora - w innym przypadku komputer nie znajdzie żadnych opisów.

8. Po wpisaniu z klawiatury w wybieramy możliwość przeszukiwania według pól poprzez wpisanie tym razem litery **p**.

Na kolejne pytanie komputera, czy przeszukiwać cały opis, czy konkretne pole wpisujemy:

* jeśli chcemy, by był przeszukiwany cały opis (wszystkie pola i podpola),

lub ? (obydwa znaki potwierdzone **Enter**-em), co da nam wykaz wszystkich pól każdego opisu bibliograficznego (zob. ryc. 7) (spis pól oraz podpól znajduje się w artykule Piotra Krzyżaniaka). Podświetleniem przechodzimy na interesujące nas pole (np. Adres Wydawniczy) i naciskamy **Enter**.

Pola:			
1. NR-IDENT.	2. INFORM-KOD	3. ISBN-do-ind.	4. ISBN-do-druk
5. NRH	6. JEZYK	7. HASŁO-AUTOR	8. HASŁO-INST
9. HASŁO-IMPR	10. HŚL-TYT-ANKL	11. HŚL-TYT-FORM	12. HŚL-PSEU-TYT
13. TYTUŁ-WŁ.	14. OZN.ODPOM.	15. ODP-USBdoIND	16. ODP-IMSdoIND
17. ODP-IMPdoIND	18. OZN.WYDANIA	19. MAT MUZYCZNE	20. MAPA
21. ADRES-WYDAW.	22. OPIS-FIZ.	23. SERIA	24. CZ-PODSERII
25. TYT WIELOTOM	26. OPIS-TOMU	27. UWAGI-WSPÓŁW	28. UWAGI-DO-OPS
29. UWAGI-D-DOD.	30. UWAGI-BIBL.	31. HASŁO-PRZEDM	32. KOD-ELEMCHUS
33. TEKSTY-PS	34. SŁOWO-KLUCZ	35. ODSYŁACZE	36. UKD
37. DANE-BIBL	38. LICZBA-KART		

Naciśnij "Esc" lub wybierz nazwę i naciśnij "Enter"
Wybranie nazwy przez strzałki, "Home", "End", pierwszy znak nazwy lub numer

ryc. 7 - Wykaz pól do wyszukiwania

Ponownie znajdujemy się na ekranie do wpisywania haseł (zob. ryc. 6), a komputer nas pyta, czy ma przeszukiwać całe pole, czy konkretne podpole.

Możemy wpisać:

* (przeszukane zostanie całe pole np. tytuł i podtytuł, a nie tylko tytuł)

lub znowu wpisać ? (obydwa znaki potwierdzone **Enter-em**) i znowu zobaczymy wykaz, ale tym razem podpól. Wybieramy nas interesujące (np. wydawca) i naciskamy **Enter**.

Jeśli chcemy stworzyć sumę lub iloczyn logiczny kilku haseł powtarzamy czynności od wpisania litery **p** (zob. wyżej - punkt 8).

Natomiast, gdy interesuje nas tylko jedno hasło, kończymy wybieranie pól do przeszukiwania poprzez naciśnięcie **Enter-a**.

W pierwsze dwa wolne miejsca (zob. ryc. 6) wpisujemy jeden z następujących operatorów:

@ co oznacza: pole zawiera podaną wartość

lub ^ pole nie zawiera

(dla dwóch powyższych operatorów uwaga: wpisany przez nas tekst lub hasło będzie wyszukane jedynie wtedy, gdy od tego słowa zaczyna się zawartość pola np. tytuł; jeśli dane słowo może się znajdować w środku pola np. w środku tytułu, to należy wpisywanie naszego hasła w kolejne przygotowane miejsca rozpocząć od * np.

*Kraków - zob. objaśnienia w punkcie 1)

- lub = zawartość pola równa się np. 1995 (książki wydane w tym roku)
- lub # zawartość pola różna od
- lub > zawartość pola ma być większa od
- lub < zawartość pola ma być mniejsza od
- lub >= zawartość pola ma być większa lub równa
- lub <= zawartość pola ma być mniejsza lub równa.

W kolejne wolne miejsca wpisujemy interesujące nas hasło np. Państw. Wydaw. Nauk. oraz powtarzamy czynności opisane w punktach od 2 do 5.

9. W przypadku, gdy chcemy połączyć poszukiwanie w indeksie z przeszukiwaniem pól można na kolejne pytanie, czy wyszukiwać według pola czy indeksu, odpowiedzieć: i co będzie oznaczało, że wybieramy indeks.

I tak jak poprzednio ? da nam wykaz wszystkich indeksów - zob. punkt 7.

Operator tylko: =.

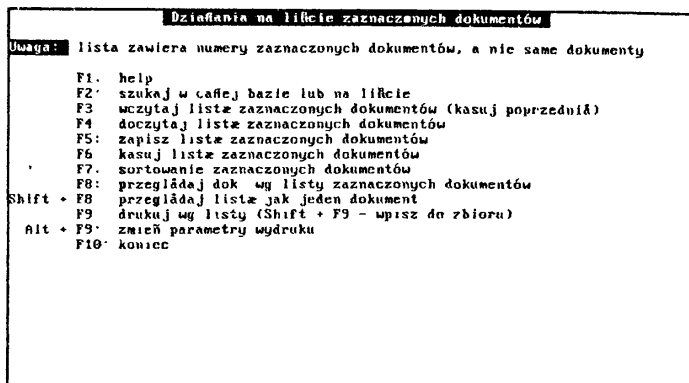
Zob też uwaga w punkcie 7.

DRUKOWANIE

W przypadku drukowania należy z menu głównego:

1. nacisnąć **F3**, wpisać z klawiatury **4** i nacisnąć **Enter** - wybieramy sposób wydruku opisów (taki numer ma w każdym bądź razie maska do druku spisów bibliograficznych w bibliotece PAT),

2. nacisnąć **F8** (znajdujemy się w tzw. obsłudze listy zaznaczonych dokumentów, gdzie znajduje się możliwość wydrukowania spisu bibliograficznego), a następnie **F9**, aby otrzymać wydruk.

ryc. 8 - Obsługa listy zaznaczonych dokumentów

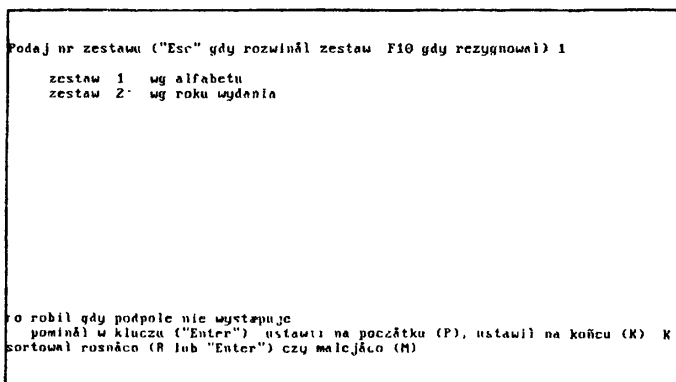
3. W przypadku, gdy zależy nam na posortowaniu spisu bibliograficznego według autorów lub według roku wydania przed naciśnięciem **F9** naciskamy **F7** (zob. ryc. 9), a potem odpowiadamy z klawiatury na zadane przez komputer pytania w następujący sposób:

- aby wybrać sortowanie według autorów wpisujemy z klawiatury **1**, natomiast według roku - **2** i naciskamy **Enter**

- na kolejne pytanie wpisujemy **k**, co oznacza, że opisy książek, które nie mają autora (np. prace zbiorowe) zostaną umieszczone na końcu naszego spisu, ale także posortowane zostaną alfabetycznie

- następnie wpisujemy **r** (lub naciskamy **Enter**) - co oznacza, że opisy zostaną posortowane od A do Z (w tzw. kolejności rosnącej).

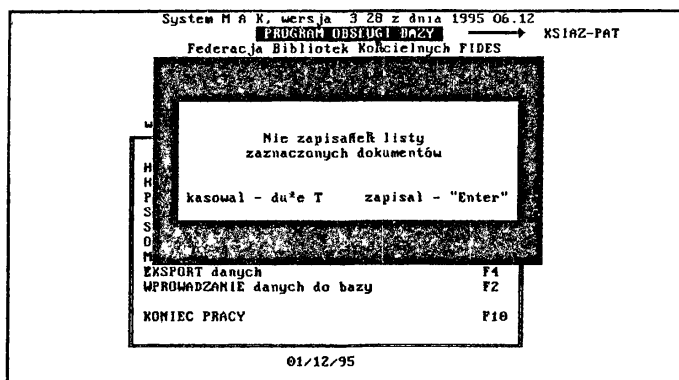
Dopiero teraz naciskamy **F9**.

ryc. 9 - Sortowanie dokumentów do druku

3. Po zakończeniu druku należy nacisnąć 3 razy **F10**, aby wyjść z programu.

Na pytanie: *Nie zapisaleś listy zaznaczonych dokumentów, kasować, zapisać* należy nacisnąć **Shift** jednocześnie z **t**, co oznacza, że spis numerów zaznaczonych przez nas dokumentów nie zostanie zapisany na dysku (zob. ryc. 10).

ryc. 10 - Wyjście z programu MAK

D O D A T E K :

OBŚŁUGA KLAWIATURY KLAWISZE FUNKCYJNE

Obsługa klawiatury:

Dwie szare strzałki: ↑ ↓ służą do poruszania się podświetleniem w każdym menu oraz w każdym indeksie.

Jeśli pragniemy wydrukować konkretny opis bibliograficzny, to widząc go na ekranie naciskamy **PrintScreen**.

Małe polskie litery otrzymujemy trzymając klawisz **Alt** i naciskając **a,c,e,l,n,o,s,x,z** - uzyskujemy odpowiednio: **ą,ć,ę,ł,ń,ó,ś,ź,ż**. Duże polskie litery otrzymujemy kombinacją klawiszy **Shift, Alt** i litery **a,c...**

Obce znaki diakrytyczne nie są wprowadzane z klawiatury - wpisujemy ich odpowiedniki z alfabetu łacińskiego.

Nie ma znaczenia, czy przy wyszukiwaniu piszemy małymi czy dużymi literami tzn. czy wpisujemy zamiast Kowalski - kowalski.

KLAWISZE FUNKCYJNE

F1 - help dostępny z każdego miejsca programu

F2 - w indeksie: wybór poprzedniego indeksu
w szukaniu przez kryterium: poprzednie pytanie z listy gotowych pytań
przy oglądaniu konkretnego opisu: poprzednia maska (sposób prezentowania dokumentów)

F3 - w indeksie: wybór następnego indeksu
w szukaniu przez kryterium: następne pytanie z listy gotowych pytań
przy oglądaniu konkretnego opisu: następna maska (sposób prezentowania dokumentów)

F4 - w indeksie: usuń wybór
w szukaniu przez kryterium: poprzednie pole
przy oglądaniu konkretnego opisu: poprzedni opis

F5 - w indeksie: ustaw kryterium do wyszukiwania
w szukaniu przez kryterium: następne pole
przy oglądaniu konkretnego opisu: następny opis

F6 - w indeksie: szukaj opisu
w szukaniu przez kryterium: zamiana łącznika *i* (iloczyn logiczny) na *lub* (suma logiczna)
przy oglądaniu konkretnego opisu: zaznacz opis do druku

F7 - w indeksie: policz dokumenty związane z danym hasłem
w szukaniu przez kryterium: zamiana *szukania* na *zaznaczanie*
dokumentów do druku
w obsłudze listy zaznaczonych dokumentów: sortowanie
opisów

F8 - w indeksie: pokaż wybrane hasła

F9 - w indeksie: zrezygnuj z wybranych haseł
w szukaniu przez kryterium: zrezygnuj z szukania
w obsłudze listy zaznaczonych dokumentów: drukowanie
opisów

F10 - zawsze: zakończenie danej czynności

Ctrl F10 - powrót do menu głównego

Alt F7 - w indeksie: zamiana łącznika *i* (iloczyn logiczny) na *lub*
(suma logiczna)

Shift F6 - w indeksie: zaznaczenie wszystkich dokumentów
połączonych z danym hasłem.

Piotr Krzyżaniak

**Opis bibliograficzny książki na bazie programu MAK
w formacie stosowanym
przez Federację Bibliotek Kościelnych FIDES**

POLE: NR-IDENT. – NUMER IDENTYFIKACYJNY

podpole **nazwa-bazy - nazwa zbioru**

Wypełniać: siglum biblioteki + inicjały osoby katalogującej

podpole **rok2cyfry**

Wypełniać: wpisywać dwie ostatnie cyfry roku, w którym jest wpisywana książka

POLE: INFORM_KOD – INFORMACJE ZAKODOWANE

podpole **status-rekor - status rekordu**

Wypełniać:

n - dla nowych dokumentów

c - dla dokumentów po korekcie

podpole **wsk.budowy - wskaźnik budowy rekordu**

Wypełniać:

1 - opis na jednym poziomie

2 - opis hierarchiczny dla książek wielotomowych

POLE: ISBN-do-druk – ISBN (Międzynarodowy znormalizowany numer książki)

podpole **litery+numery**

Wypełniać: wpisywać dla książek posiadających taki numer (Polska po roku 1979) pełny numer ISBN (litery i cyfry). Najczęściej znajduje się on na stronie redakcyjnej i 4 stronie okładki. Należy stosować kreski poziome pomiędzy poszczególnymi częściami numeru, nawet jeżeli w książce części te są oddzielone tylko odstępami. Jeżeli wiadomo, że w książce występuje błędny ISBN, należy w opisie przytoczyć najpierw błędny z objaśnieniem w nawiasach okrągłych: (błędny) a następnie podać prawidłowy także z objaśnieniem: (popr.).

Jeśli w książce występuje więcej niż jeden ISBN należy podać je wszystkie, jednakże po każdym z nich trzeba podać znak końca strefy . - [kropka, odstęp, kreska pozioma, odstęp].

podpole **znak-PWM - znak PWM (Państwowych Wydawnictw Muzycznych)**

Wypełniać: podpole to należy wypełniać tylko dla muzykaliów, dla książek nie wypełniamy!

020 – NUMER BIBLIOGRAFII NARODOWEJ /NBN/- (nie wypełniamy!)

a-numer pozycji PB

x-numer części wydawnictwa wielotomowego

POLE: JĘZYK – JĘZYKI

Oznaczenia kodów języków np. według „Przewodnika Bibliograficznego” - najczęściej są to 3 pierwsze litery angielskiej nazwy języka (np. ger, eng, fre, spa). Można też wypełniać według najnowszej polskiej normy nr PN-91/N-09012 "Kody nazw języków" z dnia 1 stycznia 1992 roku.

podpole **tekst**

Wypełniać: jak wyżej - w jakim języku jest książka

podpole **streszczenie**

Wypełniać: jak wyżej - w jakim języku jest streszczenie, jeśli brak nie wypełniać!

podpole **oryginał**

Wypełniać: jeśli książka jest tłumaczeniem z innego języka, podać kod językowy oryginału z jakiego jest tłumaczona.

POLE: HASŁO-AUTOR

Wypełnia się dla książek z jednym, dwoma i trzema autorami. Uwaga na odpowiednie podpole. Dla dwóch i trzech autorów trzeba pisać ich w oddzielnych polach (kopiowanie pola: Shift+F5).

podpole **nazwisko**

Wypełniać: nazwisko powinno być zgodne z nazwiskiem na karcie tytułowej książki. Kolejne nazwiska tego samego autora wpisujemy w oddzielnych podpolach (kopiowanie podpole Shift+F6) np. Janina Kowalska-Nowak. Wszelkiego rodzaju nazwiska świętych (np. Franciszek z Asyżu), które zostały użyte na stronie tytułowej piszemy w tym podpolu pomijając podpole imienia. Podobnie ma się rzecz z imionami zakonników (np. Benedykt z Rzymu) i papieży (Jan Paweł) - ale numer kolejny papieża wpisujemy w innym podpolu!

podpole imię

Wypełniać: kolejne imiona tego samego autora powinny znajdować się w oddzielnych podpolach (Shift+F6). Ewentualne rozwinięcia inicjału znajdującego na karcie tytułowej (wiemy jakie jest to imię) wpisujemy w nawiasach kwadratowych - A[dam]. To samo dotyczy podpola z nazwiskiem. Jeśli nie znamy rozwinięcia inicjału zostawiamy go w pierwotnej formie.

podpole numer

Wypełniać: przy wszelkiego rodzaju papieżach, królach gdzie przy imieniu występuje numer kolejny zapisuje się go tutaj cyframi rzymskimi!

podpole numer-arabs.

Wypełniać: jak wyżej jednakże cyfrą arabską.

podpole tytuł-osoby

Wypełniać: w praktyce piszemy tu przyimki „von”, „de” występujące przy nazwisku.

podpole dopowiedzen.

Wypełniać: w dopowiedzeniu określa się funkcje takie jak: ksiądz (skrót ks.), biskup (bp), kardynał (kard.), ewntualnie pisze się tutaj skrót przynależności zakonnej.

podpole przydomek

Wypełniać: ewentualnie znany przydomek autora.

podpole kryptonim

Wypełniać: książka sygnowana kryptonimem autora (np. ks. J.T. - ks. Jan Twardowski). Uwaga! W podpolach imię i nazwisko należy podać właściwe nazwy!

podpole pseudonim

Wypełniać: przy znanych pseudonimach autora.

podpole nazwa-oryg.

Wypełniać: jeśli na stronie tytułowej autor ma nazwisko spolszczone, tutaj należy podać nazwisko i imię w oryginalnej pisowni.

podpole nazwa-polska

Wypełniać: gdy nazwisko autora na stronie tytułowej jest podane w wersji oryginalnej, tutaj należy podać (jeśli istnieje) nazwisko autora używane w Polsce (spolszczone).

podpole nazwa-odmiana

Wypełniać: gdy autor znany jest także pod innymi nazwiskami.

podpole nazwa-właściwa

Wypełniać: nazwisko prawdziwe np. Wojtyła Karol, a w podpolu nazwisko: Jan Paweł

podpole **nazwa-błędna**

Wypełniać: gdy znamy nazwę błędną pod jaką jest przedstawiany autor. Często spotykany błąd.

podpole **daty-życia**

Wypełniać: gdy znamy daty życia autora.

podpole **cecha-ident.**

Wypełniać: gdy autor posiada jakąś cechę indywidualną.

POLE: HASŁO-INST – HASŁO INSTYTUCJA

Wypełnia się dla książek, które nie posiadają autora, ale instytucję sprawczą, najczęściej podawaną u góry strony tytułowej (np. Uniwersytet Jagielloński Wydział Filozoficzny).

podpole **nazwa-inst.**

Wypełniać: wpisać nazwę instytucji (np. Uniwersytet Jagielloński).

podpole **nazwa-podrz.**

Wypełniać: wpisać nazwę podrzędną instytucji sprawczej (w przykładzie: Wydział Filozoficzny).

podpole **nazwa-miejsc.**

Wypełniać: wpisać miejsce gdzie znajduje się główna instytucja sprawcza z podpola „nazwa-inst.” (np. Kraków).

podpole **nazwa-pd.**

Wypełniać: wpisać miejsce gdzie znajduje się instytucja podrzędna (np. Wydział Filozoficzny znajduje się w Tarnowie - wpisać Tarnów).

POLE: HASŁO-IMPR – HASŁO IMPREZA

Wypełnia się dla książek, które nie posiadają autora, ale są zbiorem materiałów z jakiegoś sympozjum, zebrania itp.

podpole **1**

Wypełniać: wpisać nazwę instytucji, która zorganizowała dane sympozjum (np. Uniwersytet Jagielloński).

podpole **2**

Wypełniać: wpisać nazwę podrzędną instytucji sprawczej (w przykładzie: Wydział Filozoficzny).

podpole **nazwa-impr.**

Wypełniać: wpisać pełną nazwę sympozjum, zebrania, kolokwium.

podpole **numer-impr.**

Wypełniać: wpisać numer kolejny sympozjum (cyframi rzymskimi!).

podpole **rok-impr.**

Wypełniać: wpisać pełny rok w którym dana impreza się odbyła (4 cyfry).

podpole **6**

Wypełniać: wpisać miejsce gdzie znajduje się główna instytucje sprawcza z podpola „1” (np. Kraków).

podpole **7**

Wypełniać: wpisać miejsce gdzie znajduje się instytucja podrzędna (np. Wydział Filozoficzny znajduje się w Tarnowie - wpisać Tarnów).

podpole **rok-impr.**

Wypełniać: wpisać miejsce gdzie odbyło się dana impreza.

podpole **8**

Wypełniać: wpisać numer kolejny sympozjum - jak w podpolu „numer-impr.” jednakże cyframi arabskimi!.

POLE: HAL-TYT-ANKL – HASŁO-TYTUŁ BIBLIJ ORAZ ANONIMU KLASYCZNEGO

podpole **tytuł**

Wypełniać: tytuł (np. Biblia).

podpole **dod.do-tyt.**

Wypełniać: wpisać dodatek do tytułu lub tytuł podrzędny (np. Księga psalmów).

POLE: HŚL-TYT-FORM – HASŁO-TYTUŁ FORMALNY

podpole **tytuł**

Wypełniać: pole ma określać formę wydania dzieła i wypełnia się tylko przy niektórych specyficznych pozycjach książkowych takich jak np. [Atlas], [Słownik], [Antologia], [Encyklopedia] ! Wpisujemy w nawiasach kwadratowych.

POLE: HŚL-PSEU-TYT – "PSEUDO-HASŁO":TYTUŁ

podpole **tytuł**

Wypełniać: podpole to wypełnia się wg. zasad Grycza dla książek bez autora lub więcej niż trzech autorów. Jako hasło wpisuje się pierwszy wyraz tytułu; jeżeli pierwsze dwa wyrazy stanowią nierozłączną całość należy podać te dwa wyrazy.

POLE: TYTUŁ-WŁ – TYTUŁ WŁAŚCIWY

Dla tego pola źródłem danych jest strona tytułowa lub jej substytut.

podpole ozn.części

Wypełniać: oznaczenie części (tylko dla pojedynczych tomów).

podpole tytuł

Wypełniać: wpisuje się tytuł właściwy ze strony tytułowej książki, często wyróżniony inną, większą czcionką.

podpole dod.do-tyt.

Wypełniać: podpole przeznaczone na podtytuł, często wyróżniony na stronie tytułowej inną czcionką niż tytuł główny. Podtytuł zawsze pisze się z małej litery (chyba, że reguły gramatyczne języka mówią inaczej - np. nazwy własne piszemy z dużej litery).

podpole tytuł-równol

Wypełniać: miejsce na tytuł równoległy, często występuje w wydawnictwach seryjnych uczelni (skrypty naukowe); jest to taki sam tytuł, podawany na stronie tytułowej lub przytytułowej w innym języku. Zapisuje się go tak jak tytuł właściwy.

podpole tyt-do-ınd

Wypełniać: tytuł do indeksu - tytuł ujednolicony dla książek nie będących anonimami, ale wymagających dla wyszukiwania takiej formy np. różnojęzyczne wydania „Pana Tadeusza”.

POLE: OZN.ODPOW. - OZNACZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI

Dla tego pola źródłem danych jest strona tytułowa lub jej substytut.

podpole pierwsze

Wypełniać: pierwsze oznaczenie odpowiedzialności; wpisuje się tutaj osoby i instytucje, które biorą odpowiedzialność za treść książki. Jeśli za książkę bierze odpowiedzialność tylko autor, można go w tym miejscu pominąć. Najpierw wisuje się imię potem nazwisko, pomija się wszelkiego rodzaju dopowiedzenia.

podpole następne

Wypełniać: drugie i następne oznaczenie - wszelkiego rodzaju osoby i instytucje (poza autorem) np. tłumacze, redaktorzy, autorzy wstępu i posłowania. Trzeba też określić za co dana osoba, bądź instytucja, bierze odpowiedzialność odpowiednimi skrótami (red., tł., wstęp i przedm.).

podpole liczba-tomów

Wypełniać: dla książek wielotomowych bez tytułów części.

POLE: ODP-OSBdoIND – NASTĘPNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ - OSOBA - DO INDEKSU

Wypełnia się dla książek z występującymi tłumaczami, redaktorami, współautorami, oprac. książki. Najczęściej dane do tego pola bierze się ze strony tytułowej lub jej substytutu. Każdego tłumacza, redaktora itd. trzeba pisać w oddzielnych polach (kopiowanie pola: Shift+F5).

podpole nazwisko

Wypełniać: nazwisko powinno być zgodne z nazwiskiem na karcie tytułowej książki. Kolejne nazwiska tego samego tłumacza wpisujemy w oddzielnych podpolach (kopiowanie podpole Shift+F6) np. Janina Kowalska-Nowak. Wszelkiego rodzaju nazwiska świętych (np. Franciszek z Asyżu), które zostały użyte na stronie tytułowej piszemy w tym podpolu pomijając podpole imienia. Podobnie ma się rzecz z imionami zakonników (np. Benedykt z Rzymu) i papieży (Jan Paweł) - ale numer kolejny papieża wpisujemy w innym podpolu!

podpole imię

Wypełniać: kolejne imiona tego samego autora powinny znajdować się w oddzielnych podpolach (Shift+F6). Ewentualne rozwinięcia inicjału znajdującego na karcie tytułowej (wiemy jakie jest to imię) wpisujemy w nawiasach kwadratowych - A[dam]. To samo dotyczy podpole z nazwiskiem. Jeśli nie znamy rozwinięcia inicjału zostawiamy go w pierwotnej formie.

podpole 3 - numer rzymski

Wypełniać: przy wszelkiego rodzaju papieżach, królach gdzie przy imieniu występuje numer kolejny zapisuje się go tutaj cyframi rzymskimi!

podpole n - numer arabski

Wypełniać: jak wyżej jednakże cyfrą arabską.

podpole 4 - tytuł osoby

Wypełniać: w praktyce piszemy tu przyimki „von”, „de” występujące przy nazwisku.

podpole 5 - dopowiedzenie

Wypełniać: w dopowiedzeniu określa się funkcje takie jak: ksiądz (skrót ks.), biskup (bp), kardynał (kard.), ewntualnie pisze się tutaj skróty przynależności zakonnej.

podpole 6 - przydomek

Wypełniać: ewntualnie znany przydomek redaktora, tłumacza, współautora.

podpole k - kryptonim

Wypełniać: książka sygnowana kryptonimem red. (np. ks J.T. - ks Jan Twardowski). Uwaga! W podpolach imię i nazwisko należy

podać właściwe nazwy!

podpole **p - pseudonim**

Wypełniać: przy znanych pseudonimach red. itd.

podpole **o - nazwa oryginalna**

Wypełniać: jeśli na stronie tytułowej red. ma nazwisk spolszczone, tutaj należy podać nazwisko i imię w oryginalnej pisowni.

podpole **s - nazwa polska**

Wypełniać: gdy nazwisko red. na stronie tytułowej jest podane w wersji oryginalnej, tutaj należy podać (jeśli istnieje) nazwisk autora używane w Polsce (spolszczone).

podpole **r - nazwa odmienna**

Wypełniać: gdy autor znany jest także pod innymi nazwiskami.

podpole **w - nazwa właściwa**

podpole **m - nazwa błędna**

Wypełniać: gdy znamy nazwę błędną pod jaką jest przedstawiany red. Często spotykany błąd.

podpole **d - daty życia**

Wypełniać: gdy znamy daty życia.

podpole **f - cecha identyfikująca**

Wypełniać: gdy red. itd. posiada jakąś cechę indywidualną.

podpole **rodzaj-odpow**

Wypełniać: rodzaj odpowiedzialności wg przyjętych oznaczeń redaktora, tłumacza, współautora.

Skróty używane przez Bibliotekę Narodową:

przedm.	ad
aut. wyboru	ak
oprac. muzycz.	am
	as - nie używa się
	au - nie drukuje się
	aw - nie używa się
	ds - nie używa się
tekst do muz.	ed
	nu - nie używa się
oprac. kartogr.	om
oprac.	op
red.	rd
tł.	tł
współaut.	ws

**POLE: ODP-INSdoIND – NASTĘPNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ -
INSTYTUCJA - DO INDEKSU**

Wypełnia się dla książek, które posiadają autora ale i instytucję sprawczą, którą chcemy mieć w indeksie i wydrukowaną na kartach katalogowych najczęściej podawaną u góry strony tytułowej (np. Uniwersytet Jagielloński Wydział Filozoficzny).

podpole **nazwa-inst.**

Wypełniać: wpisać nazwę instytucji (np. Uniwersytet Jagielloński).

podpole **2 - nazwa podrzędna**

Wypełniać: wpisać nazwę podrzędną instytucji sprawczej (w przykładzie: Wydział Filozoficzny).

podpole **6 - miejscowość**

Wypełniać: wpisać miejsce gdzie znajduje się główna instytucja sprawcza z podpola „nazwa-inst.” (np. Kraków).

podpole **7 - nazwa podrzędna**

Wypełniać: wpisać miejsce gdzie znajduje się instytucja podrzędna (np. Wydział Filozoficzny znajduje się w Tarnowie - wpisać Tarnów).

podpole **rodzaj-odpow**

Wypełniać: rodzaj odpowiedzialności wg przyjętych oznaczeń redaktora, tłumacza, współautora.

**POLE: ODP-IMPdoIND – NASTĘPNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ -
IMPREZA - DO INDEKSU**

Wypełnia się dla książek, które posiadają autora, ale są także zbiorem materiałów z jakiegoś sympozjum, zebrania itp.

podpole **nazwa-inst**

Wypełniać: wpisać nazwę instytucji, która zorganizowała dane sympozjum (np. Uniwersytet Jagielloński).

podpole **2**

Wypełniać: wpisać nazwę podrzędną instytucji sprawczej (w przykładzie: Wydział Filozoficzny).

podpole **nazwa-impr.**

Wypełniać: wpisać pełną nazwę sympozjum, zebrania, kolokwium.

podpole **numer-impr.**

Wypełniać: wpisać numer kolejny sympozjum (cyframi rzymskimi!).

podpole rok-impr.

Wypełnić: wpisać pełny rok w którym dana impreza się odbyła (4 cyfry).

podpole 6

Wypełnić: wpisać miejsce gdzie znajduje się główna instytucja sprawcza z podpola „1” (np. Kraków).

podpole 7

Wypełnić: wpisać miejsce gdzie znajduje się instytucja podrzędna (np. Wydział Filozoficzny znajduje się w Tarnowie - wpisać Tarnów).

podpole miejsce-impr

Wypełnić: wpisać miejsce gdzie odbyło się dane sympozjum [impreza].

podpole n

Wypełnić: wpisać numer kolejny sympozjum - jak w podpolu „numer-impr.” jednakże cyframi arabskimi!.

podpole rodzaj-odpow

Wypełnić: rodzaj odpowiedzialności wg przyjętych oznaczeń redaktora, tłumacza, współautora.

POLE: OZN.WYDANIA – OZNACZENIE WYDANIA

Pole wskazujące przynależność książki do określonego wydania. Podstawowym źródłem danych jest strona tytułowa, jeżeli oznaczenie wydania bierzemy spoza niej, wtedy piszemy w nawiasach kwadratowych. Należy podawać oznaczenia występujące w książce podając numery cyframi arabskimi, a określenia skrótów wg normy PN-70/N-01158 (np.: Wyd. 2 uzup. - na s. tytułowej: Wydanie II uzupełnione). Wydania pierwszego się nie podaje!

podpole pierwsze - oznaczenie wydania

Wypełnić: skrót wydania i numer, ewentualnie czy dane wydanie jest uzup.

podpole dodatkowe - dodatkowe oznaczenie wydania

Wypełnić: nie wypełniać!

podpole ozn.odp.dod. - oznaczenie odpowiedzialności

Wypełnić: podać oznaczenie odpowiedzialności, dotyczące opisywanego wydania książki, ale nie wszystkich jej wydań, np. odnoszące się do opracowującego dane wydanie, redaktora czy ilustratora danego wydania (oprac. Janusz Pelc - gdzie na stronie tytułowej wydania poprzednie oprac. T. Sinko). Dla następnego oznaczenia odpowiedzialności podawać nazwisko po odstępie, średniku, odstępie (;).

POLE: MAT.MUZYCZNE – OKRESLENIE MATERIAŁU MUZYCZNEGO

Pole dotyczy tylko materiałów muzycznych (muzykaliów)!

podpole **określenie**

Wypełniać: podać znak wydawnictwa muzycznego.

POLE: MAPA – SKALA MAPY

Pole dotyczy katalogowania map geograficznych!

podpole: skala

Wypełniać: skala.

POLE: ADRES-WYDAW. – ADRES WYDAWNICZY

Dane do tego pola należy przejmować przede wszystkim ze strony tytułowej, preliminariów, okładki i metryki książki. Dane przejmowane z innych miejsc należy ujmować w nawiasy kwadratowe. W opisie reprodukcji fotograficznej reprintu należy w strefie opisu podać dane dotyczące reprodukcji, niezależnie od ich umiejscowienia w książce. Dane dotyczące wydania reprodukowanego należy podać w polu „UWAGI-DO-OPS”.

podpole **miejsce-wyd. - miejsce wydania**

Wypełniać: miasto lub inna miejscowość będąca siedzibą wydawcy. Jeśli występuje więcej niż jedno miejsce wydania, należy skopiować podpole (Shift+F6).

W razie nie podania nazwy miejscowości, podać skrót „S.l.” (= Sine loco) lub „B.m.” (=Bez miejsca).

podpole **wydawca**

Wypełniać: nazwa lub wyrażenie identyfikujące ciało zbiorowe lub osobę organizującą proces wydawniczo-produkcyjny książki. Nazwę wydawcy należy podawać w mianowniku, w razie trudności podać formę występującą w książce. Można skracać poszczególne wyrazy w nazwie wydawcy: zaleca się jednak stosowanie normy: PN-70/N-01158 oraz PN-68/N-01178. Jeśli występuje więcej niż jeden wydawca należy skopiować podpole (Shift+F6). W razie nie podania nazwy wydawcy podać skrót "s.n." (= sine nomine) lub "b.w." (=bez wydawcy).

podpole **rok - data wydania**

Wypełniać: rok zakończenia procesu wydawniczo-produkcyjnego opisywanego wydania książki lub dodruku w jego obrębie podawany zawsze w cyfrach arabskich wg kalendarza gregoriańskiego!

Rok w innym kalendarzu niż gregoriański podać w formie oryginalnej, w nawiasach kwadratowych podać, w miarę możliwości, odpowiedni rok wg kalendarza gregoriańskiego. Jeżeli w opisywanej książce brak daty

wydania, należy zastosować jedno z następujących rozwiązań przestrzegając teŹe kolejności: - przejść z książki rok dystrybucji: [dystr.] 1945; - przejść z książki rok copyrightu poprzedzony skrótem „cop.”: cop. 1980; - podać w nawiasach kwadratowych rok wydania ustalony na podstawie tekstu książki lub źródeł spoza niej np. na podstawie bibliografii, katalogu wydawniczego; - podać w nawiasach kwadratowych rok przybliŹony poprzedzony odpowiednim wyjaśnieniem (ok., przed, po - np. [ok. 1950]) lub rok przypuszczalny uzup. znakiem zapytania (np. [192-? przypuszczalne dziesięciolecie]).

POLE: OPIS-FIZ. – OPIS FIZYCZNY KSIĄŹKI

Dane do tego pola należy czerpać z całej książki.

podpole **I.stron - liczba stron**

Wypełniać: wpisywać liczbę stron, kart lub łamów.

Dla książek w innej postaci niŹ kodeks (np. skoroszyt, teka, harmonijka, zwój) należy podawać odpowiednie określenie formy; można dodawać w nawiasach liczbę stronic, kart itp. - np.: Harmonijka (11 s.). Należy podawać liczbę numerowanych stron, kart lub łamów. Jednostronne numerowanie to karty, dwustronne to strony. Należy zachowywać arabskie i rzymskie cyfry użyte w książce, jak również liczbowanie za pomocą liter - np.: S. a-k. JeŹli sã dwa lub trzy ciãgi stron, kart lub łamów należy podawać numery ostatnich numerowanych stron kaŹdego ciãgu oddzielajãc je przecinkami, zachowujãc kolejność występujãcã w książce - np.: 321, III s. JeŹeli ciãg nie objęty liczbowaniem stanowi zasadniczã część książki, należy go uwzględnic (pomijajãc strony niezadrukowane, na reklamy i ogłoszenia) piszãc w nawiasach kwadratowych - np.: [22], 50 s.

podpole **ilustr. - ilustracje**

Wpisywać: informacjã, Źe książka ma ilustracje występujãce w ciãgu stron (kart) zajętych wyłączenie lub głównie przez tekst, lub/i opis ilustracji.

Należy podawać je skrótem „il.”, który oznacza wszelkie rodzaje ilustracji. Można wyróŹniać rodzaje ilustracji występujãcymi poza tablicami. Odpowiednie określenia lub ich skróty należy wówczas podawać w porzãdku alfabetycznym (spis skrótów na następnnej stronie) - np.: mapy, rys., wykr. Można podawać ogólnã liczbã ilustracji lub liczbã ilustracji, jeŹeli łatwo jã ustalić, jak równieŹ można zaznaczyć, Źe wszystkie/niektóre ilustracje sã kolorowe - np.: 5 map (w tym kolor.), pl. JeŹeli książka zawiera głównie ilustracje, należy to zaznaczyć piszãc odpowiedniã formułkã: „głównie il.” lub „głównie mapy” itd.

Skróty ilustracji: - należy podawać w porządku alfabetycznym!

il.	dla wszystkich innych ilustracji.
faks.	faksymilie
fot.	fotografia
mapa	
nuty	
pl.	plan
portr.	portret
rys.	rysunek
wykr.	wykres

podpole **format**

Wpisywać: oznaczenie wysokości książki, ewentualnie także jej szerokość. Należy podawać w centymetrach wysokość zewnętrznej okładki (ewentualnie oprawy) mierzoną równoległe do grzbietu książki z zaokrągleniem w górę do pełnego centymetra. Np. dla książki o wysokości 17,2 cm należy podać 18 cm. Jeżeli rozmiary książki są nietypowe, należy podać po znaku mnożenia jej szerokość.

podpole **dodatki - materiały towarzyszące /dodatki/**

Wpisywać: nazwa, ewentualnie także opis fizyczny dokumentu wydanego zwykle w tym samym czasie, co opisywana książka, i przeznaczonego do użytkowania łącznie z nią, np. okładka z ilustracjami, lub mapami osobno oprawiona, płyta lub kaset. Dla tego podpoła źródłem danych jest cała książka. Należy podawać wyraz lub wyrażenie charakteryzujące dokument, np. „płyta”, „film”; można użyć w tym celu tytułu dokumentu towarzyszącego. Należy podawać liczbę samoistnych wydawniczo jednostek, jeżeli jest ich więcej niż jedna. Jeśli dokumentów jest więcej niż jeden rodzaj, należy wymieniając zachować układ alfabetyczny, z tym że każdy dokument towarzyszący podać w osobnym podpolu (Shift+F6) np.: Atlas, mapa ścienna.

Uwaga: dodatki typu indeksów, bibliografii itp. wpisujemy w inne pole - pole uwag o dodatkach.

POLE: SERIA - WYDAWNICTWO SERYJNE

Dane do tego pola należy przejmować z całej książki. Dane pochodzące spoza książki należy ujmować w nawiasy kwadratowe lub podawać w polu uwag. Jeżeli książka wchodzi w skład więcej niż jednej serii lub podserii należy powtórzyć podpole (Shift+F6).

Strefa serii wg nowych przepisów katalogowania książki powinna być ujmowana w nawiasy okrągłe. Dlatego, przed podaniem tytułu serii należy

wstawić nawias okrągły otwierający (, a na zakończenie pola na końcu podpole „numer”, jeżeli istnieje, należy postawić nawias zamykający).

podpole tytuł-serii

Wpisywać: Tytuł uznany za główny tytuł serii. Jeśli istnieje dodatek do tytułu serii wpisujemy go z małej litery po znaku: odstęp, dwukropek, odstęp (:). Jeśli istnieje tytuł równoległy serii wstawiamy go po znaku: odstęp, znak równości, odstęp (=).

Wstawiamy nawias okrągły przed tytułem serii.

podpole tyt.podserii - tytuł podserii

Wpisywać: oznaczenie podserii - określenie: sekcja, Reihe itp., i/lub numer podserii w ramach serii - np. (Biblioteka Narodowa. Seria 2 ; nr 17). Tytuł podserii - tytuł uznany za główny tytuł podserii. Reszta uwag podobnie jak w w tytule serii.

podpole ozn.odpow. - oznaczenie odpowiedzialności

Wpisywać: nazwa(-y) lub wyrażenie(-a) określające osobę(-y) i/lub ciało(-a) zbiorowe (autora, współtwórcę, instytucje sprawczą) odpowiedzialne za intelektualną i/lub artystyczną zawartość serii i wskazujące jej (ich) funkcje w powstaniu serii.

podpole ozn.odp.pods - oznaczenie odpowiedzialności podserii

Wpisywać: uwagi dotyczące podpole jak w podpolu wyżej.

podpole numer - numeracja w obrębie serii

Wpisywać: numer książki w ramach serii, ewentualnie ze skrótem towarzyszącego mu określenia. Numer należy wyrażać cyframi arabskimi z wyjątkiem przypadków, gdy uzasadnione jest zachowanie jego specyficznej formy użytej w książce (np. gdy oznaczenie jest kombinacją cyfr rzymskich i arabskich). Jeśli w książce numerowi towarzyszy określenie: numer, tom, zeszyt itp., należy je przejąć stosując skrót według PN-70/N-01158.

podpole nuemr.pods - numeracja w obrębie podserii

Wpisywać: jak wyżej.

podpole ISSN-serii - międzynarodowy znormalizowany numer wydawnictwa ciągłego

Wpisywać: jeżeli w książce występuje międzynarodowy znormalizowany numer wydawnictwa ciągłego odnoszący się do serii lub innego wydawnictwa ciągłego, w skład którego wchodzi książka, należy ten numer przejąć poprzedzając go skrótem ISSN, a jego części odzielając kreską poziomą.

podpole ISSN-pods.

Wpisywać: uwagi jak wyżej.

POLE: CZ-PODSERII – CZĘŚĆ PODSERII

Wypełniać: Jak w uwagach dotyczących odpowiednich podpól w polu serii.

podpole **a** - **oznaczenie i tytuł części podserii**

podpole **c** - **oznaczenie i tytuł podrzędnej części części podserii**

podpole **f** - **oznaczenie odpowiedzialności**

podpole **g** - **oznaczenie odpowiedzialności odnoszące się do podrzędnej części części podserii**

podpole **h** - **numeracja w obrebie części podserii**

podpole **i** - **numeracja w obrebie podrzędnej części części podserii**

podpole **y** - **ISSN części podserii lub jej części podrzędnej**

POLE TYT.WIELOTOM – WYDAWNICTWO WIELOTOMOWE LUB CYKL

Nazwa wydawnictwa wielotomowego, nienumerowanego, którego częścią jest opisywany dokument (np „Trylogia” Sienkiewicza).

podpole **tytuł**

Wypełniać: podać tytuł wydawnictwa wielotomowego.

podpole **ozn.odpow.**

Wypełniać: nazwa(-y) lub wyrażenie(-a) określające osobę(-y) i/lub ciało(-a) zbiorowe (autora, współtwórcę, instytucje sprawczą) odpowiedzialne za intelektualną i/lub artystyczną zawartość wydaw. wielotomowego i wskazujące jej (ich) funkcje w powstaniu wydawnictwa.

POLE OPIS-TOMU – OPIS TOMU KSIĄŻKI WIELOTOMOWEJ

podpole **numer-tomu**

Wypełniać: podać numer tomu numeracją arabską.

podpole **tytuł-tomu**

Wypełniać: wpisuje się tytuł tomu właściwy ze strony tytułowej książki, często wyróżniony inną, większą czcionką.

podpole **dod.do-tyt.**

Wypełniać: podpole przeznaczone na podtytuł, często wyróżniony na stronie tytułowej tomu inną czcionką niż tytuł główny. Podtytuł zawsze pisze się z małej litery (chyba, że reguły gramatyczne języka mówią inaczej - np. nazwy własne piszemy z dużej litery).

POLE OPIS-TOMU – OPIS TOMU KSIĄŻKI WIELOTOMOWEJ

podpole **tytuł-równol**

Wypełniać: miejsce na tytuł równoległy tomu, często występuje w wydaw. seryjnych uczelni (skrypty naukowe); jest to taki sam tytuł, podawany na stronie tytułowej lub przytytułowej w innym języku. Zapisuje się go tak, jak tytuł właściwy tomu.

podpole odpow-pierw.

Wypełniać: pierwsze oznaczenie odpowiedzialności dotyczące tomu; wpisuje się tutaj osoby i instytucje, które biorą odpowiedzialność za treść książki. Jeśli za książkę bierze odpowiedzialność tylko autor, można go w tym miejscu pominąć. Najpierw wpisuje się imię potem nazwisko, pomija się wszelkiego rodzaju dopowiedzenia.

podpole odpow-następ

Wypełniać: drugie i następne oznaczenie dotyczące tomu - wszelkiego rodzaju osoby i instytucje (poza autorem) np. tłumacze, redaktorzy, autorzy wstępu i posłowia. Trzeba też określić za co dana osoba bądź instytucja bierze odpowiedzialność odpowiednimi skrótami (red., tł., wstęp i przedm.).

podpole ozn.wydania, miejsce-wyd., wydawca, rok-wydania, l. stron, ilustr., format, dodatki

Wypełniać: tylko wtedy gdy podpola różnią się od odpowiednich podpól w opisie książki jednotomowej. Szczegółowe wytłumaczenie podpól w polach OZN.WYDANIA, ADRES-WYDAW i OPIS-FIZ.

podpole tytu-serii, numer-w-ser

Wypełniać: nie wypełniać! Osobne pole do serii.

podpole uwagi

Wypełniać: Jak w polach UWAGI-DO-OPS i UWAGI-O-DOD.

podpole ISBN-tomu

Wypełniać: podać numer Międzynarodowego Znormalizowanego Numeru Książki, jeśli jest on odnoszony tylko do danego tomu książki. Numer ISBN odnoszący się do książki wpisywać w polu: ISBN-druk.

podpole część-tomu

Wypełniać: podać część (jeśli jest) tomu z odpowiednim znakiem np. Cz.1.

POLE UWAGI-WSPÓŁW – UWAGI - PRACE WSPÓŁWYDANE**podpole określenie**

Wypełniać: podać skrót np. współwyd.

podpole nazwisko

Wypełniać: podać nazwisko autora pracy współwydanej.

podpole imię

Wypełniać: podać imię autora pracy współwydanej.

podpole **odp.-inst**

Wypełniać: uwaga jak przy polu HASŁO-INST.

podpole **odp.-impr.**

Wypełniać: uwaga jak przy polu HASŁO-IMPR.

podpole **hasło-tytuł**

Wypełniać: uwaga jak przy polu HŚŁ-PSEU-TYT.

podpole **tytuł-właści**

Wypełniać: tytuł pracy współwydanej. Uwaga jak przy polu TYTUŁ-WŁ.

podpole **uwaga-tekst**

Wypełniać: uwaga jak przy polu UWAGI. Podać strony na których dana praca współwydana jest zawarta.

POLE UWAGI-DO-OPS – UWAGI DO OPISU BIBLIOGRAFICZNEGO

podpole **tekst-uwagi**

Wypełniać: np. podać tytuł oryginału z jakiego jest tłumaczona książka.

POLE UWAGI-O-DOD – UWAGI O DODATKACH

podpole **tekst-uwagi**

Wypełniać: podać czy występują w książce bibliografie, indeksy, streszczenia.

POLE UWAGI-BIBL. – UWAGI BIBLIOTECZNE

O cechach indywidualnego egzemplarza np. dedykacje, autografy itd.

podpole **nr.inwent.**

Wypełniać: podać numer inwentarza egzemplarza książki opisanej w uwadze.

podpole **tekst-uwagi**

Wypełniać: podać właściwą treść uwagi.

POLE KOD-ELENCHUS – KOD ELENCHUS

Pole wypełnianie tylko dla książek o tematyce biblijnej, dla których znamy kod działu w międzynarodowej bibliografii Elenchus Bibliographicus Biblicus.

podpole **kod**

Wypełniać: podać kod bibliografii.

POLE TEKSTY-PŚ – TEKSTY PISMA ŚWIĘTEGO

W polu tym podajemy skróty nazw ksiąg, których dotyczy opisywane dzieło, skróty podajemy wg typowych skrótów z Biblii Tysiąclecia np: 1Kor 13, 1-25.

podpole **referencje**

Wypełniać: podać skróty i numery rozdziałów i wierszy.

POLE HASŁO-PRZEDM – HASŁO PRZEDMIOTOWE

Wypełniają tylko te biblioteki, które wcześniej prowadziły katalog przedmiotowy!

podpole **tem.ogólny** - temat ogólny

podpole **tem.jęz-etn.** - temat językowo etniczny

podpole **tem.geogr.** - temat geograficzny

podpole **tem.korporat** - temat korporatywny

podpole **tem.osobowy** - temat osobowy

podpole **tem.łącz.-a** - tematy połączone „a”

podpole **tem.chronol.** - temat chronologiczny

podpole **tem.jedn.rze** - temat jednostkowy rzeczowy

podpole **tem.etniczny** - temat etniczny

podpole **okr.ogólny** - określnik ogólny

podpole **okr.geogr.** - określnik geograficzny

podpole **okr.chronol.** - określnik chronologiczny

podpole **okr.jednostk** - określnik jednostkowy

podpole **okr.formalny** - określnik formalny

POLE SŁOWO_KLUCZ – HASŁA NIEKONTROLÓWANE /SŁOWA KLUCZOWE/

Określające możliwie kompletnie tematykę danej książki wg słów ks. Krzysztofa Goneta „...im więcej tym lepiej...”.

podpole **x**

Wypełniać: podać słowo kluczowe.

POLE ODSYŁACZE – HASŁO ODSYŁACZA

Pole dla druku kart odsyłaczowych z hasłem; dla hasel osobowych lub geograficznych np. książka o Adamie Mickiewiczu lub o Wilnie. Podawać również drugie nazwisko autora lub redaktora w odpowiedniej kolejności (2 nazwisko, imię, 1 nazwisko)

podpole **o**

Wypełniać: podać hasło.

POLE UKD – Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna

Wypełniają tylko te biblioteki, które prowadzą katalogi systematyczne v UKD

podpole **nr-pełny**

Wypełniać: podać symbol pełny (bez liter UKD).

podpole **nr-skrócony**

Wypełniać: podać symbol skrócony (bez liter UKD).

POLE DANE-BIBL. – DANE BIBLIOTECZNE

podpole **siglum-bibl.**

Wypełniać: siglum biblioteki (najlepiej z wykazu siglów bibliotek katalogów centralnych Biblioteki Narodowej - pozostałe biblioteki określają własny kod np 3-4 litery)

podpole **lokalizacja**

Wypełniać: oznaczenie lokalizacji egzemplarza w bibliotece np. lectorium.

podpole **sygnatura - sygnatura aktualna**

podpole **dawna-sygn. - sygnatura poprzednia**

podpole **nr.inwent - numer inwentarza**

podpole **liczba-wol. - liczba woluminów**

podpole **nr-akcesji - numer akcesji**

podpole **data-akc. - data akcesji**

podpole **sposób-nab. - sposób nabycia**

podpole **źródło-nab - źródło nabycia**

podpole **cena - cena**

podpole **wartość - wartość szacunkowa**

podpole **status-egz. - status egzemplarza**

podpole **inf.o-opraw. - informacje o oprawie**

podpole **sygn.współop - sygnatury książek współnopranych**

podpole **stan-zach-egz - stan zachowania egzemplarza**

podpole **uwagi - uwagi**

podpole **kod-kreskowy**

Wypełniać: podać numer identyfikujący egzemplarz dla wypożyczalni.

podpole **kom.kodu**

Wypełniać: komentarz do kodu kreskowego (dla wielotomowych określenie tomu).

POLE LICZBA-KART – LICZBA KART

Według formatów kart głównych i odsyłaczy. Wpisujemy tu liczbę kopii kart danego typu, które ma wydrukować program MAKDRUK.

Liczba kopii - nie liczba kart, liczbę kart program sam ustala!

podpole **karty-główne**

podpole **odsył.-aut.**

odsyłacze „automatyczne” z pól ODP-OSBdoIND, ODP-INSdoIND i ODP-IMPdoIND.

podpole **odsył-ręcz.**

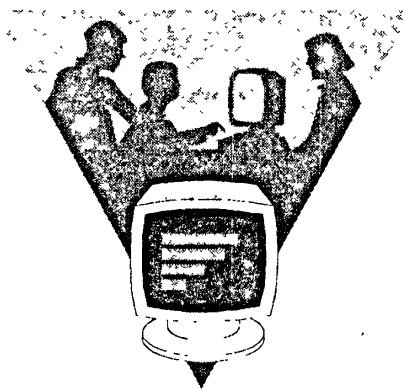
odsyłacze ręczne z pola ODSYŁACZE dla odsyłaczy osobowych i geograficznych

podpole **format-4**

odsyłacze tytułowe dla pola TYTUŁ-WŁ

podpola **format-5** do **format-9**

pozostawione w rezerwie.

Piotr Krzyżaniak

Centralny Katalog Książek Bibliotek Kościelnych na CD-ROM

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES istnieje od 1991 roku i zrzesza ponad 60 bibliotek instytucji naukowych Kościoła katolickiego w Polsce, m.in. Bibliotekę Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, Bibliotekę Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Biblioteki zrzeszone w Federacji podjęły się współpracy przy wprowadzaniu komputeryzacji w swoich bibliotekach. Używają one jednolitego formatu danych (opartego na opisie Biblioteki Narodowej - MARC-BN), a znaczna większość z nich wykorzystuje do tego komputerowy program biblioteczny MAK rozprowadzany przez Bibliotekę Narodową.

Katalog centralny Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES tworzony jest poprzez łączenie ze sobą baz danych katalogowych otrzymywanych z poszczególnych bibliotek. Obecnie z powodu braku środków i czasu na ujednoczenie i kumulację opisów, baza ta jest tworzona poprzez mechaniczne połączenie różnych katalogów. Katalog centralny jest udostępniany także użytkownikom sieci Internet w serwerze PLEARN na Uniwersytecie Warszawskim.

Katalog po raz pierwszy został wydany na dysku CD-ROM w lipcu 1994 roku. Było to wydanie próbne, które służyło zapoznaniu się z możliwościami obsługi przez program MAK baz na CD-ROM'ie. W maju bieżącego roku została przygotowana jego druga edycja, znacznie poszerzona, którą następnie rozprowadzono wśród bibliotek FIDES. Bazę, podobnie jak przy pierwszej wersji, przygotowano w Bibliotece Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego, a zapisanie na dysku CD-ROM zostało zlecone firmie Centrum CD-ROM Studio Komputerowe z Wrocławia. W obecnej fazie baza FIDES-u nie jest sprzedawana, ani rozpowszechniana żadnym instytucjom spoza Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES. Katalog z maja 1995 roku obejmuje katalogi tworzone

od prawie czterech lat w dziewiętnastu najbardziej aktywnych i najbardziej zaawansowanych w komputeryzację bibliotek - liczy on 71 783 opisy książek, co zajmuje na CD-ROM'ie 114 MB. Baza ta obsługiwana jest przez program MAK, który nie jest nagrany na „srebrnym krążku”.

Zasięg tematyczny tejże bazy danych jest ściśle określony poprzez profil naszych ośrodków naukowych, i tak baza obejmuje książki z zakresu teologii katolickiej, protestanckiej, prawosławnej, filozofię, religiologię, ale również dzieła z zakresu psychologii, pedagogiki, socjologii i dzieła beletrystyczne.

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES przygotowuje się do wydania na wiosnę 1996 roku, trzecią już, znacznie rozszerzoną wersję katalogu centralnego Federacji na dysku CD-ROM. Dysk ten obejmować będzie większą liczbę uaktualnionych katalogów bibliotek oraz pierwsze fragmenty Bibliografii Nauk Kościelnych, zawierającej bibliografie zawartości czasopism niektórych czasopism teologicznych, a także wybór bibliografii tematycznych (np. teologii moralnej, mariologii).

Przedsięwzięcie to nastrocza wiele trudności, głównie natury prawnej, np.:

- w jaki sposób zabezpieczyć prawo do „copyright” Federacji jako całości oraz poszczególnych bibliotek?

- jak spisać umowę z twórcą programu obsługi bazy (Biblioteką Narodową)?

- jak prowadzić dystrybucję takiej bazy?

Pragniemy także poznać zasięg zainteresowania taką bazą bibliotekarzy i pracowników nie tylko kościelnych ośrodków naukowych.

Przynależność do Komisji Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES

Komisja ds Współpracy z Zagranicą :

1. ks. dr Jan Bednarczyk
Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej
31-003 Kraków
ul. Podzamcze 8
2. ks. Emilio Cárdenas S.M.
Biblioteka Towarzystwa Maryi
42-200 Częstochowa
ul. Dobrzyńska 112/114
3. mgr Beata Janus
Biblioteka Akademii Teologii Katolickiej
01-653 Warszawa
ul. Dewajtis 5
4. ks. Dariusz Tabor CR
Biblioteka Główna Polskiej Prowincji Zmartwychwstańców
30-320 Kraków
ul. Pawlickiego 1
5. ks. dr Antoni Żurek
Biblioteka Seminarium Duchownego w Tarnowie
33-100 Tarnów
ul. Piłsudskiego 6

Komisja Centralnego Katalogu Książek Bibliotek Kościelnych

1. ks. mgr Krzysztof Gonet
Biblioteka Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego
01-815 Warszawa
ul. Dewajtis 3
2. ks. mgr Jan Jabłoński
Biblioteka Towarzystwa Chrystusowego
61-120 Poznań
ul. Lubrańskiego 1a

3. mgr Małgorzata Janiak
Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej
31-003 Kraków
ul. Podzamcze 8

Komisja ds. Bibliografii Nauk Kościelnych

1. ks. Marek Babicz
Wyższe Seminarium Duchowne Towarzystwa Salezjańskiego-Biblioteka
62-405 Łąd n.Wartą
Łąd 101
2. mgr Piotr Latawiec
Biblioteka Akademii Teologii Katolickiej
01-815 Warszawa
ul. Dewajtis 5
3. ks. Maciej Lisiecki
62-200 Gniezno
ul. Seminaryjna 2
4. s. Pawła Wymazała
Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego
33-100 Tarnów
ul. Piłsudskiego 6

Komisja ds. Autorytatywnej Modyfikacji Formatu

1. mgr Ewa Poleszak
Biblioteka Pisarzy Księży Jezuitów
02-532 Warszawa
ul. Rakowiecka 61
2. p. Ryszard Skowronek
Biblioteka Śląskiego Wyższego Seminarium Duchownego
40-042 Katowice
ul. Wita Stwosza 17/17a

Komisja ds. Kartotek Hasel Wzorcowych

1. ks. mgr Marek Matusik
Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej
31-003 Kraków
ul. Podzmcze 8
2. mgr Cezary Rzęchowski
Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej
31-003 Kraków
ul. Podzmcze 8
3. p. Jolanta Szulc
Biblioteka Śląskiego Wyższego Seminarium Duchownego
40-042 Katowice
ul. Wita Stwosza 17/17a
4. ks. Robert Widok
Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego
48-300 Nysa
ul. św. Piotra 1
5. ks. dr Jerzy Witczak
Biblioteka Papieskiego Fakultetu Teologicznego
i Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego
50-329 Wrocław
pl. Katedralny 14
6. Biblioteka
Filii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
37-450 Stalowa Wola
ul. ks. J. Popiełuszki 6

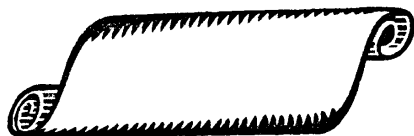
Zespół ds. Działalności Informacyjno-Wydawniczej

1. ks. dr Jan Bednarczyk
Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej
31-003 Kraków
ul. Podzmcze 8
2. mgr inż. Dorota Górską
Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej
31-003 Kraków
ul. Podzmcze 8

3. mgr Małgorzata Janiak
Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej
31-003 Kraków
ul. Podzmcze 8
4. mgr Edwin Klessa
Biblioteka Parafialna
Parafia św. Jana Chrzciciela
64-980 Trzcianka
ul. Żeromskiego 39

Komisja d/s Szkoleniowych

1. Piotr Krzyżaniak
2. mgr Władysław Szczęch
Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej
31-003 Kraków
ul. Podzmcze 8

Adresy bibliotek stowarzyszonych w Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES

Biblioteka
Archidiecezjalnego
Wyższego Seminarium
Duchownego
ks. dr Mieczysław Olszewski
ul. Warszawska 46
15-077 BIAŁYSTOK

Biblioteka
Archidiecezji Częstochowskiej
Wyższego Seminarium
Duchownego
ks. dr Jan Sambor
ul. Św. Barbary 41
42-200 CZĘSTOCHOWA

Biblioteka
Towarzystwa Maryi
(Marianiści)
ks. Emilio Cárdenas
ul. Dobrzyńska 112/114
42-200 CZĘSTOCHOWA

Jasnogórska Biblioteka Maryjna
p. Małgorzata Liwoch
ul. O. Kordeckiego 2
42-200 CZĘSTOCHOWA

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
Diecezji Ełckiej
ks. dr Ryszard Kurka
ul. Kościuszki 9
19 300 EŁK

Biblioteka
Prymasowskiego Wyższego
Seminarium Duchownego
ks. mgr Maciej Lisiecki
ul. Seminaryjna 2
62-200 GNIEZNO

Biblioteka
Fili Papieskigo Fakultetu
Teologicznego
we Wrocławiu
ks. dr Stanisław Gręś
ul. Żeromskiego 23
66-400 GORZÓW WLKP.

Biblioteka Gorzowskiej
Zielonogórsko-Gorzowskiego
Wyższego Seminarium
Duchownego
ks. Jarosław Stoś
Gościkowo-Paradyż 3
66-203 JORDANOWO

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
OO. Bernardynów
o. mgr Nazariusz Zbigniew
Popielarski
ul. Bernardyńska 25
34-130 KALWARIA
ZEBRZYDOWSKA

Biblioteka
 Śląskiego Seminarium
 Duchownego
 ks. dr Tadeusz Czakański
 ul. Wita Stwosza 17/17a
 40-042 KATOWICE

Biblioteka Seminaryjna
 Mijsonarzy Świętej Rodziny
 p. Barbara Grzelaczyk
 ul. Klasztorna 2
 62-530 KAZIMIERZ BISKUPI

Biblioteka Katechetyczna
 Wyższego Seminarium
 Duchownego
 ks. dr Mieczysław Rusiecki
 p. Zofia Korzeńska
 ul. Jana Pawła II 7
 25-013 KIELCE

Biblioteka
 Wyższego Seminarium
 Duchownego
 ks. Andrzej Kaleta
 ul. Świerczewskiego 27
 25-013 KIELCE

Biblioteka Seminarium
 Duchownego
 Zakonu Braci Mniejszych
 o. Bogumił Bednarski OFM
 ul. Daszyńskiego 1
 57-300 KŁODZKO skr. 41

Biblioteka
 Wyższego Seminarium
 Duchownego
 Diecezji Koszalińsko-
 Kołobrzeszkiej
 ks. Jerzy Chęciński
 ul. Wilkowo 18a
 75-950 KOSZALIN

Biblioteka Główna
 Polskiej Prowincji
 Zmartwychwstańców
 ks. Dariusz Tabor CR
 ul. Ks. Stefana Pawlickiego 1
 30-320 KRAKÓW

Biblioteka
 OO. Karmelitów Bosych
 o. Marian Sopata OCD
 ul. Rakowicka 18
 30-960 KRAKÓW

Biblioteka
 Opactwa Benedyktynów
 lic. o. Włodzimierz Zatorski
 ul. Benedyktyńska 37/39
 30-375 KRAKÓW- TYNIEC

Biblioteka
 Papieskiej Akademii
 Teologicznej
 ks. dr Jan Bednarczyk
 mgr Małgorzata Janiak
 ul. Podzamcze 8
 31-003 KRAKÓW

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
Braci Mniejszych Kapucynów
ul. Loretańska 11
31-114 KRAKÓW

Biblioteka Prowincji
Ojców Bernardynów
o. lic. Andrzej Pabian
ul. Bernardyńska 2
31-069 KRAKÓW

Biblioteka
Studium OO. Dominikanów
o. dr Zdzisław Górnicki
ul. Stolarska 12
31-043 KRAKÓW

Biblioteka Szkolna Katolickiego
Liceum Ogólnokształcącego
Księża Pijarów
p. Marta Maternowska-Dudek
ul. Akacjowa 5
31-466 KRAKÓW

Biblioteka
Wydziału Filozoficznego
Księży Jezuitów
ks. lic. Czesław Michałunio SJ
ul. Kopernika 26
31-501 KRAKÓW

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
Zakonu Pijarów
kl. Mateusz Pindelski
ul. Dzielskiego 1
31-465 KRAKÓW

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
Diecezji Sosnowieckiej
ks. dr Włodzimierz Skoczny
ul. Bernardyńska 3
31-069 KRAKÓW

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
Towarzystwa Salezjańskiego
ks. lic. Janusz Mączka
ul. Tyniecka 39
30-323 KRAKÓW

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
Towarzystwa Salezjańskiego
ks. Władysław Grochal
Łąd 101
62-405 ŁĄD n. Wartą

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
Diecezji Legnickiej
ks. dr Stanisław Araszczuk
ul. Jana Pawła II 1
59-220 LEGNICA

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
Karmelitów Bosych
o. Albert S. Wach
p. Ryszard Bania
ul. Świętoduska 14
20-082 LUBLIN

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
Zakony Braci Mniejszych
Kapucynów
p. Andrzej Derdziuk
al. Kraśnicka 76
20-718 LUBLIN

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
ks. dr Konstanty Pruszyński
pl. Papieża Jana Pawła II 1
18-400 ŁOMŻA

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
mgr Maria Wrocławska
ul. św. Stanisława Kostki 14
90-457 ŁÓD

Biblioteka
Wyższego Misyjnego
Seminarium Duchownego
Księży Werbistów
ks. dr Michał Studnik
p. Teresa Ulmer
ul. Rodziewiczówny 15
skr.poczt. 26
48-300 NYSA

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
Śląska Opolskiego w Nysie
i Wydziału Teologicznego
Uniwersytetu Opolskiego
ks. Norbert Widok
ul. św. Piotra 1
48-300 NYSA

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
Misjonarzy Oblatów MN
br. Leszek Kluczyński
ul. Szkolna 12
64-211 OBRA

Biblioteka Warmińskiego
Wyższego Seminarium
Duchownego
>>Hosianum<<
ks. prof. dr hab. Marian
Borzyszkowski
ul. Kopernika 47
10-512 OLSZTYN

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
Księży Salwatorianów
ks. mgr Jerzy Olszówka
Bagno 86
55-038 OSOLA k/Wrocławia

Biblioteka
Wyższego Misyjnego
Seminarium Duchownego Księży
Werbistów
br. Zbigniew Toczek
ul. Kolonia 19
14-520 PIENIEŻNO

Biblioteka
Diecezjalna
ks. Dariusz Kisiel
ul. Abpa Nowowiejskiego 2
09-400 PŁOCK

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
ul. Abpa A. Nowowiejskiego 2
09-400 PŁOCK

Biblioteka
Towarzystwa Chrystusowego
ks. mgr Jan Jabłoński
ul. Lubrańskiego 1a
61-120 POZNAŃ

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
ks. dr Adam Szal
ul. Zamkowa 5
37-700 PRZEMYŚL

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
ks. Artur Hejda
ul. Młyńska 23/25
26-600 RADOM

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
ks. dr Stanisław Nabywaniec
ul. Wetlińska 4
35-082 RZESZÓW

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
ks. Stanisław Bastrzyk
ul. Żeromskiego 6
27-600 SANDOMIERZ

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Misyjnego
Księży Najświętszego Serca
Jezusowego
ks. Józef Gawęł
kteryk Sławomir Czulak
Stadniki 81
32-422 STADNIKI k.Krakowa

Biblioteka
Filii Katolickiego Uniwersytetu
Lubelskiego
mgr Małgorzata Gędek
ul. ks. J. Popiełuszki 6
37-450 STAŁOWA WOLA

Biblioteka Arcybiskupiego
Wyższego Seminarium
Duchownego
p.w. Św. Rodziny z Nazaretu
p. Waław Żywicki
ul. Papieża Pawła VI Nr 2
71-442 SZCZECIN

Biblioteka
Wyższego Seminarium
Duchownego
ks. dr Antoni Żurek
ul. Piłsudskiego 6
33-100 TARNÓW

Biblioteka
Rzym.-Katol. Parafii św. Jana
Chrzcziciela
ks. Andrzej Szklarski
mgr Edwin Klessa
ul. Żeromskiego 39
64-980 TRZCIANKA

Biblioteka
Akademii Teologii Katolickiej
st. kustosz dypl. mgr Piotr Latawiec
mgr Paweł Skalski
ul. Dewajtis 5
01-653 WARSZAWA

Biblioteka
Archidiecezjalnego
Wyższego Seminarium
Duchownego
„Redemptoris Mater”
p. Mirosław Ernest
ul. Mehoffera 2
03-131 WARSZAWA

Biblioteka
„Bobolanum” Księży Jezuitów
p. Lidia Zielińska
ul. Rakowiecka 61
02-532 WARSZAWA

Biblioteka
Centrum Formacji Misyjnej
Prodyrektor Papieskich Dzieł
Misyjnych
ks. Antoni Kmiecik
p. Grażyna Ruchlewicz
skwer kard. St. Wyszyńskiego 9
01-015 WARSZAWA

Biblioteka Pisarzy
Księży Jezuitów
o. Felicjan Paluszkiwicz
mgr Ewa Poleszak
ul. Rakowiecka 61
02-532 WARSZAWA

Biblioteka
Wyższego Metropolitalnego
Seminarium Duchownego
Archidiecezji Warszawskiej
Św. Jana Chrzciciela
ks. mgr Krzysztof Gonet
ul. Dewajtis 3
01-815 WARSZAWA

Biblioteka
Franciszkańskiego Centrum
dla Europy Wschodniej
i Azji Północnej
o. Zenon Styś
s. (FMM) Anna Siudak
s. Magdalena Barokova
ul. Modzelewskiego 98/A
02-679 WARSZAWA

Biblioteka Wyższego
Seminarium Duchownego
ks. Kazimierz Rulka
ul. Prymasa Karnkowskiego 3
87-800 WŁOCŁAWEK

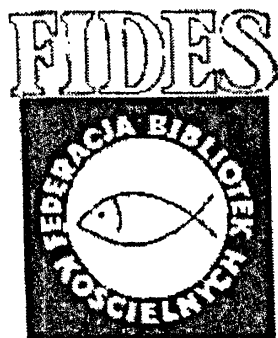
Biblioteka Kapitulna
ks. dr Józef Pater
ul. Kanonia 12
50-328 WROCŁAW

Biblioteka
Papieskiego Fakultetu
Teologicznego
i Metropolitalnego Wyższego
Seminarium Duchownego
ks. dr Jerzy Witczak
pl. Katedralny 14
50-329 WROCŁAW

Biblioteka
Warszawskiej Prowincji
Braci Mniejszych
br. Janusz Kaźmierczak
ul. H. Koźmińskiego 36
05-170 ZAKROCZYM

NUMER KONTA FEDERACJI:

1528-558019-136
II Oddział PKO BP
ul. Mickiewicza 25
01-551 Warszawa

SPIS TREŚCI

<i>Słowo wstępne</i>	7
<i>Dekret powołujący Federację</i>	8
<i>Statut</i>	9
<i>List ks. Kard. Józefa Glempa - Prymasa Polski</i>	17
<i>List do Ojca św. Jana Pawła II</i>	18
<i>List z Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej</i>	19
<i>Monitor Rządowy w sprawie nadania osobowości prawnej Federacji Bibliotek Kościelnych - Fides z siedzibą w Warszawie</i>	20
<i>ks. Jan Bednarczyk, Ku lepszej organizacji pracy w bibliotekach kościelnych - Federacja FIDES</i>	21
<i>Nazwa Federacji w językach</i>	33
<i>Małgorzata Janiak, Sprawozdanie z I-go Walnego Zgromadzenia Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES</i>	34
<i>Zdjęcia z I Walnego Zgromadzenia</i>	36
<i>Ewa Paleszak, Informacje z zebrań Zarządu Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES</i>	38
<i>ks. Krzysztof Gonet, Nasza Federacja</i>	45
<i>Maria Kocójowa, Biblioteki kościelne w programie kształcenia kierunku bibliotekoznawstwo i informacja naukowa Uniwersytetu Jagiellońskiego</i>	47
<i>Piotr Latawiec, Pamiętnikarze XVIII-wieczni wobec Kościoła katolickiego w Polsce</i>	52

ks. Jerzy Witczak, <i>Biblioteki FIDES w sieci (komputerowej)</i>	55
Magorzata Janiak, <i>Adresy Internetu</i>	59
Władysław Szczęch, <i>Uwagi na temat komputeryzacji bibliotek</i>	70
Małgorzata Janiak, <i>Funkcje programu MAK: wyszukiwanie, drukowanie spisów bibliograficznych</i>	75
Piotr Krzyżaniak, <i>Opis bibliograficzny książki na bazie programu MAK w formacie stosowanym przez Federację Bibliotek Kościelnych FIDES</i>	91
Piotr Krzyżaniak, <i>Centralny katalog Ksiąg Bibliotek Kościelnych na CD-ROM</i>	111
<i>Przynależność do Komisji Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES</i>	113
<i>Adresy Bibliotek zrzeszonych w Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES</i>	116

SOMMAIRE

<i>Introduction</i>	7
<i>Dècret donnant l'existence à la Fèdèration</i>	8
<i>Statut</i>	9
<i>Lettre du Card. Józef Glemp, Primat de Pologne</i>	17
<i>Lettre adressée au Saint-Père Jean Paul II</i>	18
<i>Lettre du Secrétariat d'Etat du Saint Siège</i>	19
<i>Moniteur polonais sur l'octroi de la personnalité juridique à la Fèdèration des Bibliothèques Ecclésiastiques Fides ayant le siège à Varsovie</i>	20
<i>P. Jan Bednarczyk, Pour une meilleure organisation du travail des bibliothèques ecclésiastiques - Fèdèration FIDES</i>	21
<i>Małgorzata Janiak, Compte-rendu de la 1re Assemblée Gènèrale de la Fèdèration des Bibliothèques Ecclésiastiques FIDES</i>	34
<i>Les photos de la 1re Assemblée Gènèrale</i>	36
<i>Ewa Paleszak, Les informations des réunions du Conseil de la Fèdèration des Bibliothèques Ecclésiastiques FIDES</i>	38
<i>P. Krzysztof Gonet, Notre Fèdèration</i>	45
<i>Maria Kocójowa, Les Bibliothèques ecclésiastiques dans le programme de formation de la faculté de bibliothéconomie et d'information scientifique de l'Université Jagiellonne</i>	47
<i>Piotr Latawiec, Les mèmoralistes du XVIIIe siècle face à l'Église catholique en Pologne</i>	52

P. Jerzy Witczak, <i>Les bibliothèques FIDES dans le réseau (des ordinateurs)</i>	55
Magorzata Janiak, <i>Les adresses du réseau Internet</i>	59
Władysław Szczęch, <i>Les remarques sur l'informatisation des bibliothèques</i>	70
Małgorzata Janiak, <i>Les fonctions du logiciel MAK: recherche, impression des listes bibliographiques</i>	75
Piotr Krzyżaniak, <i>La description bibliographique du Livre sur la base du logiciel MAK utilisé par en format La Fédération des Bibliothèques Ecclésiastiques FIDES</i>	91
Piotr Krzyżaniak, <i>Le catalogue central des Livres des Bibliothèques Ecclésiastiques sur les disques optiques compacts</i>	111
<i>L'appartenance à la Commission de la Fédération des Bibliothèques Ecclésiastiques FIDES</i>	113
<i>Les adresses des bibliothèques appartenant Fédération des Bibliothèques Ecclésiastiques FIDES</i>	116

Druk, skład komputerowy,
opracowanie graficzne
Kraków
1995

Errata

Strona	Wiersz		Jest	Powinno być
	od góry	od dołu		
21	9		porzą	porzą
39		1	Wydziału	Wydziału
42		3	doktorce	do której
43		4	Duchownego	Duchownego
44	10		bedne	odbędzie
52	6		w zadanych	w zadnych
54		3	postachu	postach
97	19		streszczenie	streszczenie
98	6		instytucje	instytucja
96	10		wpisuje	wpisuje
99	1		katalogowanych	katalogowanych
99	15		instytucje	instytucja
100	6		instytucje	instytucja
105		19	instytucje	instytucja
115	5,9	1,5	Podzamcze	Podzamcze
116	4	1	Podzamcze	Podzamcze
117	14		Biblioteka Gorzowskiej	Biblioteka
120	4		Zakony	Zakonu
120	20		Łódź	Łódź